



Handläggare
Jens Westlund
Telefon: 08-508 21 150

Till
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd
2023-02-23

Nämndens verksamhetsberättelse 2022

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Förvaltningens förslag till beslut

1. Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner verksamhetsberättelsen med bokslut 2022, inklusive bilagor, och överlämnar den till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
2. Nämnden begär att ackumulerat netto 82,6 mnkr avseende resultatenheterna överförs till 2023.
3. Nämnden begär ombudgetering av investeringsmedel för Stockholm vid vattnet om 0,6 mnkr för i enlighet med ärendet.

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden redovisar att den inom ramen för tillgängliga resurser bedöms i huvudsak uppnått målen för verksamheterna och därför bidragit till måluppfyllelse av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål för år 2022. Före resultatöverföringar redovisas ett överskott med 24,0 mnkr. Efter resultatöverföringar redovisas ett överskott om 15,1 mnkr. Resultatenheterna ökar sina ackumulerade fonder med 8,9 mnkr.

Ärendets beredning

Ärendet har utarbetats av samtliga avdelningar och samordnats av nämndkansliet och avdelningen för ekonomi och upphandling. Förvaltningen samverkar ärendet med de fackliga organisationerna den 14 februari 2023. Pensionärsrådet behandlar ärendet den 15 februari 2023.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Telefonvägen 30, plan 9
Box 490
129 04 Hägersten
08-508 22 000
Hagersten-alsvjo@stockholm.se

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys 4

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål13

KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla13

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort13

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i19

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige30

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet.....40

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande.....63

KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt78

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv78

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov81

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet.....83

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring85

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö90

KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden97

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser.....97

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna99

Uppföljning av ekonomi 110

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget.....110

Resultatenheter124

| | |
|---|------------|
| Investeringar | 125 |
| Försäljningar av anläggningstillgångar..... | 126 |
| Verksamhetsprojekt (driftprojekt) | 126 |
| Ombudgeteringar | 126 |
| Medel för lokaländamål | 126 |
| Analys av balansräkning | 127 |
| Övrigt | 128 |
| Särskilda redovisningar | 128 |
| Agenda 2030 | 128 |
| Jämställdhet | 132 |
| Barns rättigheter..... | 133 |
| Nationella minoriteters rättigheter | 133 |
| Bedömning av nämndens interna kontroll | 135 |
| Systematiskt kvalitetsarbete..... | 135 |

Bilagor

Bilaga 1 - Uppföljning av intern kontroll Hägersten-Älvsjö

Bilaga 2A - Slutrapport Klimatinvestering LED

Bilaga 2B - Slutrapport Klimatinvestering torkskåp

Bilaga 3A - Uppföljning trygghetsinvestering Fruängens utegym

Bilaga 3B - Uppföljning trygghetsinvestering Kristallen

Bilaga 3C - Uppföljning trygghetsinvestering Lerkrogsparken

Bilaga 3D - Uppföljning trygghetsinvestering parkväg Fruängen

Bilaga 4 - GDPR Årsrapport 2022 Hägersten-Älvsjö

Bilaga 5 - Underlag till förskolerapport Hägersten-Älvsjö

Bilaga 6 - Uppföljning näringsliv

Sammanfattande analys

Stadsdelsnämnden redovisar i detta ärende att den inom ramen för tillgängliga resurser i allt väsentligt bedöms uppfylla målen för verksamheterna och därför bidrar till uppfyllelse av kommunfullmäktiges tre inriktningsmål för år 2022. Det ekonomiska resultatet visar ett överskott om 24,0 mnkr före resultatöverföringar och ett överskott om 15,1 mnkr efter resultatöverföringar. Tio av kommunfullmäktiges tolv mål för stadsdelsnämndens verksamhetsområden har uppfyllts helt och två delvis. Ett ständigt arbete har under året pågått för att förbättra måluppfyllelsen och utveckla ekonomistyrningen.

En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Trenden för antal hushåll som erhåller ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet under pandemin har vänt och antalet hushåll är nu lägre än före och under pandemin.

Personer som var berättigade till ekonomiskt bistånd har fått individuella insatser i nära samarbete med jobbtorgen, genom förvaltningens egna insatser och genom stadens arbetsmarknadsåtgärder. Barnkonsekvensanalyser har genomförts i alla ärenden som rör barn. De personer som befunnit sig långt från arbetsmarknaden har erbjudits stöd. Invånare som lever under osäkra boendeförhållanden har erbjudits stöd av genom bolots och boskola.

Feriearbetsplatser i egen regi inom vård, omsorg och förskola har erbjudits efter ett uppehåll under pandemin. Platser har även tillhandahållits via arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden och privata aktörer. Stadsdelsnämnden har även att tillhandahållit platser genom satsningen "Sommar på torget" i Liljeholmen och i Älvsjö. Inför 2022 ökade stadsdelsnämnden årsmålet för antal tillhandahållna platser och antal ungdomar som fått feriearbete.

Stockholms stads trygghetsprogram och samverkansöverenskommelsen med polisen har varit utgångspunkten för stadsdelsnämndens trygghetsarbete. Platssamverkan har genomförts på de platser där den har varit etablerad. Ett välbesökt event för trygghet och trivsel hölls på Älvsjö torg i juni. Under hela sommaren pågick sedan platsaktivering av Älvsjö torg och Liljeholmstorget i form av sommarlovsaktiviteter.

Stadsdelsnämndens krisledningsgrupp har aktiverats vid två tillfällen under perioden och därutöver har krisledningsgruppen deltagit i workshops och en stabsutbildning. Tre lokaler i stadsdelsområdet har under året utsetts till trygghetspunkter.

Samtliga stadsdelsnämnder har erhållit investeringsmedel för särskilda satsningar i stadsmiljön. Inom Hägersten-Älvsjö stadsdelsområde har flera av investeringarna genomförts.

Övergripande faktorer som har påverkat förskoleenheternas arbete har varit det fortsatta minskade barnunderlaget i stadsdelen samt en ökad andel barn i behov av särskilt stöd. Förskoleenheterna har under året kontinuerligt vidtagit åtgärder för att effektivisera organisationen och användningen av tilldelade resurser.

Merparten av stadsdelens barn i åldrarna 3-5 år har varit inskrivna i förskolan, inskrivningsgraden har varit 97 procent. Alla vårdnadshavare som sökt plats har erbjudits barnomsorg inom garantitiden.

Andelen legitimerade förskollärare i förhållande till kommunfullmäktiges mål om 33 procent är hög, 39,5 procent. Andelen anställda som saknar utbildning för arbete med barn är 3,4 procent, en minskning med en procentenhet från samma period förra året.

Kompetenshöjningsbehov inom pedagogiskt ledarskap har identifierats utifrån förskollärares särskilda ansvar att leda arbetslag och bedriva undervisning i enlighet med målen i läroplanen.

Personer med stöd och service utifrån sin funktionsnedsättning har tillförsäkrats integritet, självbestämmande och möjlighet att delta på lika villkor i samhällets gemenskap i de insatser som erbjudits. Myndighetsutövningen har varit rättssäker, lättillgänglig, samordnad och jämlik. Stadsdelsnämndens utförarverksamheter har gett insatser av god kvalitet, med hög grad av självbestämmande och delaktighet.

Det uppsökande arbetet inom äldreomsorgen har under året pågått för att nå ut till äldre, samt deras anhöriga som inte har varit kända av äldreomsorgen eller till äldre som upplevt ofrivillig ensamhet och isolering med information och stöd. Under året har samverkan mellan förebyggande enheten och beställarenheten skett samt med andra aktörer som primärvården och civilsamhället.

Under året har arbetet med att utveckla de aktiviteter stadsdelsnämnden erbjuder till seniorer i stadsdelsområdet resulterat att fler aktiviteter erbjuds på fler adresser i Hägersten-Älvsjö.

Rättssäkerheten och likställdheten i myndighetsutövningen har säkerställts genom utbildningssatsningar inom yrkesområdet via äldrenämnden, stöd har getts till biträdande enhetschefer i det dagliga arbetet samt genom utveckling av befintliga stöddokument.

Inom ramen för mat och måltidslyftet har stadsdelsnämnden arbetat med att genomföra olika projekt och aktiviteter. Några goda exempel på aktiviteter som har gjorts är; hela Fruängsgården bakar, kostmånad, måltidens betydelse, kvällsmatiné, sommarcafé med aktivitet och måltidsträff i hemmet.

En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Näringslivsarbetet har utgått från stadens näringslivspolicy och har fokuserat dels på att planera för utmärkelsen Årets lokala företag, dels på att genomföra platsaktivering på både Liljeholmstorget och Älvsjö torg i samarbete med det lokala näringslivet.

Stadsdelsnämnden har samverkat med facknämnder som exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden vid stadsutvecklingen i Hägersten-Älvsjö. I flera stadsdelar har under året planerats och genomförts ny bostadsbebyggelse, bland annat i Solberga, Älvsjö centrum, Telefonplan, Liljeholmen och Årstadal. Stadsdelsnämnden har bevakat frågor om parker och naturområden samt sett till att tillgänglighets- och trygghetsperspektivet funnits med i stadsutvecklingen. Även lokalbehovet har bevakat för att garantera att stadsdelsnämndens verksamheter har ändamålsenliga lokaler.

Ett målmedvetet och planerat arbete har varit en förutsättning för att kulturen har kunna integrerats i verksamheterna. Fler möten och utflykter har under året kunnat genomföras då restriktionerna har upphört. Mest märkbart har varit för äldreomsorgen som genomförde flera kulturprogram under hösten 2022. De äldre har under året upplevt en ökad känsla av gemenskap och de har fått berikande upplevelser och stimulans för alla sinnen.

Kulturpengen till förskolorna och fritidsverksamheterna tillsammans med Kulan-premien har under året möjliggjort fler kulturmöten med professionella kulturutövare.

Samverkan med och mellan föreningar i stadsdelen har varit en faktor som bidragit till att genomföra och utveckla kultur och evenemang inom stadsdelen. En annan gynnsam omständighet har varit samarbetet och nätverk mellan olika kommunala instanser.

Stadsdelsnämnden har minskat utsläppen från livsmedelsinköp med 197 ton CO₂e under året, jämfört med föregående år. CO₂e per kilo livsmedel har sjunkit från 1,44 kilo till 1,36 kilo. Särskilt stadsdelsnämndens förskoleverksamhet, som står för en överväldigande majoritet av livsmedelsinköpen, når goda resultat efter att förskolornas kockar gått en genomgripande utbildning i klimatsmart matlagning.

Elförbrukningen i stadsdelsnämndens verksamheter under året var cirka 16 procent, eller 580 000 kWh lägre jämfört med 2021.

En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Nämnden har bidragit till kommunfullmäktiges mål genom att se till så att nämndens verksamheter ryms inom fastställd budget.

Sjukfrånvarosiffrorna har under året varit jämt fördelade. Sjukfrånvaron totalt är marginellt lägre än årsmålet och korttidsfrånvaron är marginellt högre än årsmålet.

Under året har stadsdelsnämnden arbetat enligt plan inom områdena arbetsmiljö, kompetensförsörjning samt chefsuppdrag och ledarskap. Medarbetarna har erbjudits kompetensutveckling utifrån sina behov och utifrån stadsdelsnämndens prioriterade områden.

Tydliga krav på social, miljömässig och ekonomisk hållbar utveckling har ställts i förfrågningsunderlag och avtal och systematiska avtalsuppföljningar har under året genomförts. Stadsdelsnämnden har arbetat med att öka kunskapen om informationsklassningar inför nya upphandlingar av digitala system.

Energibesparande investeringar har genomförts i nämndens verksamhetslokaler. Vid renoveringar och nybyggnation har beaktats giftfria golvmattor med ljuddämpande effekt samt god tillgänglighet.

Under året har arbetet med att göra bättre prognoser varit framgångsrikt. Det har inneburit att stadsdelsnämndens nya förskolors har matchat det faktiska behovet, vilket har minskat risken för under- eller överutnyttjade lokaler.

Nämndens sammanträden har sedan mars månad hållits fysiskt och har även varit öppet för besökare från allmänheten. Under året har alla sammanträdena livesändas på webben.

Under året har arbetet med att utveckla välfärdsteknik och digitala lösningar pågått. Under hösten har hemtjänsten påbörjat införandet av nyckelfri hemtjänst. Installation i portar och telefoner har gjorts samt utbildning av personal. Under året har en samordnare funnits tillgänglig för digitalt stöd i syfte att stärka den digitala kompetensen hos medarbetare inom äldreomsorgens utförarenheter.

Nämnden har under året upphandlat stöd i form av informationssäkerhetssamordnare och dataskyddsombud, vilket har fungerat mycket väl. Bland annat har stödet till verksamheterna

gällande implementering av NIS-direktivet och informationssäkerhet i samband med upphandlingar ökat.

Uppföljning av ekonomin

Det ekonomiska resultatet för 2022 visar ett överskott om 24,0 mnkr före resultatöverföringar och ett överskott om 15,1 mnkr efter resultatöverföringar.

Samverkan utifrån stadens direktiv till samtliga nämnder och bolagsstyrelser

Styrning och uppföljning

Stadsdelsnämndens verksamheter har följts upp och anpassats kontinuerligt så att den ryms inom fastställd budgetram för att invånarna ska få största möjliga nytta för skattemedlen. En tydlig ekonomistyrning och säkerhet i prognoser är en förutsättning för att skapa och behålla stabilitet i verksamheten. Enheterna har regelbundet följt upp ekonomin genom kontakter mellan enhetschef, avdelningschef och controller inför månads- och tertialrapporter och analyserat kostnader och intäkter som underlag för prognos på årsutfallet. Åtgärder för att öka prognossäkerheten har pågått kontinuerligt i form av utbildningsinsatser, information om aktualiserade rutiner för månadsbokslut och prognosarbetet samt dialog om prognosvariationer med enheterna för att få säkrare signaler om det ekonomiska läget.

Samverkan för en effektiv verksamhet

Stadsdelsnämnden har under året lagt särskilt tyngdpunkt på långsiktiga anpassningar utifrån nämndens ekonomiska förutsättningar. Samverkan internt och externt har varit hjälpsamt i arbetet. Organisationen och bemanningen har under året setts över och anpassningar har genomförts för att uppnå en långsiktigt hållbar ekonomi där verksamheterna har kunnat bedrivits inom given budgetram.

Nämndens verksamheter har samverkat, både kort- och långsiktigt, i syfte att nyttja lokalerna så effektivt som möjligt utifrån behov.

Återstart - samverkan för bättre företagsklimat

Företagande i stadsdelsområdet ska vara enkelt och tryggt. Nämnden har under året bidragit till återhämtningen av stadens näringsliv efter pandemin genom att delta i satsningen "Växla upp Stockholm". Nämnden har samarbetat med Stockholm Business Region och lokala företagare för att förstärka näringslivsdialogen. Pilotprojektet Årets lokala företag har genomförts i samband med företagsdialogen.

Hög kvalitet genom ständiga förbättringar, innovation och digitalisering

Stadsdelsnämnden har under verksamhetsåret utsett en innovationsansvarig som har påbörjat ett arbete med att samordna och driva frågor om innovation inom ramen för nämndens kvalitetsforum.

Stadsdelsnämnden har utvecklat användandet av Skolplattformen, både som verktyg för det systematiska kvalitetsarbetet inom förskoleverksamheten och som en kommunikationsyta för vårdnadshavare. Under året har användandet av digitala verktyg i undervisningen samt utvecklingen av arbetssätt, kopplat till digital kompetens, genomförts där fortbildning av medarbetare har prioriterats.

Samverkan för ökad självförsörjning

Stadsdelsnämnden har samverkat för att fler ska komma vidare i processen mot egen försörjning och minska risken för långvarigt bidragsbehov. Det har skett internt genom samhandlingsforum mellan flera enheter i syfte att brukaren ska ha fått adekvat stöd utifrån förutsättningar och behov. Samverkan har även skett externt med Jobbtorg där insatser kopplats på i ett tidigt skede. Stadsdelsnämndens egna arbetsmarknadsinsatser; arbetsträning, matchning, offentligt skyddad anställning (OSA) och Stockholmsjobb har utgjort ett steg på vägen mot egen försörjning genom arbete för personer som står långt från arbetsmarknaden. Insatserna har bland annat syftat till att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att komma i arbete. Stadsdelsnämnden har även tillhandahållit praktikplatser för jobbtorgsaspiranter i verksamheter i egen regi och i verksamheter som drivs på entreprenad.

Stadsdelsnämnden har erbjudit feriearbeten för unga som syftat till att ge ett första positivt möte med arbetslivet. Ungdomar med funktionsnedsättning, som haft sociala skäl, avbrutit gymnasiestudier eller haft behov av språkstödande insats har särskilt prioriterats. Arbetsplatserna har i stor utsträckning erbjudits inom stadsdelsnämndens egna verksamheter.

Samverkan för en trygg och säker stad

Trygghet och säkerhet har varit en prioriterad fråga i stadsdelsområdet. Genom riktade satsningar tillsammans med lokala aktörer har stadsdelsnämnden arbetat för att öka tryggheten på de platser som haft problem med ordningsstörningar och brottslighet. Samverkan har bland annat skett genom forum som platssamverkan, där stadsdelsnämnden samverkat med fastighetsägare, civilsamhälle och näringsliv för att öka tryggheten i de stadsdelar där behovet har varit som störst. Samverkan har även skett med lokalpolisområde Skärholmen och lokalpolisområde Globen, dels i enlighet med samverkansöverenskommelsen, genom samverkansmöten var 14:e dag samt genom funktionen socialsekreterare hos polis och samverkan mellan skola, socialtjänst, polis och fritid (SSPF-möten). Samverkan med trafikkontoret har bland annat skett under trygghetsvandringar och i dialog kring ansökningar om trygghetsmedel.

Samverkan för en hållbar stadsutveckling

Stadsdelsnämnden har samverkat med andra stadsdelsnämnder, facknämnder och bolag, andra myndigheter, det lokala näringslivet samt civilsamhället. Dialog och samarbete med aktörer som kan bidra till en positiv utveckling för stadsdelsområdet utvecklas inom bland annat platssamverkan. Stadsdelsnämnden har även haft ett tätt samarbete med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafiknämnden i syfte att skapa en smidig process när staden växer och utvecklas. Det har ökat tillgången till god samhällsservice i form av parker, förskolor och bostäder med särskild service.

Samverkan för att nå de globala målen i Agenda 2030

År 2015 fattade FN beslut om Agenda 2030 som innehåller sjutton globala mål för en hållbar utveckling. Det är på den lokala nivån som stora delar av arbetet för att nå de globala målen genomförs. Stadsdelsnämnden har bidragit till att uppfylla målen genom sin ordinarie verksamhet med exempelvis trygghetsarbetet, stadsutveckling, jämställdhetsintegrering,

barnrättsperspektiv, tillgänglighet och delaktighet för kvinnor och män med funktionsnedsättning, äldreomsorg, förskola, klimat- och miljöarbete.

Stadsdelsnämnden har samverkat med andra stadsdelsnämnder, facknämnder och bolagsstyrelser, andra myndigheter, det lokala näringslivet samt civilsamhället i arbetet med att bidra till måluppfyllelse av flertalet delmål under Agenda 2030. Se avsnittet om Agenda 2030. Nedan redovisas några exempel på samverkan.

Stadsdelsnämndens fokus för förskoleverksamheten inom Agenda 2030 täcker social samt miljömässig hållbarhet. Fokus har legat på barns rätt enligt barnkonventionen, aktiva åtgärder samt arbetet för barn i behov av särskilt stöd. Samverkan med socialtjänsten har utvecklats under 2022, en gemensam workshop genomfördes under hösten.

I förskoleverksamhetens utbildning förtydligas sambandet mellan fysisk aktivitet och rörelse, goda matvanor och hälsa samt klimatpåverkan. I det arbetet sker samverkan med interna och externa aktörer, så som stadsdelsnämndens miljösamordnare samt externa utbildare inom exempelvis klimatsmart mat och barns rätt. En delar med sig-kultur uppmuntras internt där arbetslag och kockar har spridit goda exempel på framgångsrika arbetssätt till varandra.

Region Stockholm, BVC och biblioteken kan lyftas som ett ytterligare exempel på aktörer som stadsdelsnämnden samverkat med för att bidra till de globala hållbarhetsmålen.

Stadsdelsnämnden har tillsammans med Skärholmens stadsdelsnämnd undersökt behov och önskemål hos de minoriteter som omfattas av statsbidraget, dvs sverigefinnar, tornedalingar och samer.

Samhällsinformation om svensk förskola och språklig träning för nyanlända vårdnadshavare i samverkan med SFI har erbjudits av introduktionsförskolan.

Stadsdelsnämnden har samverkat med berörda facknämnder i stadsutvecklingsprojekt för att skapa trygga och tillgängliga miljöer med en grönstruktur som gett rekreation och biologisk mångfald.

Samverkan har skett med föreningsliv och civilsamhälle. Öppna verksamheter har drivits och verkat utifrån mål om inkludering.

Nämndens samhällsväglare har arbetat i ett LUM-finansierat projekt där civilsamhället utbildats för att kunna vägleda nyanlända till eget boende.

Klimat och miljöarbete

Miljö- och klimatarbetet har bedrivits utifrån miljöprogrammet 2020-2023 och utifrån den lokala miljö- och klimathandlingsplanen. Stadsdelsnämnden har under verksamhetsåret haft ett mål och en plan för hur verksamheterna ska vara fossilfria senast år 2030 och har arbetat på enhetsnivå med att minska användandet av plast, förebygga avfall, minska energiförbrukningen och återvinna matavfall. Vidare har stadsdelsnämnden arbetat med att kartlägga och granska hur verksamheterna kan minska sin klimatpåverkan genom beteendeförändringar.

När upphandlingen av ny entreprenad för parkskötsel görs har tydliga miljökrav ställts för att minska stadsdelsnämndens indirekta klimatpåverkan.

Kompetensutvecklingsinsatser om klimatpåverkan från livsmedel riktade till förskolans kökspersonal har bidragit till riktningen mot en mer hållbar utveckling.

Under sommarhalvåret hyrde stadsdelsnämnden in kor med kalvar som betade på Sjöängen i syfte att förbättra den biologiska mångfalden. Inslaget med kor på Sjöängen har därtill varit mycket uppskattat av närboende och blivit en social mötesplats.

Staden som arbetsgivare

För att fortsätta stärka chefer och skyddsombud har förvaltningen genomfört ett flertal utbildningar inom det systematiska arbetsmiljöarbetet. Arbetsmiljöfokus och stödjande rutiner och riktlinjer har även varit en del i de chefsutbildningar inom rehabilitering och hantering av misskötsamhet som genomförts under året. Sjukfrånvaron har legat på en jämn nivå under året, såväl den totala frånvaron som korttidsfrånvaron.

Ett nätverk med representanter för alla avdelningarna träffas regelbundet för att kvalitetssäkra och förstärka arbetet med det strategiska kompetensförsörjningsarbetet på förvaltningen. Inom äldreomsorgen har ett arbete med att kartlägga formell kompetens genomförts som kommer ligga till grund för vidare utvecklingsinsatser för att säkerställa kompetensbehovet på kort och lång sikt. Förvaltningen har under året stärkt chefer i kompetensförsörjningsprocessen genom att utbilda dem i kompetensbaserad rekrytering och stadens rekryteringsverktyg Jobba-i-stan.

Chefsutveckling genom att rusta förvaltningens chefer har varit fortsatt prioriterat under 2022. Stadens chefsprofil har implementerats enligt plan under året. Workshops har hållits med förvaltningsledningen och i flertalet ledningsgrupper. För chefer som är nya i sitt chefsuppdrag har förvaltningen haft en chefsintroduktion under hösten inom arbetsgivarområdet. Flertalet utbildningar inom arbetsgivarområdet har genomförts i samverkan med Skärholmens stadsdelsförvaltning.

Lokalförsörjning

Samutnyttjande av lokaler eftersträvats och lokalanvändandet har kartlagts. En översyn av lämpliga omställningar för att möta framtida behov och efterfrågan har genomförts tillsammans med kommunala bolagsstyrelser och berörda nämnder. Under 2022 har förändringar gjorts inom förskolan för att anpassa verksamheten till det minskade barnantal som syns inom stadsdelsområdet. Vissa lokaler har sägas upp och vissa har tomställts i väntan på att barnantalet ökar igen.

Inköp

Genom att använda stadens gemensamma system för e-handel har förutsättningarna ökat för att minska klimatpåverkan, göra medvetna inköp, öka avtalstroheten samt ett förenklande av den systematiska uppföljningen. Stadsdelsnämnden har under verksamhetsåret samverkat med andra nämnder genom gemensamma upphandlingar.

Internationalisering och internationella relationer

Stadsdelsnämnden har inte deltagit i några internationella sammanhang eller samverkansytor. Fokus har legat på att klara stadsdelsnämndens ordinarie ansvarsområden och uppdrag.

Nämndens arbete under året

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Stadsdelsnämnden har bestått av 13 ledamöter och 13 ersättare enligt följande.

Ledamöter: Abit Dundar (L) ordförande, Maria Ljuslin (V) 1:e vice ordförande, Johan Nilsson (M) 2:e vice ordförande, Anette Hellström (M), Torbjörn Erbe (M), Susanne Sjöblom (M), Johan Vesterlund (C), Rebekka Dominique (MP), Eva Fagerhem (S), Stefan Johansson (S), Mathias Walldén (S), Ann-Marie Strömberg (V) och Henrik Åkerlund (SD).

Den 17 oktober beslutade kommunfullmäktige skifte av ordförande och vice ordförande mellan Abit Dundar (L) och Maria Ljuslin (V).

Ersättare: Sara Lundberg (M), Tita Bergquist (M), Henrik Odén (M) till 3 oktober, vakant (M) från 3 oktober, Tony Ottebjer Winkler (M) från 1 februari, Marco Rossi (L) till 30 maj, Inger Swahn (L) från 30 maj, Henrik Falk (C), Lolita Lovén Johnsen (KD), Mikaela Wedin (S) till 7 november, vakant (S) från 7 november, Gun Högbacke (S), Malte Sigemalm (S), Mattias Håkansson (V), Björn Häll Kellerman (V) och Ingela Lansgard (SD).

Nämnden har haft elva nämndsammanträden under året.

Sociala delegationen

Stadsdelsnämnden utsåg en social delegation för beslut i enskilda ärenden som bestått av fem ledamöter och fyra ersättare. Sociala delegationen har haft 32 sammanträden inklusive elva extrainsatta sammanträden.

Ledamöter: Johan Nilsson (M) ordförande, Eva Fagerhem (S) vice ordförande, Marco Rossi (L) till 30 maj, Inger Swahn (L) från 30 maj, Rebekka Dominique (MP) och Ann-Marie Strömberg (V).

Ersättare: Anette Hellström (M), Henrik Falk (C), Gun Högbacke (S) och Mattias Håkansson (V).

Stadsdelsnämndens sammanträden

Sammanträdet i januari hölls inom stängda dörrar för att minska risken för smittspridningen av coronaviruset och sjukdomen covid-19. En representant från varje parti deltog fysiskt. Sammanträdet öppnades sedan för allmänheten från februari månad.

Webbsändningar

Stadsdelsnämndens sammanträden har webbsänds och funnits tillgängliga en vecka efter sammanträdet.

Dialog med allmänheten på öppna frågestunden

Allmänheten fick möjlighet att föranmäla fråga till nämnden och digitalt närvara på frågestunden inledningsvis under året. Därefter var sammanträdena öppna och allmänhet kunde delta på plats.

Teman

Under året har nämnden haft följande teman i samband med nämndsammanträdet.

24 februari - GDPR årsrapport

24 mars – Klimat- och miljöarbete

28 april – Familjecentral/öppen förskola

29 september – Fördjupad dialog med ungdomar

27 oktober – Trygghetsarbetet i stadsdelsområdet

24 november – Resultat från Stockholmsenkäten

Nämndärenden

Exempel på nämndärenden som handlagts under året utöver de ordinarie styr- och uppföljningsdokumenten som verksamhetsplan, budgetärenden och verksamhetsberättelse har varit:

- Verksamhetsbidrag till lokala föreningar
- Boendeplan för äldre i regionen Västra Söderort
- Boendeplan LSS/socialpsykiatri
- Rapport om hälso- och sjukvårdsindikatorer
- Återtagande av driften av Fruängens öppna förskola
- Ny gruppbofastad i Kabelverket
- Kvalitetsledningssystem

Remisser

Totalt har 32 remisser från kommunstyrelsen, fyra förslag till detaljplaner och 15 serveringstillstånd behandlats.

Skrivelser från nämndens ledamöter för beredning

Det har lämnats tolv skrivelser från nämndens ledamöter där nämnden beslutat om beredning.

Medborgarförslag

Det har anmälts elva nya medborgarförslag där nämnden beslutat om beredning.

Skrivelser som rubricerats som medborgarförslag

Det har anmälts 31 skrivelser som rubricerats som medborgarförslag. Det är förslag som enligt nämndens rutiner förvaltningen svarat direkt på eller som överlämnats till annan nämnd som ansvarar för frågan.

Råden

Respektive råd, pensionärsrådet och rådet för funktionshinderfrågor har haft tio sammanträden som inledningsvis av året hållits digitala via mötesverktyget Skype för att sedan kunnat hållas fysiskt från april månad. Nämndens gruppleddare har träffat respektive råd vid två tillfällen under året.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål: 1. En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla

Kommunfullmäktige har tagit fram fem verksamhetsområdesmål för inriktningsmålet. Stadsdelsnämnden har formulerat sex nämndmål som ska bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål om En modern storstad med möjligheter och valfrihet för alla. Nämnden bedömer att fyra av fem mål för verksamhetsområdena har uppfyllts helt och ett delvis. Därtill har nämndens sex nämndmål uppfylls helt.

Vid en sammantagen bedömning uppnår stadsdelsnämnden inriktningsmålet helt. Nämnden konstaterar att fyra av fem verksamhetsområdesmål har uppfyllts helt, samtliga nämndmål är uppnådda och 105 aktiviteter av 108 är genomförda. Av de 52 indikatorerna - som mäter och ligger grund för verksamhetsområdesmålet - har nämnden uppnått målet helt i 23 indikatorer. Sex av de 20 indikatorerna, som nämnden delvis har uppnått, är marginalen två procent eller lägre än målet. Marginalen till att uppnå dessa sex indikatorer är mycket liten och bör därför tas i beaktande i bedömningen.

Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområde.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.1 I Stockholm är människor självförsörjande och vägen till arbete och svenskkunskaper är kort

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på en helhetsbedömning av uppfyllt förväntat resultat på underliggande nämndmål, resultat från indikatorer och genomförda aktiviteter. Sex av nio indikatorer uppnås helt och fem av sju aktiviteter har genomförts. Två aktiviteter har inte kunnat genomföras under året på grund av att medborgarkontoret byggts om och därför varit stängd. kvarvarande aktiviteterna kommer genomföras under våren 2023 när Medborgarkontoret förväntas vara färdigställt. För de tre indikatorerna som inte nått upp till årsmålet lämnas en analys under respektive indikator.

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknad

Trenden gällande ett ökat antal hushåll som erhåller ekonomiskt bistånd under pandemin vände under 2022 och antalet aktuella hushåll var i november 2022 lägre än före pandemin.

I utredning av den enskildes situation används stadens bedömningsinstrument Initial bedömning (IB). Personer som varit berättigade till ekonomiskt bistånd har fått individuella insatser i nära samarbete med jobbtorgen, genom stadsdelsnämndens egna insatser och genom stadens arbetsmarknadsåtgärder. Personer som befinner sig långt från arbetsmarknaden har

erbjudits stöd genom stadsdelsnämndens arbetsförberedande insats "Nätverket" och Jobbtorg, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och Regionens hälso- och sjukvård. Aktiv samverkan har varit i fokus för att på bästa sätt stödja den enskilde mot självständighet och självförsörjning.

Ferieworkplatser i stadsdelsnämndens regi inom vård, omsorg och förskola har återigen erbjudits efter ett uppehåll under pandemin. Platser har även tillhandahållits via arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden och privata aktörer.

Utöver detta har stadsdelsnämnden även tillhandahållit platser genom den utvärderade och uppskattade satsningen "Sommar på torget" i Liljeholmen och i Älvsjö. Inför 2022 höjde stadsdelsnämnden årsmålet gällande antal tillhandahållna platser och antal ungdomar som fått feriearbete. Stadsdelsnämnden har nått de nya årsmålen.

En viktig förutsättning för långsiktig självförsörjning är trygga boendeförhållanden. Invånare som lever under osäkra boendeförhållanden har erbjudits stöd av stadsdelsnämndens boskola. För invånare som riskerar vräkning har stadsdelsnämndens vräkningsförebyggande team arbetat uppsökande.

Agenda 2030

Avdelningens arbete har bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 1: Ingen fattigdom, Mål 2: Ingen hunger, Mål 3: God hälsa och välbefinnande, Mål 4: God utbildning för alla, Mål 5: Jämställdhet, Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, Mål 10: Minskad ojämlikhet, Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion.

Arbete för ökad jämställdhet























Där det finns könsuppdelad statistik om verksamhetens resultat har detta analyserats utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Utredning och erbjudande om insatser har utgått från den enskildes behov och den enskildes kön eller könsuttryck saknar betydelse för vad som erbjudits. Om verksamheterna uppmärksammat omotiverade könsskillnader i bedömningar, nöjdhet eller insatsernas framgång har detta analyserats och åtgärdats.





Det har varit betydligt fler män än kvinnor i stadsdelsområdet som sökt ekonomiskt bistånd. Drygt hälften av alla personer som erhållit ekonomiskt bistånd är ensamstående män och de har i större utsträckning också långvariga bidragsbehov vilket speglar staden och landet i stort. Det kan bero på att det inom stadsdelsområdet finns relativt många små lägenheter men också på att förekomsten av missbruk är högre bland män.

Vid ansökan gällande feriejobb för ungdomar är det fler flickor än pojkar som sökt feriearbetsplats men de platser som erbjudits har fördelas så lika som möjligt i antal flickor och pojkar.

Barns rättigheter

Barnkonsekvensanalyser genomförs i ärenden som rör vuxna med barn. Kunskapshöjande insatser har genomförts för att öka kvaliteten i de analyser som görs

| Indikator | Periodens utfall | Utfall män/ pojkar | Utfall kvinnor/ flickor | Periodens utfall VB 2021 | Årsmål | KF:s årsmål | Period |
|---|------------------|-----------------------|----------------------------|--------------------------|--------|-----------------------------|---------|
|   Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd | 0,9 % | | | 1,1 % | 2,7 % | 2,7 % | VB 2022 |
|    Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen | 0,78 % | 0,63 % | 0,56 % | 1,04 % | 1,5 % | 1,5 % | VB 2022 |
|   Andel personer som själv upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (ekonomiskt bistånd) | 56,25 | 50 % | 58,33 % | 60,71 | 80 | Tas fram av nämnd | VB 2022 |
| Analys Av 16 svarande har 9 uppgivit att de har fått förbättrad situation efter insatsen. Totalt 56 procent, vilket är något lägre än föregående år. Antal svarande är för lågt till antal för tillförlitlig analys av resultatet, endast 12 kvinnor och 4 män har deltagit i undersökningen. Under 2023 kommer stadsdelsnämnden arbeta för att öka antalet svarande. | | | | | | | |
|    Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare | 0,59 % | | | 0,66 % | 1 % | 1,0 % | VB 2022 |
|    Antal aspiranter som fått Stockholmsjobb | 16 st | 10 st | 6 st | 22 st | 25 st | 800 st | VB 2022 |
| Analys Stadsdelsnämnden har inte uppnått det uppsatta årsmålet då det är svårt att hitta lämpliga kandidater för insatsen bland stadsdelsområdets försörjningsstödtagare. Flera av de personer som har aktualiserats för insatsen därför att de har bedömts tillhöra målgruppen långvarigt bidragsbehövande har visat sig behöva mer stöd och arbetsförberedande insatser än förväntat. De har därför inte kunnat tillgodogöra sig möjligheten till Stockholmsjobb. Det har därmed visat sig att insatsen inte har varit lämplig för många av de personer som insatsen vänder sig till. | | | | | | | |
|   Antal tillhandahållna platser för feriejobb | 587 | | | 456 | 550 st | Tas fram av nämnd/s tyrelse | VB 2022 |
|   Antal tillhandahållna platser för Stockholmsjobb | 13 | | | 19 | 60 st | Tas fram av nämnd/s tyrelse | VB 2022 |
| Analys Under 2023 kommer nämndens arbetssätt för att tillhandahålla platser för Stockholmsjobb att förändras och intensifieras i syfte att öka antalet och en särskilt utsedd koordinator kommer att samordna arbetet. | | | | | | | |
|   Antal tillhandahållna praktikplatser för högskolestuderande samt platser för verksamhetsförlagd utbildning | 161 | | | 130 | 140 | Tas fram av nämnd | VB 2022 |
|    Antal ungdomar som fått feriejobb i stadens regi | 500 st | 250 st | 250 st | 394 st | 500 st | 9 000 st | VB 2022 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|--|------------|------------|-----------|
|   Kommunstyrelsen och arbetsmarknadsnämnden ska med stöd av stadsdelsnämnderna utifrån stadens strategi för arbetsmarknadsinsatser definiera stadsdelsnämndernas ansvar för förberedande insatser inför inskrivning på Jobbtorg Stockholm | 2022-01-01 | 2022-06-30 | |
|   Kommunstyrelsen ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och i dialog med stadsdelsnämnderna, utifrån stadens strategi för arbetsmarknadsinsatser, föreslå hur helhetsansvaret för arbetsmarknadsinsatsen Stockholmsjobb, inklusive samordning och anställning, kan åläggas arbetsmarknadsnämnden | 2022-01-01 | 2022-06-30 | |

Nämndmål: Invånarna i Hägersten-Älvsjö är självförsörjande och vägen till arbete är kort

 Uppfylls helt

Beskrivning

Den enskilde som är i behov av ekonomiskt bistånd får stöd i att finna egen försörjning utifrån sina förutsättningar och behov. I dialogen med den enskilde används stadens utrednings- och bedömningsinstrument Initial Bedömning (IB) och vid behov även Förutsättningar inför arbete (FIA).

Invånare som kontaktar förvaltningen rörande ekonomiskt bistånd får tydlig och lättillgänglig information om rätten till ekonomiskt bistånd och handlägningsprocessen. Förvaltningen arbetar aktivt med att förebygga felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd (FUT) genom att ge god information till de sökande, genom att systematiskt arbeta med kontroller av utbetalningar från andra trygghetssystem och folkbokföringsuppgifter samt genom att ha handläggare med god kunskap om socialförsäkringarna och handlägnings- och kontrollrutiner. Förvaltningen använder den kunskapsbas på området som samlas och erhålls från socialförvaltningen. Förvaltningen deltar i stadens nätverk för felaktiga utbetalningar och tillämpar de riktlinjer och stödmaterial som gäller i staden. När en felaktig utbetalning uppdagas utreds det inträffade och om det framkommer misstanke om bidragsbrott görs polisanmälan. När det är möjligt återkrävs det felaktigt utbetalade bidraget från den enskilde.

Allt statistiskt underlag som är könsuppdelat analyseras utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Barnkonsekvensanalyser genomförs när beslut som fattas rör hushåll med barn. Barnfamiljer som lever i otrygga boendeförhållanden erbjuds stöd av bolots och både barnfamiljer och hushåll med endast vuxna erbjuds råd och stöd i att söka bostad i boskolan. De barn som tvingas bo i tillfälliga boendelösningar ges möjlighet till kompensatoriska åtgärder. Stadsdelsnämnden samarbetar med SHIS gällande bostadsvägledning i syfte att öka möjligheten för den enskilde att få en stabil bostadssituation och i förlängningen en varaktig egen försörjning.

Insatser från Jobbtorgen kopplas på i ett tidigt skede. Den enskilde är delaktig när insatserna planeras och insatserna sker i samverkan internt och externt. Stadsdelsnämndens egna arbetsmarknadsinsatser; arbetsträning, matchning, offentligt skyddad anställning (OSA) och

Stockholmsjobb är steg på vägen mot egen försörjning genom arbete för personer som står långt från arbetsmarknaden. Insatserna syftar bland annat till att öka möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att komma i arbete. Stadsdelsnämnden tillhandahåller praktikplatser för jobbtorgsaspiranter i verksamheter i egen regi och i verksamheter som drivs på entreprenad.

Stadsdelsnämnden erbjuder feriearbeten för unga som syftar till att ge ett första positivt möte med arbetslivet. Ungdomar med funktionsnedsättning, med sociala skäl, som avbrutit gymnasiestudier eller har behov av språkstödande insats prioriteras särskilt. Arbetsplatserna finns i stor utsträckning inom stadsdelsförvaltningens egna verksamheter bland annat inom parkskötsel och renhållning.

Samhällsinformation till nyanlända

Nyanlända erbjuds samhällsvägledning i samband med inflytt till stadsdelsområdet. De som har behov av ekonomiskt bistånd får stöd i att prioritera studier i svenska och samhällsvägledarna förmedlar information om var i stadsdelsområdet det finns föreningsdrivna aktiviteter som ger möjlighet till språkträning, socialt nätverk och en meningsfull fritid. Utvecklingen av stödet till nyanlända fortgår i samarbete med Arbetsmarknadsnämnden och SHIS där frågor om arbete och bostad har särskilt fokus. Erfarenheterna från projektet "Föreningsguider i Hägersten-Liljeholmen, nästa steg – en trygg vidareflytt" i samverkan med SHIS används i det fortsatta arbetet med målgruppen.

Medborgarkontoret

Stadsdelsnämndens medborgarkontor i Älvsjö ger stöd och samhällsvägledning bl.a. till nyanlända. Medborgarkontoret ska samverka med arbetsmarknadsnämndens etableringscentrum och delta i stadens nätverk för nyanlända. Samarbetet med genomgångsbostäderna för nyanlända fortsätter tillsammans med SHIS. När restriktionerna efter pandemin lättar kommer fler aktiviteter att anordnas på medborgarkontoret. Bland annat kommer föreningar och civilsamhället att bjudas in för att visa sina aktiviteter och skapa kontakter med nyanlända. Samarbetet med förvaltningens trygghetssamordnare kommer att utvecklas. Vidare planerar medborgarkontoret att införa besöksräkning och genomföra en kundundersökning. Under 2022 kommer äldreförvaltningen att flytta in i Älvsjö stadsdelsförvaltnings tidigare lokaler och då kommer medborgarkontorets samarbete med dem att utvecklas.

Förväntat resultat

Invånare i behov av ekonomiskt bistånd ges förutsättningar att kunna försörja sig själva genom att de erbjuds individuellt utformade insatser och vägledning mot arbete. Tröskeln till ett arbete är låg även för personer som uppburit försörjningsstöd under lång tid.

Handläggningen på ekonomiskt bistånd utgår från rättssäkerhet, tillgänglighet och tydlig information. Felaktiga utbetalningar motverkas och minimeras genom att det är lätt för den enskilde att förstå hur hen ska medverka i utredningen. Den enskilde är medveten om vilka kontroller som görs i handlägningsprocessen och vilka konsekvenser det kan bli om man lämnar felaktiga uppgifter.

Barn i familjer som är i behov av ekonomiskt bistånd uppmärksammas särskilt och handläggningen sker med ett tydligt barnperspektiv.

Unga i stadsdelsområdet erbjuds meningsfulla feriearbeten som förbereder dem för arbetslivet. Unga utan gymnasieexamen, personer med social problematik, fysisk och/eller psykisk ohälsa eller funktionsnedsättningar och utrikesfödda uppmärksammas särskilt och ges lokala arbetsmarknadsinsatser av god kvalitet så att de förbereds för insatser från Jobbtorgen. Nyanlända erbjuds samhällsvägledning med särskilt fokus på bostadsvägledning och ökar på så sätt sina förutsättningar att ordna med egen bostad.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts. Efter att antalet hushåll i behov av ekonomiskt bistånd ökade under pandemin vände trenden under året och minskade successivt till att nå ett lägre antal hushåll än innan pandemin. Andelen vuxna med ekonomiskt bistånd i relation till befolkningen låg i november 2022 på 0,78 procent vilket är den lägsta andelen på fem år. Siffran kan jämföras med stadens snitt om 1,33 procent. I november 2022 var 657 hushåll aktuella för ekonomiskt bistånd. Det kan jämföras med 720 hushåll under samma månad föregående år, dvs en minskning om 63 hushåll och en minskning med 183 hushåll sedan antalet var som högst under pandemin. Andelen barnfamiljer i behov av bistånd har ytterligare minskat något och ligger nu på 0,9 procent vilket kan jämföras med stadens snitt om 2,2 procent. Då landet är på väg in i en lågkonjunktur är det möjligt att antalet hushåll i behov av ekonomiskt bistånd kommer att stiga under 2023. Riksnormen höjdes med 8,6 procent vid årsskiftet vilket i sig kommer att bidra till att fler hushåll blir berättigade till ekonomiskt bistånd.

Samverkan med Jobbtorg fungerar väl och har under året utvecklats ytterligare. Nya rutiner har arbetats fram som möjliggör för fler bidragstagare att snabbare nå självförsörjning genom offentligt skyddat arbete (OSA) eller Stockholmsjobb när så är motiverat och möjligt. Ett ständigt arbete pågår för att bibehålla och stärka samverkan med Arbetsförmedlingen. Under året utökades samarbetet med Arbetsmarknadsnämnden genom gemensamma workshops i syfte att utveckla det gemensamma arbetet vilket på sikt bidrar till kortare processer för den enskilde på vägen mot egen försörjning.

Stadsdelsnämnden har prioriterat arbetet med unga vuxna som står långt ifrån arbetsmarknaden. Syftet är att de ska närma sig ett arbete genom studier eller praktik. Personer med social problematik, fysisk och/eller psykisk ohälsa har erbjudits individuellt utformat stöd vilket syftar till att höja aktivitetsnivån, stärka självkänslan, motivera och förbereda inför en arbetsmarknadsinsats, så som Stockholmsjobb eller OSA. För personer med beroendeproblematik har en arbetskonsulent/casemanager funnits, som arbetat för att korta vägen in på arbetsmarknaden för målgruppen.

Barnkonsekvensanalyser har genomförts och uppföljning av dessa har varit en del av den interna kontrollen.

Feriearbete

Stadsdelsnämnden har tillhandahållit platser inom vård, omsorg och förskola samt genom

satsningen "Sommar på torget" i Liljeholmen och i Älvsjö. Även platser som erhålls via arbetsmarknadsnämnden, utbildningsnämnden och privata aktörer har erbjudits. Fler platser än tidigare har erbjudits under året.

Medborgarkontoret och samhällsvägledning för nyanlända

Sedan april 2022 är Medborgarkontoret en del av den nya enheten för medborgarservice. På grund av pågående ombyggnation i fastigheten i Älvsjö har verksamheten från och med juni tvingats hålla stängt för besökare. Enhetens samhällsvägledare har istället erbjudit samhällsvägledning och bostadsvägledning delvis i receptionen på Telefonvägen och delvis genom mobil samhällsvägledning på de SHIS-boenden som finns i stadsdelsområdet. De temamöten som var planerade att hållas för nyanlända på medborgarkontoret har således ägt rum på boenden istället. Samhällsvägledning har även erbjudits digitalt via funktionsbrevlåda samt per telefon. Enheten har även samverkat med medborgarkontor i Rågsved och Skärholmen. En ersättningslokal ställdes under sommaren i ordning på Telefonvägen och under hösten öppnade medborgarkontoret för besökare där.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|--|------------|------------|-----------|
| ✓ De dagliga verksamheterna och sysselsättningsverksamheterna samt boenden förstärker arbetet med att ge brukare och deltagare stöd att komma ut på arbetsmarknaden. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska anordna temakvällar för nyanlända på medborgarkontoret tillsammans med civilsamhället. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ⓘ Förvaltningen ska genomföra en nöjd-kund-undersökning på medborgarkontoret. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | Avvikelse |
| Analys | | | |
| Aktiviteten har inte kunnat genomföras till följd av medborgarkontorets ombyggnation, men planeras genomföras under 2023. | | | |
| ✓ Förvaltningen ska införa besöksräkning på medborgarkontoret. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska, inom ramen för samhällsvägledning för nyanlända, utveckla arbetssätt och aktivt vägleda de nyanlända i bostadsfrågor. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.2. Stockholm är en trygg, säker och välskött stad att bo och vistas i

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på en helhetsbedömning av uppfyllt förväntat resultat på underliggande nämndmålet, resultat från indikatorer och genomförda aktiviteter. Två av fem indikatorer uppnås helt och alla 20 aktiviteter har genomförts. De tre indikatorerna som inte riktigt nått upp till årsmålet lämnas en analys under respektive indikator.

Stockholms stads trygghetsprogram och samverkansöverenskommelsen med polisen har varit utgångspunkten för stadsdelsnämndens trygghetsarbete. Den upplevda tryggheten i

stadsdelsområdet har ökat. Under året har strukturen för samverkansöverenskommelsen utvecklats och sammansättningen av styrgrupp och beredningsgrupp förändrats utifrån råd som inkommit i en extern utvärdering gjord av Sweco. Arbetet med den lokala lägesbilden har utvecklats och fler aktörer har blivit delaktiga. Platssamverkan har fortlöpt på de platser där den är etablerad, med insatser kopplade till stadens offentliga miljöer, stadsutveckling, samt förebyggande och riktade sociala insatser.

Medel för platssamverkan har använts till att öka trygghet och trivsel genom åtgärder i den fysiska miljön. I Trekantsparken har sikten förbättrats genom att vegetation har klippts ner och trädkronorna har lyfts. I ett otryggt område mellan Älvsjö idrottsplats och Willys har stadsdelsnämnden genomfört slyröjning och tagit bort tjuvtippar i samarbete med Älvsjö AIK, idrottsnämnden och trafiknämnden. På Klacktorget, Kristalltorget och Lerkrogstorget har trivseln ökat genom kompletteringar av perennplanteringarna. Ett evenemang för trygghet och trivsel hölls tillsammans med aktörerna i den lokala platssamverkan på Älvsjö torg i juni, och som blev startskottet på "Sommar på torget" med aktiviteter på både Älvsjö torg och Liljeholmstorget. Platsaktiveringen av torgen pågick under hela sommaren och genomfördes med hjälp av sommarjobbare, föreningar och näringsliv.

Nämndens informationssäkerhetsarbete redovisas under 3.2 nämndmålet "Stadsdelsnämndens verksamheter är innovativa och tillvaratar digitaliseringens möjligheter", se rubriken "Samhällsplanering och intern service".

Stadsmiljö

Samtliga stadsdelsnämnder erhöll investeringsmedel för särskilda satsningar i stadsmiljön. Inom Hägersten-Älvsjö stadsdelsområde har nedan beskrivna insatser genomförts med investeringsmedlen. Spontanidrottsytor: konstgräs på tre bollplaner och utbytt gummiunderlag på en multisportplan. Belysning för ökad trygghet: ny belysning vid ett utegym och liten konstgräsplan i Fruängen. Friluftsliv: ny badbrygga vid Långsjöbadet. Stadsodling i parker: ny gemensamhetsodling i Långbro park och förskoleodling på parkmark i Aspudden. Kapacitetsstarka papperskorgar: nya Big Belly vid Långsjöbadet.

Arbete mot oegentligheter och organiserad brottslighet

Stadsdelsnämndens arbete mot oegentligheter och organiserad brottslighet har under året prioriterats. Alla direktupphandlingar och upphandlingar som stadsdelsnämnden har genomfört och varit delaktig i har samordnats av upphandlingssamordnaren, som säkerställer att upphandlingarna genomförs enligt stadens och stadsdelsnämndens riktlinjer och att alla inköp följer de avtal som är ingångna. Under året har arbetet med avtalsuppföljning prioriterats där upphandlingssamordnaren tillsammans med controller har följt upp inköp på utvalda enheter och även gjort stickkontroller. Under året har stadsdelsnämnden även genomfört systematiska kontroller av de investeringar som genomförts och även kontroll av betalkort (first card). Arbetet med avtalsuppföljning och kontroll av betalkort och de investeringar som genomförs är den del av stadsdelsnämndens internkontroll. I slutet av 2022 inrättades en funktion för att förhindra risken för välfärdsbrott.

Lokal handlingsplan mot våldsbejakande extremism (VBE)

Förvaltningen har under året arbetat med de olika aktiviteterna i handlingsplanen mot











våldsbejakande extremism. Insatser för att öka medvetenheten i demokratifrågor, samt att förebygga utanförskap, våld och annan kriminalitet har skett i det löpande arbetet på mötesplatser för unga. I stadsdelsområdets samverkansgrupper med olika aktörer såsom skola, polis med flera har frågan om VBE lyfts och rutinerna följts. Förvaltningen har följt upp skadegörelse och klotter som är kopplat till VBE. Under året har det varit några enstaka händelser med orosanmälningar och klotter kopplat till VBE. Medarbetarna har uppmanats att genomföra den webbaserade grundutbildningen om VBE. Förvaltningens samarbete med utbildningsförvaltningen i frågor som rör VBE har fungerat väl under året.

Agenda 2030

Stadsdelsnämndens arbete har bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 5: jämställdhet, mål 11: hållbara städer och samhällen, mål 16: fredliga och inkluderande samhällen.

Arbete för ökad jämställdhet

Stadsdelsnämndens fokus på trygghet och trivsel på allmänna platser ökar allas möjlighet att nyttja dessa platser. Framför allt kvinnor begränsas av upplevd otrygghet i den offentliga miljön.

| Indikator | Periodens utfall | Utfall män/ pojkar | Utfall kvinnor/ flickor | Periodens utfall VB 2021 | Årsmål | KF:s årsmål | Period |
|---|------------------|-----------------------|----------------------------|--------------------------|--------|-------------------|--------|
|   Andel stockholmare som upplever trygghet i den stadsdel där man bor | 85 % | 88 % | 83 % | 81 % | 81 % | 79 % | 2022 |
|   Andel ungdomar som i stockholmsenkäten uppger att de inte blivit utsatta för hot och våld | 94,62 % | 94 | 95 | | 88,5 % | 88,5 % | 2022 |
|   Stockholmarnas nöjdhet med renhållning och städning | 66 % | 64 % | 68 % | 65 % | 74 % | 73 % | 2022 |
| Analys Medborgarundersökningen visar att andelen medborgare som är nöjda med renhållning och städning i stadsdelsområdet ligger kvar kring samma nivå som förra året. Hägersten-Älvsjö ligger över snittet för staden som helhet (64%), men en bra bit under årsmålet. Undersökningen genomfördes maj-augusti. Förvaltningen hade under början av sommaren problem med städning av parker, vilket nu är åtgärdat. | | | | | | | |
|   Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden | 64 % | 67 % | 63 % | 65 % | 74 % | 73 % | 2022 |
| Analys Stockholmarnas nöjdhet med skötsel och städning av park och grönområden ligger kvar på ungefär samma nivå som förra året, vilket innebär att årsmålet inte riktigt uppnås. Resultatet ligger strax under snittet i staden (65%). Undersökningen genomfördes maj-augusti. Förvaltningen hade under början av sommaren problem med städning av parker, vilket nu är åtgärdat. | | | | | | | |
|   Stockholmarnas nöjdhet med stadsmiljön | 84 % | 85 % | 84 % | 88 % | 88 % | Tas fram av nämnd | 2022 |
| Analys Nöjdheten med stadsmiljön i Hägersten-Älvsjö stadsdelsområde har sjunkit något jämfört med förra årets 88 %. Områdets resultat ligger i nivå med hela stadens resultat. | | | | | | | |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|--|------------|------------|-----------|
| ✓  Fastighetsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, kulturnämnden och stadsdelsnämnderna kartlägga och prioritera det långsiktiga investeringsbehovet i stadens parklekar | 2022-01-01 | 2022-06-30 | |
| ✓  Idrottsnämnden ska tillsammans med i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda var i staden det finns behov av och förutsättningar för att skapa en mer levande stad genom utegym samt anlägga utegym i enlighet med utredningens slutsatser | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓  Kommunstyrelsen ska i samråd med fastighetsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna följa upp satsningen på trygghetsinvesteringarna. Detta för att skapa en samlad bild över de insatser som genomförts och vad resultatet blivit samt sprida goda exempel, erfarenheter och lärdomar | 2022-01-01 | 2022-06-30 | |
| ✓  Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med trafiknämnden, stadsdelsnämnderna, AB Svenska bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och stadens näringsliv ta fram och implementera spetsprojekt i tio utpekade platser i staden, i syfte att stärka tryggheten och den biologiska mångfalden genom smart växtbeklädnad av väggar | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓  Nämnder och bolagsstyrelser ska omsätta lärdomar från krishantering av pandemin i uppdaterad beredskapsplanering, såsom krisledningsplanering, kontinuitetsplanering och krisledningsövningar | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓  Nämnder och bolagsstyrelser som omfattas av säkerhetsskyddslagen ska säkerställa att det finns resurser och kompetenser tillgängliga i den utsträckning som krävs för att upprätthålla säkerhetsskyddet och bidra i utvecklingen av stadens säkerhetsskyddsorganisation | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓  Stadsdelsnämnderna ska under ledning av kommunstyrelsen utreda förutsättningar för att etablera trygghetspunkter för krisberedskap och det civila försvaret inom sitt geografiska område | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |

Nämndmål: Hägersten-Älvsjö är ett tryggt, säkert och välskött stadsdelsområde att bo och vistas i

 Uppfylls helt

Beskrivning

Trygghet och säkerhet i stadsdelsområdet är en prioriterad fråga. Genom riktade satsningar tillsammans med lokala aktörer arbetar stadsdelsnämnden för att öka tryggheten på de platser som har problem med ordningsstörningar och brottslighet. Under 2022 kommer tjänsten trygghetssamordnare att utökas från 50 procent till 100 procent.

Samverkansöverenskommelsen med polisen

Stadsdelsförvaltningen tar varannan vecka fram en lägesbild tillsammans med de två kommunpolisområdena. Lägesbilden kommer under 2022 ytterligare att systematiseras för att utveckla orsaksanalyser och hitta kostnadseffektiva åtgärder för att öka tryggheten. Nämndens samarbete med polisen kring trygghetskameror och ordningsvakter fortsätter. En kontinuerlig dialog förs kring vilka platser som är lämpliga för trygghetskameror och ordningsvakter. I de fall nya områden är aktuella för ordningsvakter ansöker nämnden om ett förordnande.

Samverkansöverenskommelsen med polisen revideras och biläggs detta ärende. Handlingsplanen mot våldsbejakande extremism ingår från och med 2022 i samverkansöverenskommelsen med polisen.

Trygghetsinvesteringar

Det finns platser inom stadsdelsområdet som upplevs som otrygga och har en högre grad av ordningsstörningar och brottslighet än andra platser. Stadsdelsnämnden arbetar löpande och aktivt med att identifiera otrygga områden och söker trygghetsmedel för att genomföra trygghetshöjande insatser. För att identifiera otrygga platser görs inventeringar i dialog med civilsamhälle, näringsliv, polis, fastighetsägare och andra förvaltningar. De som bor och verkar i stadsdelsområdet har lokal kunskap som förvaltningen utgår ifrån i sitt trygghetsarbete. Stadsdelsnämnden samarbetar med trafiknämnden för att förbättra belysningen på platser som upplevs som otrygga samt om trygghet vid gångtunnlar. Trygghetsvandringar kommer att genomföras i Älvsjö, Liljeholmen och Fruängen samt på övriga prioriterade platser utifrån den lägesbild som tas fram tillsammans med polis och andra aktörer. Investeringar för att åtgärda otrygga platser planeras baserat på tidigare inventeringar. Nämnden söker i verksamhetsplanen 2022 trygghetsmedel för ett flertal projekt. Om ansökningarna beviljas kommer förvaltningen att genomföra följande. I Solberga planeras för utökad belysning i parkleken Kristallen och ett ljuskonstverk i Lerkrogsparken. I Fruängen planeras för belysning vid det nya utegymmet och den lilla konstgräsplanen intill, samt ett ljuskonstverk som placeras vid ett otryggt parkstråk. I Liljeholmen planeras för trygghetsskapande stadsodling vid Nybohovsbacken för att befolka platsen och öka tryggheten och gemenskapen.

Platssamverkan och platsaktivering

Stadsdelsnämnden fortsätter att utveckla platssamverkan i Älvsjö-Solberga, Liljeholmen, och Fruängen/Hägerstensåsen/Västertorp. Den genomförs med lokala aktörer som fastighetsägare, civilsamhälle, polisen, näringslivet och andra förvaltningar. Arbetet inrymmer både sociala insatser och åtgärder i den fysiska miljön, och inkluderar barnperspektiv och jämställdhetsperspektiv. Utifrån aktuell lägesbild följs de olika frågorna upp genom att berörda parter gemensamt arbetar för att hitta lösningar på de olika trygghetsproblem som finns. Frågorna kan handla om ordningsstörningar, inbrott, belysning, nedskräpning, stölder, droghandel, klotter. Störst fokus 2022 kommer att ligga på Solberga och Älvsjö centrum med målet att området inte längre ska räknas som utsatt. En insats är att öka antalet trygghetskapande personer i området genom en utökad samverkan med civilsamhället. En annan åtgärd som studeras är möjligheten att etablera en mötesplats i Älvsjö centrum för att underlätta samverkan och dialog mellan olika lokala aktörer, boende och verksamma. Medborgarkontoret i Älvsjö kommer att involveras mer i trygghetsarbetet i stadsdelsområdet. För Älvsjö resecentrum undersöks om ett program kan tas fram för att vidta fysiska åtgärder som ska förbättra tryggheten. Platsaktivering kommer att fortsätta med aktiviteter under sommaren på torg i stadsdelsområdet. Aktiviteterna kommer att utvecklas i samverkan med lokala föreningar och företag. Förvaltningen ska även undersöka möjligheten att utöka till fler platser än tidigare. De medborgardialoger om trygghet som genomfördes före pandemin kommer att återupptas. Under 2022 planeras för ett trygghetsevenemang på Älvsjö torg och

utifrån behov genomförs trygghetsdialoger och trygghetsvandringar på olika platser. Förvaltningen medverkar även på lokala evenemang som till exempel Västertorps marknad.

Beredskapsplanering

En ny tjänst som säkerhetssamordnare kommer att inrättas för att öka förvaltningens kompetens inom säkerhetsfrågor och utveckla den lokala beredskapsplaneringen. En ny krisledningsplan ska tas fram för stadsdelsområdet, där lärdomar från krishantering under pandemin ska tas tillvara. En krisledningsövning ska genomföras och beredskapen för psykosocialt omhändertagande vid kris ska förbättras.

Stadsmiljö

Grönområden, parker och naturområden i Hägersten-Älvsjö ska fortsätta vara attraktiva, välskötta och trygga samt bidra till ökad biologisk mångfald. Stadsdelsnämnden har en nära samverkan med trafikinämnden, exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden i arbetet med stadsdelsområdets gröna infrastruktur. Samverkan stärker grönområdenas kvalitet och utveckling, både på kort och lång sikt.

Hägersten-Älvsjöns parker och naturområden ska bjuda in till möten, rekreation, motion och naturupplevelser. En central del av att ha inbjudande parker är att de är välskötta och städade. Nämnden kommer att fortsätta med den systematiska kvalitetsutvecklingen och uppföljningarna av parkentreprenörens skötsel och städning av parker. Stadens städgaranti ska efterlevas och det ska finnas tillräckligt med skräpkorgar i parkerna. En ny upphandling av parkskötseln genomförs för områdena Hägersten och Liljeholmen, där städning och tömning av skräpkorgar kommer att vara behovsstyrd. På våren erbjuds föreningar och skolklasser att delta i föreningsstädning. Nämnden uppmanar även förskolor och allmänhet att delta i stadens skräpplockardagar som nu genomförs både vår och höst tillsammans med Håll Sverige Rent. Vidare sker slyröjning i naturmark och klippning av träd och buskage vid behov för att säkerställa god sikt som i sin tur bidrar till ökad trygghet. I takt med klimatförändringarna får fler parker problem med stående vatten efter regn. Förvaltningen kommer att utveckla kompetensen inom frågor kopplade till skyfall. Stadsodling är en av funktionerna för mötesplatser i parker. Många brukaravtal för stadsodling finns redan och förvaltningen kommer även att erbjuda denna möjlighet för förskolor.

Stadsdelsnämnden har tilldelats medel för större parkinvesteringar för två projekt. I Kerstin Hesselgrens park/Vippan i Fruängen fortsätter upprustningen med lekplatsen. Långbrosparken kommer att få en ny gemensamhetsodling som projekterats tillsammans med en lokal förening. De mindre parkinvesteringar kommer bland annat att användas till att rusta upp fler lekplatser och spontanidrottsytor. Upprustningen av Krausparken i Mälarhöjden med lekplats och planteringar fortsätter. Två mindre bollplaner kommer att få konstgräs utifrån medborgarförslag, Äppelängen i Örby slott och en bollplan vid Herrängens skola. En befintlig konstgräsplan i Mälarhöjden ska renoveras. Nämnden ska även se över möjligheten att anlägga ytterligare något utegym, eller förbättra något befintligt. För att få fler flickor och kvinnor att använda spontanidrottsytor som bollplaner, skejtparker och utegym, ska nämnden inventera lämpliga åtgärder. Vidare söker nämnden medel för förbättringar av tre lekplatser,

Fredsborgsparken i Årstadal, lekplatsen vid Svartlösavägen i Herrängen och Johannisdalsparkens lekplats i Mälarhöjden.

Stadsdelsnämndens strandbad och strandpromenader är populära. Nämnden söker medel för tre projekt inom ramen för Stockholm vid vattnet. Det gäller en ny brygga i Långsjön vid Glasmästarvägen, en ytterligare badbrygga vid Långsjöbadet, samt upprustning av gångbryggorna vid Trekanten. Stadens handlingsplan för nya strandbad kommer att antas under 2022. Nämnden kommer därför att förbereda för att strandbadet i Vinterviken och bryggbadet vid Herrängens gård blir officiella badplatser.

Tillgänglighet

Stadsdelsnämnden ser till att behoven hos äldre och personer med funktionsnedsättning tas i beaktande i den offentliga miljön. Vid nybyggnation och stadsutveckling tas dessa perspektiv med tidigt i planprocessen för att säkra att Hägersten-Älvsjö är ett tillgängligt stadsdelsområde där alla människor ska kunna nyttja de offentliga miljöerna. 2022 kommer särskilt fokus att läggas på tillgänglighet i parker med kompetenshöjande insatser för parkingenjörerna och ett närmare samarbete med funktionshinderrådet. Ett flertal parkvägar och trappor ska rustas upp efter inventering och fler vilobänkar placeras ut. En översyn av strandbaden ska visa var tillgängligheten behöver förbättras. I Älvsjöskogens naturreservat ska entréerna förbättras med bänkbord, skyltningen förbättras och underlaget på motionsspåret kontinuerligt underhållas för god tillgänglighet.

Förväntat resultat

Upplevelsen av trygghet hos invånarna har ökat.
Invånarnas nöjdhet med städning och skötsel av parker har ökat.
Förvaltningen har höjt kompetensen inom beredningsplanering.
Tillgängligheten i stadsdelsområdets parker och naturreservat har ökat.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts

Trygghet och platssamverkan

Stockholms stads trygghetsprogram och samverkansöverenskommelsen med polisen är utgångspunkten för stadsdelsnämndens trygghetsarbete. Under året har strukturen för samverkansöverenskommelsen utvecklats och sammansättningen av styrgrupp och beredningsgrupp förändrats utifrån råd som inkommit i en extern utvärdering gjord av Sweco. Arbetet med den lokala lägesbilden har utvecklats och fler aktörer har blivit delaktiga. Nya ansökningar om LOV 3-områden har skickats in för att förlänga befintliga områden till 2025-11-30, men med avslag på den delen av ansökan som gällde utökade geografiska områden i anslutning till befintliga samt i Axelsberg.

Platssamverkan har fortlöpt på de platser där den är etablerad, med insatser kopplade till stadens offentliga miljöer, stadsutveckling, samt förebyggande och riktade sociala insatser. Inom ramen för stadsdelsnämndens trygghetsskapande arbete har åtgärder även riktats till

andra platser som upplevs som otrygga. För Älvsjö resecentrum har ett program för ökad trivsel, trygghet och funktion tagits fram. Stadsdelsnämndens trygghetsstrateg har påbörjat arbetet med att skapa en mötespunkt för platssamverkan i Älvsjö centrum, genom att varje fredag arbeta från Ungdomens hus i Älvsjö.

Ett evenemang för trygghet och trivsel hölls på Älvsjö torg i juni. Uppslutningen var god från aktörerna i den lokala platssamverkan, från föreningar, näringsliv och älvsjöborna. Evenemanget bildade också startskottet för "Sommar på torget" med aktiviteter på både Älvsjö torg och Liljeholmstorget. Platsaktiveringen av torgen pågick under hela sommaren och genomfördes med hjälp av sommarjobbare, föreningar och näringsliv, och var uppskattat av besökarna.

Medel för platssamverkan har även använts till att öka trygghet och trivsel genom åtgärder i den fysiska miljön. I Trekantsparken har sikten förbättrats genom att vegetation har klippts ner och trädkronorna har lyfts. I ett otryggt område mellan Älvsjö idrottsplats och Willys har stadsdelsnämnden genomfört slyröjning och tagit bort tjuvtippar i samarbete med Älvsjö AIK, idrottsnämnden och trafiknämnden. På Klacktorget, Kristalltorget och Lerkrogstorget har trivseln ökat genom kompletteringar av perennplanteringarna.

Stadsdelsnämndens trygghetsstrateg har tagit fram en ny rutin för att sprida information till äldre om hur de kan undvika att bli utsatta för brott. Trygghetsstrategen har också genomfört en trygghetsinventering i enkätform riktad till äldre och funktionsnedsatta, utifrån vilken rutiner har tagits fram. Arbetet med att fånga upp målgruppernas behov av information och upplevelser av trygghet fortsätter framgent.

Trygghetsvandringar har genomförts i Liljeholmen, Fruängen, Västertorp och Älvsjö där boende, verksamma, samverkanspartners och tjänstepersoner bjudits in. Tillsammans med lokalt näringsliv har trygghetsvandringar genomförts i Liljeholmen, vid Telefonplan, i Västberga företagsområde och i Marievik.

Årets planerade trygghetsinvesteringar har genomförts, vilket innebär att följande investeringar gjorts:

- Belysning vid utegymmet i Fruängen och lilla konstgräsplanen vid Vantörsvägen.
- Förbättrad belysning i parkleken Kristallen.
- Effektbelysning i Lerkrogsparken.
- Effektbelysning vid parkväg i Fruängen.

Utförlig beskrivning av trygghetsinvesteringarna finns att läsa i bilaga 5.

Beredskapsplanering

Stadsdelsnämnden anställde under året en ny säkerhetssamordnare, som leder arbetet med att utveckla nämndens krisberedskap och säkerhet. En genomgripande risk- och sårbarhetsanalys har tagits fram, och under processen har samtliga enheter varit involverade. Risk- och sårbarhetsanalysen har utmynnat i en åtgärdsplan innehållande femtio aktiviteter som syftar till att hantera de mest betydande riskerna och sårbarheterna. Stadsdelsnämndens process för att ta fram analysen har fått mycket beröm, och nämndens säkerhetssamordnare har fått dela med sig av denna till andra delar av staden.

Krisledningsgruppen har aktiverats vid två tillfällen under perioden. Den nya krisledningsplanen fungerade bra, och under hösten har krisledningsgruppen deltagit i utbildningar och övningar för att stärka krisledningsförmågan ytterligare. Den externa krisledningsgruppen, som består av brandförsvaret, vårdcentraler, Svenska kyrkan, BUP, utbildningsförvaltningen och Röda korset, har sammanträtt två gånger under året: i maj och november.

Den forcerade kontinuitetsplaneringen för stadsdelsnämndens verksamheter är klar. En ny rutin mot hot och våld har tagits fram.

Under året har möjliga platser för trygghetspunkter inventerats, vilket resulterat i att tre lokaler i stadsdelsområdet har utsetts. Arbetet med att iordningställa dessa med nödvändig utrustning samt fastighetsjusteringar har pågått under året. Stadsdelsnämnden har kommunicerat om trygghetspunkterna i lokaltidningen och ett färdigställande av dessa planeras till första halvan av 2023.

En ny krisstödsorganisation har under året byggts upp. Organisationen är på plats och personer som ska kunna agera krisstödare vid behov är rekryterade.

Stadsmiljö

Årets parkinvesteringar har fortlöpt enligt plan. I parkleken Vippan i Fruängen blev renoveringen av plaskdammen klar och den var mycket uppskattad under sommaren. I Långbro park har en gemensamhetsodling anlagts. Lilla bryggan vid Trekantssjön har renoverats och belysningen förbättrats, och renovering av den stora bryggan pågår - med hjälp av Stockholm vid vattnet-medel. Renoveringen är inte färdigställd eftersom delar av arbetet behöver göras under vinterhalvåret när sjön är frusen, enligt plan. Medel från Stockholm vid vattnet har även medfinansierat att ytterligare en badbrygga placerats ut vid Långsjöbadet och att en ny lång brygga placerats vid Glasmästarvägen i Herrängen. Vid Långsjö torg har den gamla bryggan bytts ut och den lilla scenen i Herrängens gårds park har renoverats. Två grusade bollplaner har fått konstgräs - i Herrängsskogen respektive Äppelängen i Örby slott. I Johannisdalsparken i Mälärhöjden har den större bollplanen fått nytt konstgräs, den mindre multisportplanen har fått en ny gummiyta och lekplatsen har rustats upp. Vid Snöflingebacken har en lekskulptur placerats på en plats som upplevs otrygg. Västertorps parkstråk har fått en upprustad yta vid Isjaktstränd med bänkar, grill och ett boulevardigt underlag. I Aspudsparken, Bergtorpskärret och Arkenparken har parkvägar asfalterats. Krausparkens lekplats i Mälärhöjden och Svartlösavägens lekplats i Herrängen har genomgått upprustning. Medel för investeringar i naturreservat har använts till att anlägga en hundrastgård i Älvsjöskogen, samt förbättring av skyltning i Älvsjöskogen. Flera av årets investeringsprojekt utgick ifrån medborgarförslag.

Även exploateringskontoret har genomfört parkupprustningar i stadsdelsområdet. Tre av dessa har blivit klara under perioden: Teaterparken på Hägerstensåsen, Prästgårdsparken vid Älvsjö centrum och Medaljongparken vid Älvsjöstaden. I augusti invigdes Teaterparken med många besökare som såg barnteater och bio i den upprustade amfiteatern. Även den nya gemensamhetsodlingen i Långbroparken invigdes med visning, provsmakning och barnteater arrangerat av föreningen Långbro parks trädgårdar.

Stadsdelsnämndens parkingenjörer har under året gått en utbildning i tillgänglighetsanpassningar i stadsmiljö. Arbetet med att tillgängliggöra parker, parkvägar, naturmark och badplatser har intensifierats och genomsyrar stadsdelsnämndens stadsmiljöverksamhet. Exempel på tillgänglighetsanpassningar som gjorts är tillkomsten av två rullstolsanpassade baksandsbord, ett i Johannisdalsparken och ett i lekplatsen på Svartlösavägen, tillgänglighetsanpassat underlag och gungor i lekplatsen på Svartlösavägen, rullstolsanpassade parkbänkar i Krausparken, samt förberedelse för hissanordning på bryggan vid Långsjöbadet. I Aspuddsparken, Bergtorpskärret och Arkenparken har parkvägar asfalterats, vilket också förbättrar tillgängligheten. I Älvsjöskogen har ett arbete i enlighet med Äldrevänlig stad påbörjats - där Älvsjöskogen tillsammans med två andra reservat i staden fungerar som pilotprojekt för äldrevänliga naturreservat.

Stadsdelsnämnden når inte fullt ut årsmålen i mätningar över upplevelsen av stadsmiljön. Ett byte av underentreprenör orsakade problem med tömning av skräpkorgar samt gräsklippning i juni. Det sammanföll med fint väder, skolavslutningar och många besökare i parkerna och resulterade i många klagomål. Från mitten av juli hade den nya underentreprenören hunnit jobba ikapp och antalet felanmälningar gick ner till normala nivåer. Extra städning har därutöver beställts till badplatser och vissa parker vid fint väder, så kallad solstädning. Till studentexamen beställdes extrastädning till Trekantsparken och stadsdelsnämnden hade en bra kommunikation med gymnasieskolorna, som själva städade vid Trekanten efter utspring. Sommarjobbade ungdomar på Liljeholmstorget och Älvsjö torg har även hjälpt till med skräpplockning i närliggande parker.

I november orsakade de stora snöfallsmängderna med efterföljande trädfällningar oförutsedda kostnader på hittills över två miljoner kronor. Vite för undermålig vinterväghållning har begärts in vid två tillfällen under 2022, för totalt 280 000 kr.

Kontroller av entreprenaden har gjorts i enlighet med de rutiner som tagits fram, och som innebär att omfattande kontroller görs av vårstädning, höststädning och vinterväghållning. Därtill görs löpande ronderingar vid flertalet gånger per månad, samt vid särskilda årstidsbaserade tillfällen såsom högsommarväder och skolavslutningar.

Förskola

Stadsdelsnämndens kommunala förskolor har arbetat utifrån stadens gemensamma riktlinjer för barnsäkerhet. Framtagandet av gemensamma hygienrutiner för förskolans medarbetare och barn är ett exempel på dokument som har tagits fram av förskoleavdelningen under årets första tertial.

Förskolorna har arbetat löpande med aktiva åtgärder och uppdaterat sina planer för kränkande behandling och diskriminering. Barnkonsekvensanalyser har genomförts för att säkerställa att barnrättsperspektivet alltid finns med och beaktas vid förändringar i verksamheten som påverkar barnen. Barnsäkerhetsronder har genomförts på alla förskolor för att säkerställa en säker fysisk miljö både inom- och utomhus. I ronderna identifierades övergripande risker och utmaningar som analyserades av ledningsgruppen. För att eliminera eller minimera riskerna vidtas åtgärder i samverkan med avdelningen för samhällsplanering och intern service. Vattensamlingar på förskolegårdar är ett exempel på sådan risk.

En del förskolor i stadsdelsområdet har gårdar som obehöriga har vistats på under kvällar och helger. Förskoleavdelningen genomförde en kartläggning av vilka gårdar som har varit utsatta. Åtgärder vidtogs på samtliga förskolor under året så som utökad samverkan med närpolisen, bättre belysning, borttagning av buskage för bättre insyn och patrullering av fältassistenter. Ytterligare åtgärder gjordes av rektorer på de berörda förskolorna, så som utökad bemanning vid öppning och stängning av förskolan och flytt av personalingång.

Social omsorg och arbetet med social prevention och samverkan

Utveckling av förebyggande arbete och tidiga insatser har pågått enligt plan. Utifrån stadsdelens lokala handlingsplan för att minska risken för att barn, ungdomar och unga vuxna dras in i kriminalitet har verksamheterna fortsatt utveckling av metoder inom det ordinarie arbetet men framför allt för samarbetet om funktioner som socialsekreterare hos polis, skolsociala team, fältassistenter, öppenvårdsbehandling, samhandlingsplan om droger samt föräldrastödsprogram. Se även kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområde 1.4 där samverkan och handlingsplanens insatser och resultat särskilt redovisas.

Äldreomsorg

Med utgångspunkt i handlingsplanen för äldrevänlig stad har stadsdelsnämndens arbete med att utvecklat brottsförebyggande och trygghetskapande åtgärder pågått enligt plan. Samverkan har utvecklat med polisen tillsammans med äldreomsorgens verksamheter, pensionärsrådet och pensionärsföreningarna m.fl. för att motverka brott mot äldre. Polis har besökt pensionärsrådet för att inhämtat synpunkter och idéer hur arbetet kring brott mot äldre kan motverkas. Sändlistor till alla lokala pensionärsföreningar, har uppdaterats för att kunna sprida aktuell information och kunskap om hur man skyddar sig mot bedrägerier. Ett öppet möte på Axelsbergs aktivitetscenter har genomförts där kommunpoliserna medverkade för att informera om hur man kan skydda sig mot bedrägerier.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|---|------------|------------|-----------|
| ✓ Förvaltningen följer upp parkentreprenaden i enlighet med den rutin som nämnden antog under 2020. | 2021-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska anlägga en gemensamhetsodling i Långbrosparken. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska bygga ut och rusta upp lekplatsen vid Svartlösavägen i Herrängen. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska fortsätta att utveckla arbetssätt för ökad delaktighet och ökat inflytande för nämndens råd, att råden är med tidigt i planerings- och beslutsprocessen i viktiga frågor som rör de målgrupper som råden representerar. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska genomföra platsaktivering i form av sommaraktiviteter på torg inom stadsdelsområdet. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska genomföra trygghetsdialoger och trygghetsvandringar i Liljeholmen, Fruängen och Älvsjö/Solberga. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska göra en digital trygghetsvandring med funktionshinderrådet och pensionärsrådet. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska lägga konstgräs på bollplanen i parken Äppelängen i Örby slott. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |

| | Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|---|--|------------|------------|-----------|
| ✓ | Förvaltningen ska lägga konstgräs på bollplanen vid Herrängens skola. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ | Förvaltningen ska rusta upp Kerstin Hesselgrens park i Fruängen. | 2021-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ | Förvaltningen ska skapa en mötesplats i Älvsjö centrum för att öka samverkan mellan olika aktörer inom ramen för platssamverkan Älvsjö-Solberga. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ | Förvaltningen ska ta fram en ny krisledningsplan utifrån erfarenheter från pandemin. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ | Förvaltningen ska vid upprustning av parker öka tillgängligheten. | 2021-01-01 | 2022-12-31 | |

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.3. I Stockholm når barn sin fulla potential då Stockholms skolor och förskolor är de bästa i Sverige

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på en helhetsbedömning av uppfyllt förväntat resultat på underliggande två nämndmål, resultat från indikatorer och genomförda aktiviteter. Två av fem indikatorer uppnås helt och alla 18 aktiviteter har genomförts. De tre indikatorerna som inte riktigt nått upp till årsmålet lämnas en analys under respektive indikator.

Övergripande faktorer som har påverkat förskoleavdelningens arbete är det fortsatt minskade barnunderlaget i stadsdelen, ökad andel barn i behov av särskilt stöd samt efterföljder av pandemin med periodvis höga sjukfrånvarotal bland medarbetare.

Med bakgrund i ovannämnda faktorer följdes lokalförsörjnings- och bemanningsbehovet upp löpande för att kontinuerligt vidta åtgärder för en effektiv organisation och användning av tilldelade resurser.

Merparten av stadsdelens barn i åldrarna 3-5 år går i förskola, inskrivningsgraden är fortsatt högst i staden med 97 procent. Alla sökande familjer har erbjudits barnomsorg inom garantitiden.

Verksamheten har en hög andel legitimerade förskollärare, 39,5 procent, i förhållande till kommunfullmäktiges mål om 33 procent. Rektor säkerställer att varje arbetslag leds av en legitimerad förskollärare som ansvarar för undervisning enligt förskolans läroplan.

Systematiskt kvalitetsarbete

Förskoleavdelningens enheter har tillsammans med stödavdelningarna fortsatt det strategiska och långsiktiga arbete med att utveckla strukturella förutsättningar samt det systematiska kvalitetsarbetet på förskolorna. Målet är att säkerställa likvärdig utbildning av hög kvalitet för alla barn. Tre övergripande utvecklingsområden har prioriterats under 2022- hållbar utveckling/Agenda 2030, ledarskap och medarbetarskap samt undervisning med fokus på språkutveckling.

Implementeringen av gemensamma strategidokument och ställningstaganden som bildar grunden för likvärdig förskola i Hägersten-Älvsjö har fortsatt på alla enheter under året. Ställningstaganden och strategier som implementeras under året är:

- Språkprogram för förskolan
- Ställningstagande för likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer
- Ställningstagande för digitala verktyg på förskolan
- Rörelsestrategi
- Matstrategi
- Ställningstagande om kultur på förskolan

Årets fortbildningsinsatser för alla yrkeskategorier har genomförts enligt plan. Alla yrkeskategorier har omfattats av kompetensutvecklingsinsatser relevanta för deras respektive uppdrag. Förskoleavdelningen har regelbundet följt upp implementeringsarbetet samt effekterna av kompetensutvecklingen på utbildningen och undervisningen. Nya utvecklingsområden har identifierats inför verksamhetsplanen 2023.

Genomförda kompetensutvecklingsinsatser har varit:

- Klimatsmarta måltider för samtliga förskolekockar
- Föreläsningsserie Språklig förebilder för samtliga medarbetare
- Föreläsningsserie Guidad lek för samtliga medarbetare
- Föreläsningsserie Drama, lek och muntligt berättande för samtliga medarbetare

Utöver det har medarbetare med specifika uppdrag/behov deltagit i följande utbildningar:

- Flerspråkiga barns språkutveckling
- Yrkesvenska för barnskötare
- VFU handledarutbildning
- Digitala verktyg i undervisningen
- Erfarenhetsbaserad utbildning från barnskötare till förskollärare
- Workshop om svåra samtal
- TAKK - tecken som kommunikation
- Widgit online - bildstödsmaterial

Utvärderingen visar att effekter av de olika satsningarna är tydliga i utformningen av utbildningen och undervisningen samt i barns förändrade lärande och utveckling. Enheterna rapporterar om en ökad språklig medvetenhet och kunskap hos pedagoger som har lett till att undervisningens kvalitet höjts överlag. Den fysiska, sociala och pedagogiska lärmiljön har utvecklats för att skapa likvärdiga förutsättningar för alla barn att utvecklas utifrån sina förmågor.

Ledningsgruppen har fokuserat på utveckling av tillgängligt och närvarande ledarskap, både det organisatoriska och pedagogiska. Syftet är att leda arbetet mot uppsatta mål på ett likvärdigt och resurseffektivt sätt. Detta arbete fortsätter under kommande år och utökas till att inkludera förskollärare i deras pedagogiska ledarroll och ansvar.

Förbättringar har skett i arbetet för hållbar utveckling, inte minst i förskoleköken som har ökat

andelen ekologiska livsmedelsinköp samt sänkt klimatpåverkan från livsmedel betydligt.

Ett funktionsprogram för förskolans utemiljöer har tagits fram och kommer tas i bruk vid kommande nybyggnation. Programmet ska på sikt även användas som stöd i framtagandet av underhållsplaner för befintliga förskolegårdar.

Den avgörande framgångsfaktor som alla enheter lyfter fram i sina analyser är att förskoleverksamheten under en tvåårsperiod har fokuserat på ett fåtal utvecklingsområden, fördjupat lärandet och låtit processen ta tid, för att inkludera så många medarbetare och barn som möjligt. Analysen bekräftas av goda resultat i arbetslagens WKI (självvärdering för förskolan) samt i årets förskoleundersökning.

Introduktionsförskola och öppen förskola

Introduktionsförskolan har fortsatt sitt uppsökande arbete riktat till nyanlända familjer med barn i åldrarna 1 - 5 år. Samverkan med öppna förskolorna har utvecklats under året och vissa aktiviteter har samlokaliseras vilket har gett möjligheter till ökad integration mellan nyanlända och etablerade vårdnadshavare.

SFI-kurser har erbjudits i introduktionsförskolans lokaler vilket har bidragit till att vårdnadshavare har utvecklat sina språkkunskaper och sitt sociala nätverk. Vårdnadshavare har även uttryckt att de fått ökad kunskap och information om det svenska samhället. För barnens del har verksamheten fungerat som en sluss och introduktion till förskolan, bidragit till en bredare erfarenhet av svensk förskola. Samtliga barn som kontinuerligt besökt introduktionsförskolan är numera inskrivna på någon av stadsdelens kommunala förskolor. Verksamheten har under hösten flyttat till större lokaler vilket möjliggör utökade aktiviteter och ytterligare samarbeten med externa och interna parter.

Samverkan

Förskoleavdelningen har under året vidareutvecklat samverkansformer för övergången mellan skolformerna förskola och skola. Övergångsdokumentet som används som underlag vid överföringssamtal mellan förskola och skola har utvecklats med frågor om barnets språkutveckling för att ytterligare stärka barns möjligheter att få rätt stöd i sin språkutveckling utifrån egna behov. I språksamtal med vårdnadshavare har pedagogerna även lyft vikten av att inkludera minoritetsspråk där det är aktuellt. En plan för hur samverkan fortsatt ska fördjupas är framtagen och ska realiseras under 2023.

Samverkan med socialtjänsten initierades under året och har lett till ett utökat samarbete kring orosanmälan. Arbetet fortsätter under 2023.

Agenda 2030

Stadsdelsnämndens arbete har bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 4. God utbildning till alla, Mål 5. Jämställdhet och Mål 10. Minskad ojämlikhet. Målet att erbjuda en likvärdig förskola som grundar sin verksamhet på Barnkonventionen och barns rätt samt Aktiva åtgärder, har varit i fokus på alla enheter.

Barns rättigheter

Som stöd för pedagogerna har förskoleavdelningen en samlingssida för alla styrdokument och

riktlinjer rörande barns rätt på stadens intranät. Stadens övergripande och stadsdelsnämndens eget framtagna dokument är alltid uppdaterade och lättillgängliga för alla medarbetare, vilket har underlättat för pedagoger i det vardagliga arbetet. Samlingsidan innehåller dokument så som Säker förskola, Akutmatris vid misstanke om brott mot barn, Handlingsplan för allvarliga händelser och kriser, Aktiva åtgärder och plan mot kränkande behandling, blankett för orosanmälan, checklista för arbetet med barn i behov av särskilt stöd, sekretess och skydd av identitet m.m.

Barns rätt till pedagogisk, säker och hållbar lärmiljö av hög kvalitet har säkerställts via barnskyddsronde och barnkonsekvensanalyser. Förskolor genomför årliga barnskyddsronder som en del av det systematiska kvalitetsarbetet. Syftet är att identifiera och åtgärda det som kan orsaka fysisk och psykisk ohälsa och/eller direkt skada barnet. Barnkonsekvensanalys är ett verktyg som används för att synliggöra ett barns bästa, en grupp barns bästa eller barns bästa i allmänhet när det gäller förändringar eller åtgärder som påverkar barns vistelse på förskolan.

Barns rätt till inflytande och rätt att uttrycka sig har legat som grund för utbildningen, där barns åsikter, tankar och idéer har påverkat undervisningens innehåll. Arbetslag har organiserat barngrupperna i mindre konstellationer under dagen för att möjliggöra samtalstid och social interaktion mellan barn och mellan barn och vuxen. Olika metoder för barns delaktighet har använts på förskolorna. Några exempel är barnråd, barnens egna bildlogg samt att barn presenterar sin förskola för vårdnadshavare med en egen producerad film.

Jämställdhet

Barnen i förskolan har, oavsett könstillhörighet, givits möjlighet att utveckla sina förmågor och intressen med samma möjligheter och på lika villkor. Arbetet har inkluderats i arbetslagens undervisningsplaner samt i analys av resultaten från förskoleundersökningen. Omotiverade könsskillnader i bedömningar, nöjdhet eller insatsernas framgång har analyserats på alla nivåer. En upptäckt har varit att pojkar generellt är överrepresenterade bland barn i behov av särskilt stöd. Trenden har bestått de senaste två åren, under kommande verksamhetsår görs en djupare analys av möjliga förklaringar till skillnaden.

Förskolorna har fortsatt utveckla inkluderande, tillgängliga lärmiljöer och i lek och interaktion med barnen utmanat könsstereotypiska normer och värden. Ett brett urval av material, böcker, lekar och aktiviteter har erbjudits för att barnen ska ha möjlighet att bredda sina lekmönster och välja olika typer av aktiviteter. Barngruppen delas ofta i grupper om färre barn för att värna om barns samtalsutrymme och möjliggöra för alla barn att ge uttryck för sina tankar, åsikter och idéer. På så vis möjliggörs att alla barn får lika stort inflytande över och utrymme i utbildningen oavsett könstillhörighet.

Nationella minoriteteters rättigheter

Alla medarbetare har erbjudits en föreläsning om minoritetsspråk under våren. Kunskap om minoritetsspråk är även en del i kompetensutvecklingsinsatsen *Flerspråkighet i förskolan* som cirka 90 pedagoger deltog i under året.









Inom Telefonplans förskolor har avdelningen Rubinen fortsatt erbjuda undervisning och omsorg på finska. Förskoleavdelningen marknadsförde verksamheten med bland annat en ny



framtagen broschyr i syfte att nå fler familjer med information om verksamheten.

















På en av stadsdelens öppna förskolor erbjöds verksamhet på finska en förmiddag i veckan under våren, vilket var välbesökt. Medarbetare med rätt språkkompetens saknades dock under höstterminen. Förskoleavdelningen arbetar för att hitta rätt språkkompetens inom organisationen för att framgent kunna erbjuda verksamhet på finska.

I samverkan med grundskoleavdelningens projektledare för romsk inkludering har ett projekt pågått under året i syfte att introducera romska familjer som idag inte är inskrivna på förskolan för öppna förskolans verksamhet. Det långsiktiga arbetet syftar till att besöken på den öppna förskolan kan leda till att fler romska föräldrar skriver in sina barn i ordinarie förskoleverksamhet, att medarbetare lär sig mer om romsk inkludering och att barnen får bättre förutsättningar inför sin tid i grundskolan.

Enligt senaste språkinventeringen finns ett barn med samiska som identitetsspråk, två barn med meänkieli respektive fem barn med romani chib som modersmål inskrivna på kommunala förskolor i stadsdelen. Familjerna har inte önskat undervisning på sitt modersmål.

| Indikator | Periodens utfall | Utfall män/ pojkar | Utfall kvinnor/ flickor | Periodens utfall VB 2021 | Årsmål | KF:s årsmål | Period |
|--|-------------------|-----------------------|----------------------------|--------------------------------|--------|----------------|---------|
|   Andel legitimerade förskollärare av totalt antal anställda (årsarbetare) | 39,5 % | 2,6 % | 36,9 % | 40,7 % | 33 % | 33 % | VB 2022 |
| Analys En generell överpresentation av kvinnor finns inom förskolans alla yrkeskategorier. Andelen manliga förskollärare har dock ökat från 2,3 % till 2,6 % sedan 2020. | | | | | | | |
|   Andel nöjda föräldrar till barn i förskolan | 87 % | 86 % | 88 % | 85 % | 88 % | 88 % | 2022 |
| Analys Utifrån den årliga förskoleundersökningen mäter indikatorn föräldrarnas totalintryck av förskolan utifrån svaret på frågan "Jag är som helhet nöjd med mitt barns förskola." Förskoleundersökningen genomfördes i början av 2022, i en period med hög sjukfrånvaro bland barn och pedagoger, till följd av pandemins mest intensiva fas i januari. Trots det syns en förbättring jämfört med 2021 då resultatet var 85 procent. Även inom de övriga områden som förskoleundersökningen avser har nöjdheten hos vårdnadshavare höjts från förra året, ett exempel är området samverkan med hemmet som 2021 låg på 74 procent och i år är 78 procent. | | | | | | | |
|   Antal barn per grupp | 17,2 barn/avd. | | | 15,9 barn/avd. | 16 | 16 | VB 2022 |
| Analys Uppgiften om 17,2 barn/avdelning avser mättningsdatum 15 oktober. Antal barn per grupp varierar dock under året, vilket bekräftas av förskoleenheternas mätning som gjordes under november månad. Denna visar ett utfall på 16,4 barn/avdelning. Undervisningen organiseras så att barn delas in i mindre grupper under större delen av dagen. Det faktiska antalet närvarande barn i grupperna påverkas av ledigheter och sjukdomsfrånvaro. Rektor säkerställer att undervisningen leds av legitimerade förskollärare i alla arbetslag. | | | | | | | |
|   Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare) | 5,5 st | | | 4,9 st | 4,9 | 4,9 | VB 2022 |
| Analys Antalet inskrivna barn per avdelning varierar under året. Det innebär löpande anpassningar i arbetslagen för att möta barngruppernas behov. Vanligtvis är det något fler barn per anställd i äldre barnsgrupper än i yngre barnsgrupper. Faktorer som påverkar är utöver barnens ålder exempelvis arbetslagets sammansättning och kompetens, lokalernas utformning samt om barn i behov av särskilt stöd finns i gruppen. Mättningsdatumet för indikatorn är 15 oktober och kan jämföras med förskoleenheternas mätning från november som visar ett utfall om 5,1 barn per anställd. | | | | | | | |

| Indikator | Periodens utfall | Utfall män/ pojkar | Utfall kvinnor/ flickor | Periodens utfall VB 2021 | Årsmål | KF:s årsmål | Period |
|---|------------------|-----------------------|----------------------------|--------------------------|--------|-------------|--------|
|   Kvalitetsindikatorn - Självvärdering utifrån läroplansuppdraget | 3,7 | | | 3,6 | 3,6 | 3,6 | 2022 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|---|------------|------------|-----------|
|   Kommunstyrelsen ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna och med stöd av representanter från minoriteter samt experter kartlägga förekomsten av antisemitism i stadens pedagogiska verksamheter | 2022-01-01 | 2022-06-30 | |
|   Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna aktivt arbeta för att öka barnens språkutveckling i stadens förskolor | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
|   Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna fortsätta fördjupa kunskaperna om varför barn inte är i förskolan och påbörja relevanta åtgärder för att öka inskrivningsgraden | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
|   Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna intensifiera arbetet med att nå ut med information om nationella minoriteters särskilda rättigheter till modersmål och språkutveckling i förskola och skola samt säkerställa att det är lätt för vårdnadshavare att ansöka och beviljas detta | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
|   Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samråd med arbetsmarknadsnämnden genomföra en satsning på vidareutbildning i svenska språket för stadens förskolepersonal vid behov | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| Analys Femton barnskötare med behov av vidareutbildning i svenska språket har deltagit i Skolverkets utbildning <i>Praktisk språk- och kommunikationsträning för förskolepersonal</i> . Ytterligare en grupp om femton medarbetare påbörjar utbildningen under våren 2023. | | | |
|   Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheterna att utveckla uppföljning och aggregerad statistik kring närvaro och frånvaro på stadens förskolor | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
|   Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utvärdera hur alla förskolor arbetar med sin strategi för att öka barns fysiska aktivitet och rörelse under förskoledagen | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| Analys Stadsdelsnämnden har via förskoleavdelningen bidragit med underlag till utvärderingen. | | | |
|   Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna revidera de obligatoriska rutinerna för övergången mellan förskola och grundskola med särskilt fokus på information om barnens språkutveckling | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| Analys Stadsdelsnämndens förskoleavdelning har i samverkan med stadsdelens kommunala skolor reviderat de lokala rutinerna för övergångar mellan förskola och skola med särskilt fokus på språkutveckling. | | | |
|   Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utveckla indikatorn "Kvalitetsindikatorn – Självvärdering" utifrån läroplansuppdraget | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| Analys Stadsdelsnämndens förskoleavdelning har bidragit till utveckling av kvalitetsindikatorn genom deltagande i referensgrupp ledd av utbildningsförvaltningens förskoleavdelning. | | | |

Nämndmål: Alla barn i förskolan utvecklar sin förståelse för grundläggande demokratiska värden

● Uppfylls helt

Beskrivning

Barnkonventionens intentioner präglar utbildningen och arbetet med normer och värden på våra förskolor. Utbildningen skapar likvärdiga möjligheter för barn att uttrycka sina tankar och åsikter för att ha inflytande över sin vardag. Lyhörda, medvetna pedagoger erbjuder en stimulerande lärmiljö som väcker barns nyfikenhet på sin omvärld.

Undervisningen kännetecknas av lek, språk, kommunikation samt hållbar utveckling, där barnens förmågor tas tillvara i undervisningens utformning.

Interkulturellt förhållningssätt präglar utbildningen samt förskolläraernas och barnskötarnas kommunikation med barn och vårdnadshavare.

Förväntat resultat

Utbildning och undervisning utformas utifrån alla barns rättigheter, behov och intressen. Utbildning och undervisning präglas av ett interkulturellt och normkritiskt förhållningssätt. Alla barn utmanas i sin språkutveckling genom en medvetet planerad utbildning och undervisning.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts. Barns rätt till inflytande och rätt att uttrycka sig har präglat utbildningen, vilket syns i arbetslagens dokumentationer av genomförd undervisning. Barns åsikter, tankar och idéer har påverkat undervisningens innehåll.

Barngruppen ses som en tillgång och arena för socialt samspel där förståelsen för grundläggande demokratiska värden utvecklas. Arbetslag har organiserat barngrupperna i mindre konstellationer under dagen för att möjliggöra samtalstid och social interaktion mellan barn och mellan barn och vuxen. Arbetet med Aktiva åtgärder har skett löpande inom ramen för den ordinarie verksamheten.

Förskoleundersökningens resultat inom området Normer och värden är fortsatt höga. Av de svarande upplevde 92 procent att förskolan ger barnen lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etniskt tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning. 92 procent upplevde att personalen bemöter barnen på ett respektfullt sätt.

I arbetslagens utvärderingar märks det att pedagoger har en ökad medvetenhet kring arbetet med barnkonventionen och kan sätta ord på hur de har arbetat med barnkonventionen och vad det har lett till för barnet/barnen i gruppen.

Resursenhetens specialpedagoger och psykolog har stöttat arbetslagen kring inkluderande arbetssätt som gynnar hela barngruppen såväl som individer. Kurser i tecken som alternativt kompletterande kommunikation (TAKK) har erbjudits regelbundet till samtliga enheter.

Goda exempel på arbete utifrån barnkonventionen och barnens rätt

- Arbetslagen väljer artiklar från Barnkonventionen som de formulerar arbetssätt kring i sina undervisningsplaner.
- Bildloggar för enskilda barn i Skolplattformen, där barnet bestämmer över det som publiceras.
- Barnråd där rektor möter barnen för att lyssna in vad de gillar med sin förskola, vad de vill ska bli bättre, vad de saknar.
- Barns rättigheter konkretiseras för barnen genom ”Barnkonventionen i en låda” och ”Kompisböckerna”.
- Barnkonventionens tillblivelse firas i form av en årlig ljusmanifestation.
- Lär miljöer utformas tydliga och lättillgängliga vilket möjliggör barnens rätt till aktiva val samt främjar en tydliggörande pedagogik.

Implementering av språkprogrammet har prioriterats för andra året i rad.

Utbildningssatsningar om högläsning, läsmiljöer/förskolebibliotek, flerspråkighet och berättande samt samarbete med biblioteken har gett positiva effekter på alla enheter. Det bekräftas av arbetslagens självvärderingar i kvalitetsindikatorn där skattningen kring arbetet med barns språkutveckling har ökat för tredje året i rad. År 2020 låg kvalitetsindikatorn på 3,5, år 2021 3,8 och 2022 på 3,9 (på en skala 1- 5). Även vårdnadshavarnas nöjdhet kring arbetet med barns språkutveckling har ökat från 84 procent år 2021 till 87 procent år 2022. Läroplanens mål som är kopplade till språkutveckling har följts upp särskilt och effekter av undervisningen på barns lärande inom området har dokumenterats och utvärderats.

Goda exempel på språkutvecklande arbete och effekter det har gett på barns språkutveckling

- Ökad medvetenhet bland pedagogerna kring högläsning/dialogisk läsning har lett till en utveckling kring hur pedagoger organiserar för högläsning och samtal om text. Medvetenheten har bidragit till att pedagoger möjliggör för läsning och dialog i större utsträckning och för alla barn.
- Alla förskolor har ett förskolebibliotek och/eller läshörnor inne på avdelningen, några har skapat även utebibliotek. Böcker finns också i alla andra lärmiljöer på avdelningen.
- Det språkutvecklande arbetet synliggörs och följs upp på ett systematiskt sätt i Skolplattformen.
- Fler planerar för och genomför kvalitativa samtal (från vardagsspråk till kunskapspråk) med öppna, metakognitiva frågor, som utvecklar barnens ordförråd, abstrakta tänkande och associationsförmåga, problemlösning, argumentation, tolkning m.m.
- Förskolorna planerar för läsning som en aktivitet och har planerade läsgrupper under dagen. Även fler projekt som har en bok som utgångspunkt.
- Barnen visar ett större intresse för böcker och läsning, väljer självmant läsning som aktivitet.
- Boksamtalen har resulterat i ett generellt utvidgat ordförråd hos barn.

- Olika uttryckssätt har också kommit i fokus genom boksamtalen. Barnen har i samband med boksamtalen t ex fått skapa, rita, måla, spela teater, göra egna böcker i apparna Book Creator och Green Screen för att skapa en djupare förståelse för böckernas innehåll, språk och budskap.
- Barns egna berättande har ökat samt lek utifrån böcker de läser.

| | Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|---|--|------------|------------|-----------|
| ✓ | Förskoleavdelningens resursenhet ska erbjuda förskolans medarbetare kompetensutveckling i syfte att utveckla det förebyggande och främjande arbetet så att det stärker alla barns möjligheter att utvecklas utifrån sin egen förmåga | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ | Förvaltningens förskoleavdelning ska utveckla arbetet med minoritetsspråk | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ | Förvaltningens förskoleenheter ska utveckla sina arbetssätt som rör barns rättigheter | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |

Nämndmål: Alla barn i förskolan utvecklas och lär utifrån sina förmågor i lärmiljöer av hög kvalitet

● Uppfylls helt

Beskrivning

Utbildningen bedrivs i likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer som uppmuntrar till kommunikation, lek och utforskande. Social, pedagogisk och fysisk miljö är lika viktiga delar som tillsammans skapar goda förutsättningar för barns lärande och utveckling.

Fysisk rörelse och hållbar utveckling är särskilt prioriterade områden. Målet är att främja hälsosamma vanor och rörelseglädje hos barn. Det handlar även om att barn ska få utveckla sin identitet och känna trygghet i den. Barns digitala kompetens utmanas och de digitala resurserna används på ett genomtänkt sätt i undervisningen. Kunskap om digitaliseringens möjligheter och dess utmaningar är vägledande. Som stöd för att planera och utveckla utbildning och undervisning använder pedagogerna gemensamma strategidokument och ställningstaganden om språk, kultur, fysisk rörelse och måltid samt digitala verktyg.

Förväntat resultat

Alla barn utforskar, leker och kommunicerar i likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer. Alla barn utmanas genom en medvetet planerad utbildning och undervisning som synliggör sambandet mellan goda matvanor, fysisk aktivitet och hälsa.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts. Implementeringen av gemensamma strategidokument och ställningstaganden som bildar grunden för likvärdig förskola i Hägersten-Älvsjö har fortsatt under året på alla enheter. Arbetet bidrar till att alla barn ges förutsättningar för att lära och utvecklas.

Förskoleavdelningen har valt att hålla fokus på språkutvecklande arbetssätt och barns rätt under de senaste två åren vilket alla förskoleenheter ser som en framgångsfaktor för den positiva utveckling som beskrivs. De kompetenshöjande insatserna har börjat ge långvariga och tydliga effekter på kvaliteten på den utbildning och undervisning barnen erbjuds samt på barns lärande och utveckling.

Årets förskoleundersökning visade på ett förbättrat resultat inom området Utveckling och lärande gällande barnens användning av digitala verktyg i sitt lärande. År 2021 var 67 procent av föräldrarna nöjda jämfört med 72 procent som är årets resultat. Analysen visar att enheterna har arbetat aktivt med digitala verktyg i undervisningen. Arbetet har skett utifrån identifierade behov och pedagogernas kompetens. Utvecklingen märks inte minst i utformningen av lärmiljöer där digitala verktyg är ett allt vanligare inslag och/eller komplement i den fysiska miljön.

Fortbildning inom digitala verktyg har erbjudits via Medioteket för andra året i rad, tydliga effekter av fortbildningen på undervisningen och barns lärande beskrivs av enheterna. Liknande satsning förra året gav resultat i form av ökad användning av pedagogiska appar och digital utrustning som kompletterar och utvecklar undervisningen. Alla enheter har medarbetare med specialkompetens/utökat ansvar för utveckling av arbetet med digitala verktyg.

Förskoleundersökningens resultat inom området Kost, rörelse och hälsa är oförändrat sedan 2021:

- Nöjd med information om maten - 72 procent.
- Förskolan serverar varierad och näringsrik mat - 86 procent.
- Barn uppmanas till fysiskt aktivitet - 84 procent.

Förskoleenheterna har implementerat strategierna för mat och måltid samt rörelse på olika sätt. En del har hittat arbetssätt där de för samman arbetet kring mat och måltid med rörelse, andra har fokuserat på ett område i taget. Kompetenshöjningen hos förskolekockar i frågor om ekologiska inköp, klimatpåverkan från livsmedel samt likvärdighetsperspektivet kring måltider visas i förskolornas handlingsplaner via uppsatta mål och välbeskrivna arbetssätt. Den stadsdelsgemensamma matstrategin utgör grunden för handlingsplanerna. Syftet är att utveckla ett hälsosamt och klimatsmart förhållningssätt till mat och måltider, vilket i sin tur utvecklar barnens förståelse för vad som påverkar hälsa, välbefinnande och hållbar utveckling.

Analysen visar på ett fortsatt behov av att fördjupa kunskaperna inom klimatsmart mat samt innebörden av pedagogiska måltider på förskolan. Förskoleavdelningen ska under kommande verksamhetsår fördjupa arbetet genom att verka för ökat samarbete mellan kökspersonal och pedagoger i barngrupperna.

Goda exempel på arbetssätt kopplade till lärmiljöer, mat och måltid och rörelse:

- Materialbank och/eller basmaterialistor stödjer pedagogernas arbete med likvärdiga och tillgängliga lärmiljöer.
- Inköp av material samordnas i syfte att garantera ett likvärdigt och klimatsmart material.

- Återkoppling på arbetslagens lärmiljöer ges av ledningen på olika sätt, exempelvis via pedagogiska promenader eller kvalitetsdialoger.
- Nätverk för förskollärare och arbetslag med fokus på lärmiljöer/läsmiljöer.
- Sommaruppgift till familjerna med rörelse som tema på en enhet.
- Rörelsevecka på en enhet med planerade dagliga pulshöjande aktiviteter.
- "Mindfull eating"-måltid för pedagogerna som får möjlighet att lära sig detta och därefter erbjuda barnen detsamma på en enhet.
- "Tabata" en effektiv metod att arbeta pulshöjande med barn på en förskola.
- "Från jord till bord" - projekt som drivs av kocken på en förskola, där barnens erbjuds möjlighet att odla och delvis laga egen mat.

| | Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|---|---|------------|------------|-----------|
| ✓ | Förvaltningens förskoleavdelning ska tillsammans med förskoleenheterna fortsätta att utveckla gemensamma strukturer för det systematiska kvalitetsarbetet. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ | Förvaltningens förskoleavdelning ska tillsammans med förskoleenheterna utveckla sitt strategiska kommunikationsarbete | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ | Förvaltningens förskoleenheter ska med stöd av förvaltningens förskoleavdelning fortsätta att implementera de stadsdelsgemensamma ställningstaganden för digitala verktyg i undervisningen. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ | Förvaltningens förskoleenheter ska med stöd av förvaltningens förskoleavdelning fortsätta att implementera den stadsdelsgemensamma rörelsestrategin för fysisk aktivitet och hälsa samt matstrategin. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ | Förvaltningens förskoleenheter ska med stöd av förvaltningens förskoleavdelning implementera de stadsdelsgemensamma ställningstaganden för en likvärdig och tillgänglig lärmiljö. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ | Förvaltningens förskoleenheter ska med stöd av förvaltningens förskoleavdelning implementera det stadsdelsgemensamma underlaget för stadens språkprogram. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.4. I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på en helhetsbedömning av uppfyllt förväntat resultat på underliggande nämndmål, resultat från indikatorer och genomförda aktiviteter. 10 av 19 indikatorer uppnås helt och 27 av 30 aktiviteter har genomförts. En aktivitet har inte kunnat genomföras på grund av försening av färdigställande av lokal för ungdomsmottagning och mötesplats för ungdomar, vilken beräknas vara klar under februari 2023. En andra aktivitet har inte kunnat genomföras fullt ut på grund av vakans under sista delen av året. För de indikatorerna som inte nått upp till årsmålet lämnas en analys under respektive indikator.

Social omsorg till personer med funktionsnedsättning

Vid årsskiftet 2022 var totalt 1588 personer aktuella vid enheten, vilket var en ökning med 22 personer jämfört med förgående år. 455 personer var aktuella för insatser inom socialpsykiatri, en liten minskning i jämfört med förra året. 316 barn och ungdomar var aktuella för insatser inom funktionsnedsättning barn/ungdom (0-20 år), en ökning med 26 personer. 817 personer var aktuella inom funktionsnedsättning vuxna, vilket innebär en mindre ökning.

I verksamheten som erbjuder grupp- och servicebostäder har ett utvecklingsarbete bedrivits för att främja brukarens upplevelse av en trygg, säker och individuellt anpassad verksamhet. Detta har skett utifrån ifrån det systematiska arbetet där man identifierat olika förbättringsområden. En del av detta har resulterat i de utbildningsinsatser som gjorts med samtliga medarbetare i samarbete med pedagoger från Sahlgrenska Universitetssjukhuset, i AKK-Rätten till kommunikation. Detta, i kombination med det framtagna materialet Mitt behov av stöd, har gett bättre möjligheter för brukaren att ha makt över sina insatser. Verksamheten har även ökat möjligheten för att brukarna ska kunna använda digitala hjälpmedel genom att ytterligare förstärka wifi-anslutningen i de fastigheter som har saknat tillräckligt kraftfull anslutning.

Inför valet erbjöds personer som bor på någon av stadsdelsområdets grupp- och servicebostäder att besöka valstugor, ta del av lättläst material digitalt eller få högläsning ur ett lättläst material. På valdagen erbjöds de att med stöd av personal ta sig till vallokalen och rösta. För de som önskade poströsta eller rösta i förtid gavs samma stöd.

Personal från utförarverksamheterna har genomgått utbildning i det pedagogiska ramverket och certifiering pågår. Under våren certifierades bland annat den dagliga verksamheten Glasade gången. Utbildning för att bli stödassistent har fortgått, vilket ökat kvaliteten i stadsdelsnämndens berörda verksamheter. Medarbetare i stadsdelsnämnden har även deltagit i utbildningar gällande digital tillgänglighet. Planering för uppstart av ytterligare en ny daglig verksamhet har genomförts under hösten, och till våren kommer ytterligare en daglig verksamhet, Café Glasklart, på Konstfack att öppna.

Beställarenheten för funktionsnedsatta, har tagit fram rutiner och har en särskild funktion med uppdrag att motverka oegentligheter gällande personlig assistans. Detta för att systematiskt kontrollera att assistansutförare har ett aktuellt tillstånd från IVO för att bedriva verksamhet samt att genomföra kontroller vid ansökan om merkostnader vid ordinarie assistents sjukdom. Arbetet i stadsdelsnämnden kommer att vidareutvecklas under 2023.

Stadsdelsnämnden har tidigare tagit fram ett material för systematisk uppföljning av boende (SUBO) tillsammans med utförare i egen regi och under året har arbetet återupptagits. Syftet med arbetet har varit att säkerställa delaktighet så att brukare i grupp- och servicebostäder kommer till tals när Beställarenheten gör uppföljning.

Verksamhetsuppföljningar av verksamheter inom omsorg för personer med funktionsnedsättning inom LSS och SoL i egen regi har genomförts. Resultatet visar att verksamheterna har goda förutsättningar för att bedriva en verksamhet med god kvalitet. Uppföljningarna har också resulterat i att rutiner har upprättats eller förtydligats för att stärka förutsättningarna ytterligare.

Program för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning

Verksamheterna har erbjudit individuellt anpassade stödinsatser till personer med funktionsnedsättning. Personer med funktionsnedsättningar har fått stöd och service i form av till exempel boendestöd, gruppboende, sysselsättning, daglig verksamhet. Brukaren erbjuds att delta i framtagandet av sin genomförandeplan och har på så sätt haft inflytande över hur insatsen utförs. Utförarverksamheterna som drivs i egen regi har fortsatt utvecklingsarbetet med syfte att öka brukarnas delaktighet och självständighet.

På stadsdelens grupp- och servicebostäder har brukarinflytande och brukardelaktighet fortsatt varit i fokus, vilket visar sig i hur brukarundersökningarna genomförts och har följts upp med fortsatt utbildning av frågeassistenter. Hägersten-Älvsjö's grupp- och servicebostäder har fortsatt förstärkt de verksamheter som saknar tillräckligt kraftfull wifi-anslutning i fastigheten. Detta i syfte att kunna använda olika former av hjälpmedel för att uppnå brukardelaktighet och kunna erbjuda enkäter i digital form och med brukarens egna digitala hjälpmedel fullt ut.

Nämndens råd för funktionshinderfrågor har getts möjlighet till delaktighet genom att lämna synpunkter på relevanta nämndärenden. Rådet har genom inbjudna besök tagit del av nämndens arbete inom beställar- och utförarverksamheter för personer med funktionsnedsättning, arbete med trygghet och utveckling inom stadsmiljö samt stadens brukarundersökningar som genomförts för målgruppen. Rådet har också blivit inbjudna till möte med nämndens gruppleddare vid två tillfällen under året. Under hösten genomfördes ett dialogmöte med stadsdelsnämndens tjänstemän utifrån av rådet valda fokusområden. Dessa fokusområden var kompetensutveckling, tillgänglig kommunikation och fysisk tillgänglighet i lokaler och stadsmiljö.

Öppen fritidsverksamhet för barn och ungdomar

En inventering av behovet av investeringar i parklekar som ägs av Fastighetskontoret och upprustningar har genomförts. Parkleksbyggnaderna i Kristallparken och Aspuddsparken har prioriterats.

Arbetet med Liljeholmshuset har pågått under året men med fördröjning tidsmässigt, på grund av faktorer som stadsdelsnämnden inte kunnat påverka. Förseningarna beror bland annat på byggnadens utformning i förhållande till omgivningen. Omfattande byggnadstekniska åtgärder för att motverka risken för fuktskador vid översvämningar har vidtagits. Feriearbetande ungdomar har fått möjlighet att komma med idémässigt innehåll i verksamheten samt praktisk användning och inredning av lokalerna. Liljeholmshuset planeras kunna öppna första kvartalet 2023.

Ungdomar som varit på mötesplatserna har varit delaktiga för utformningen av kulturverksamheterna samt skapat verksamhet och aktiviteter för andra ungdomar. Inom ramen för ett läs- och litteraturfrämjande projekt "Book Me Up" har ungdomar utöver att läsa och delta i olika kulturella aktiviteter, producerat en utställning på Kulturhuset som även ställdes ut på Älvsjö bibliotek.

Implementeringen av våldsförebyggande metoder har pågått i stadsdelsområdet och det material som tagits fram har testats på Ungdomens hus i Älvsjö. Länsstyrelsen har varit en part i arbetet och de spred under hösten metoden "En fritid fri från våld".

En utmaning som verksamheten identifierat under året handlar om användning av digitala lösningar, teknik samt regelverk kopplat till GDPR samt Schrems2-domen. Digital kommunikation upplevs, både av ungdomarna som är i kontakt med de öppna verksamheterna, och av medarbetarna, ha stort utvecklingsbehov.

Förebyggande arbete

Stadsdelsnämnden fortsätter att stärka det förebyggande arbetet, bland annat genom att fortsatt utveckling kring samordnade tidiga insatser samt samverkan med interna och externa aktörer. Bland annat har följande hänt under året:

- Implementering avseende stockholmsstandarden för socialt fältarbete med temaområden uppsökande, relationsskapande, förebyggande arbete och samverkan.
- En familjecentral i Älvsjö i samarbete med Region Stockholm är nu etablerad.
- Det skolsociala teamets skolsocionomer har utökat sin verksamhet och därmed sin målgrupp, både vad gäller ålder och antal deltagande skolor.
- Samverkan med skola och förskola har förbättrats som en konsekvens av att familjeenheten utökat sin kontakt med dessa under pågående utredningar samt genomfört en gemensam workshop för att kunna fördjupa och utveckla samarbetet.
- Under året har föräldrastödsprogrammen FöS (Föräldraskap i Sverige), KOMET och ABC genomförts för föräldragrupper. Det är fortfarande kö till de riktade föräldrastödsgrupperna, vilket medför en utmaning för föräldrar att snabbt kunna erhålla stöd.

Individ- och familjeomsorg

Antalet inkomna anmälningar/ansökningarna har minskat med 195 men antalet pågående ärenden ökat något. Familjeenheten har från första januari till 13 december 2022 mottagit 4306 anmälningar/ansökningar, varav 44 procent gällde flickor och 56 procent gällde pojkar. 457 av alla anmälningar är våldsrelaterade, vilket är en kraftig minskning jämfört med föregående år, och 260 av anmälningarna är brottsrelaterade, även dessa har minskat något jämfört med föregående år. Av de inkomna orosanmälningarna har 21 procent lett till att en utredning inletts. Antal pågående ärenden under perioden har varit 1784 varav 1030 har inletts under perioden. Detta är en ökning med drygt 100 ärenden jämfört med 2021.

Antal individer i öppenvården var under året 375, detta är en ökning med 53 individer jämfört med år 2021. De är både fler till antalet och insatserna har pågått en längre period. Ett fokusområde har varit och kommer fortsatt att vara, att få en större genomströmning av ärenden inom öppenvården. Intensivteamet har kommit igång väl och har arbetat med 14 familjer under året. För att undvika placeringar görs planeringar med familjer och deras nätverk i enlighet med metoden Signs of safety. Arbetssättet "insatsforum", där socialsekreterare och behandlare träffas kring ärenden, har bidragit till att familjer snabbare får rätt typ av biståndsbedömt stöd och att barnet och ungdomar inte är placerad längre än nödvändigt. Antalet placeringar utanför hemmet (på SiS, HVB, i stödboende, familjehem, träningslägenhet och jourhem), har fortsatt att öka något jämfört med föregående år, en trend som ses i stadsdelen sedan flera år tillbaka. Ett arbete pågår för att korta den tid unga är placerade och jobba med insatser i egen regi samt att aktivt följa upp placeringar.

Uppföljning på individnivå är ett utvecklingsområde för såväl enheten som socialtjänsten

nationellt. Det digitala uppföljningsverktyget Viewpoint för placerade barn och unga används som tidigare inom familjevårdsgrupperna med gott resultat och arbete pågår kring att implementera verktygen även i placeringsteamet. Öppenvården har använt ett verktyg för att mäta vilken effekt stödet får via uppföljningsverktyget ORS/SRS. Inom ramen för implementeringen av Signs of Safety finns planer på att genomföra uppföljningar med föräldrar och barn, för att få feedback på hur väl metoden praktiseras. Föräldrarådgivarna arbetar med att implementera ett digitalt uppföljningsverktyg av tidigt stöd i samverkan, kallat LUFFS.

Samordnad individuell plan (SIP) och genomförandeplaner är verktyg som används för att säkerställa att placerade barn får en skolplanering, en obruten skolgång samt insatser för en god hälsa och tandhälsa. Nämnden arbetar aktivt för att placerade barn ska ha en god hälsa. Detta görs bland annat genom att använda hälsokort och genomföra samtal om hälsa och tandvård vid hembesök. Utöver detta har stadsdelsnämnden sett över och kommer involvera tandhälsan i stadsdelens BUS-samarbete från nästa år.

Nämnden har uppmärksammat en ökande målgrupp både vad gäller barn och vuxna med komplex problematik. För vuxna har fler samplaceringar med regionen gjorts gällande beroendeproblematik och psykisk ohälsa, vilket bidrar till att rätt stöd ges o form av rätt insats. Samsjuklighetsutredningens slutsatser har beaktats i befintlig samverkan. Under hösten har personal som jobbar med personer med beroendeproblematik utökat sina kunskaper gällande stöd till anhöriga.

För personer med beroendeproblematik erbjuds upp till fem icke biståndsbedömda motiverande samtal, en väg i att fånga upp klienter som är ambivalenta i sin beroendeproblematik. Behandlingsgruppen Futura har arbetat med behandling i grupp, med fokus på återfallsprevention och med motivation där goda resultat noterats samt att stadsdelsnämnden har ett utvecklingsbehov av insatserna i egen regi. Under våren påbörjade de tillsammans med Skärholmens stadsdelsnämnd, behandlingsgrupper baserat på CRA (Community Reinforcement Approach).

Invånare som lever under osäkra boendeförhållanden erbjuds stöd i form av vräkningsförebyggare, boendesamordnare och boskola. Stadsdelsnämndens vräkningsförebyggande team samverkar med lokala aktörer.

Utvecklad samverkan mellan skola och socialtjänst - Uppföljning av utvecklad samverkan mellan skola, förskola, socialtjänst, fritidsverksamhet samt polis och region

En strateg har under året anställts för att fokusera på och stärka arbetet med samverkan och förebyggande arbete. Fokus i samverkan (SSPF) har legat på att utveckla och förvalta förebyggande insatser i form socialt stöd inom området utbildning samt kring att motverka begynnande kriminalitet och användning av droger.

- Samverkan med skola och förskola

Ett intensifierat samarbete med att höja kunskapsnivån och öka beredskapen inom förskolan för på ett tidigt stadium uppmärksamma och anmäla oro för barn och unga har i år kommit igång genom workshop/utbildningsträff.

Ett tydligt fokus i samverkan med skolan har varit att trygga skolgången för placerade barn

samt att vidareutveckla samverkan med skolan för att hitta arbetssätt som motverkar skolfrånvaro. Stadsdelsnämnden har inrättat skolsociala team i några av grundskolorna i området och utvecklar därigenom arbetet med skolsociala team. Fokus ligger på att arbeta förebyggande med elever som har upp till 40 procents frånvaro. Uppföljning visar att samtliga elever som deltagit upplever sin situation som bättre i samband med att insatsen avslutas. Dock är det fortsatt svårt att få familjer att delta i arbetet och en rad insatser har gjorts under året för att överbrygga dessa hinder. Stadsdelsnämnden lägger även ett stort fokus på skolarbetet vad gäller familjehemsplacerade barn. Två skolsamordnare för placerade barn, är anställda för att trygga placerade barns skolgång. Dessa har i uppdrag att förbättra placerade ungdomars skolresultat vilket bör leda till en ökning vad gäller andelen familjehemsplacerade barn som klarar av kärnämnen till nästa mätning. Dessutom har satsningen på Skolfam gett gott resultat. Trots det finns det familjehemsplacerade barn som med stöd inte uppnår målen. Dessa barn är ofta i behov av tvärprofessionellt stöd varför det är viktigt att enheten fortsatt satsar än mer på SIP-planer med såväl skolan och regionen.

- Samverkan med regionen - Barn i behov av särskilt stöd (BUS)

Samverkan inom ramen för BUS-överenskommelsen har varit ett viktigt forum för att få till en samverkan om enskilda barn och prioriterade målgrupper och ett arbete har påbörjats för att utveckla det operativa arbetet. Arbetet med SIP (Samordnad individuell plan) är ständigt pågående och stadsdelsnämnden verkar för att alla som har behov av en samordnad individuell plan får erbjudande om ett SIP-möte. Det finns fortfarande stora behov av att utveckla samverkan om enskilda barn och ungdomar där psykiatri behöver bli mer delaktiga samt delta gällande gemensam finansiering. Avvikelser rapporteras när samverkan inte fungerar.

- Samverkan med polisen

Samverkan med polisen har förbättrats som en effekt av satsningen socialsekreterare hos polis där funktionen finns etablerad både på lokalpolisområdeskontoret i Globen och i Skärholmen. Satsningen har lett till en nära och pågående dialog om hur polisen och familjeenheten ska samarbeta kring unga i riskzon. Polisen i Skärholmen har startat ett projekt kring att i högre grad uppmärksamma och markera de ungdomar som är aktuella på socialtjänsten utifrån ett normbrytande beteende. En samverkan har även inletts med avhoppbarverksamheten i Skärholmen. Under hösten har arbetet utvecklats med polisen kring aktuella ungdomar. Samverkan med polisen har även gynnats av satsningen kring Islandsprojektet vars syfte är att få till en tät samverkan med polisen i ärenden där barn upplevt, bevittnat eller utsatts för våld mellan och från närstående. Arbetet har sedan start fungerat väl inom verksamheten och har lett till att verksamheten bättre och snabbare har kunnat möta upp barn och familjers behov av stöd utifrån det inträffade. Under året har en satsning på snabbare lagföring genomförts. Samverkan med polisen har också gynnats av att stadsdelen ingått i den stadsdelsövergripande satsningen "Islandsprojektet".

Under tidig fredagskväll deltar fältassistenter på de lokala utsättningar som arrangeras för poliser, ordningsvakter och andra grupper som är i tjänst under veckoslutet. Förebyggande samverkan sker även med externa aktörer inom skola, polis och ordningsvakter samt civilsamhälle och näringsliv.

Handlingsplan i enlighet med Stockholms stads strategi för att minska risken för att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet 2019– 2022

Den lokala handlingsplanen för att minska risken för att barn och unga dras in i kriminalitet reviderades i början av 2022 och uppföljningen som nu gjorts av genomförda aktiviteter visar att merparten av insatserna har påbörjats eller genomförts. En kartläggning av hur problematiken ser ut i stadsdelen har gjorts, vilka insatser som erbjuds målgruppen har kartlagts och det finns en dialog om och hur arbetet behöver utvecklas framöver.

- Systematisk samhandling

- Samverkan mellan myndighetsutövningen och andra aktörer stärks redan i det första skedet av handläggningen genom förbättrad återkoppling i samband med att orosanmälningar följs upp.
- SSPF-möten för grundskolan har genomföras fyra gånger. Sedan sammanslagningen av Hägersten-Liljeholmen och Älvsjö stadsdelsnämnder har det en utmaning varit att få ihop SSPF-träffarna då antalet skolor och aktörer blivit omfattande. Utifrån det gjordes en utveckling av mötesstrukturen med syfte att bättre lyckas fånga upp aktuella utmaningar samt att stärka den lokala samverkan.
- Familjeenheten har som en av flera enheter i staden, av socialnämnden erbjudits konsultation av psykiatriker, sakkunnig inom normbrytande beteende. Fokus har varit på riskbedömningar och val av lämpliga insatser, vilket blivit ett kunskapshöjande moment för fler än ärendeägarna och ett viktigt bidrag till vad stadsdelsnämnden behöver utveckla för målgruppen framöver.
- Fältassistenter och familjeenhetens mottagningsgrupp har startat upp månadsvisa träffar för att stärka förmågan att samverka och samhandla kring individer.
- Gemensam samverkans- och planeringsdag mellan ungdomsgrupp och fältassistenter med syftet att ha en sammanhållen socialtjänst kring ungdomar med normbrytande beteende.
- En samhandlingsplan för narkotika har tagits fram tillsammans med grundskolorna för operationalisering under läsåret 2022/23.
- Kunskapshöjande insats för socialtjänsten har genomförts gällande sekretessbrytande bestämmelser utifrån stadens nya sekretesshandbok.
- Familjeenhetens nya medarbetare genomför utbildning i EARL och SAVRY, två strukturerade beslutsstöd för bedömning av risker och behov hos barn 6-12 år respektive unga personer 12-18 år med känt antisocialt beteende.

- Förskola, skola och fritid som skyddsfaktorer

- Avdelningen har under 2022 anställt två nya familjebehandlare för att bemanna den nya familjecentralen i Älvsjö/Solberga med syfte att nå fler föräldrar i utsatta områden med barn i åldern 0-5 år.
- En satsning har gjorts på föräldrastödsprogrammet Komet för att minska ner antalet som står i kö. Externa kurshållare har anlitats samt att två socialsekreterare internt har utbildats inom Komet.
- Två skolsamordnare har rekryterats för att arbeta med att främja placerade barns obrutna skolgång.

- Tre skolsocionomer har inrättats i fem grundskolor vilket utvecklar arbetet med skolsociala team vars fokus ligger på att arbeta förebyggande med elever som har upp till 40 procents frånvaro.
- Genom förhållningssättet Signs of safety ökar familjeenhetens möjligheter att stärka skyddsfaktorer och minska riskfaktorer och få till en bra säkerhetsplanering för aktuella barn och ungdomar.

- Våldsprevention med ett jämställdhetsperspektiv

- Alla fritidsledare, fältassistenter och parklekspersonal har utbildats inom metoden "En fritid fri från våld" (EFFFV), Workshops har genomförts både för arbetsgrupp och för medarbetare. Inom parkleksverksamheten undersöks möjligheten att jobba enligt "Agera i parklek".
- Fältassistenter har genomfört metoden Respekt och självrespekt (ROS) i alla elever i sjunde klass.

- Civilsamhället

- Fältassistenter har arbetat med stöd och utveckling av nattvandring genom att ha kontakt med lokala nattvandrargrupper och delta på de lokala utsättningar som arrangeras för poliser, ordningsvakter och andra grupper som är i tjänst under veckoslutet.
- Civilsamhället deltar i den platssamverkan som bedrivs inom tre geografiska områden, Älvsjö, Liljeholmen, Fruängen/Västertorp.
- Sommaraktiviteter genom sommartorg och feriearbete har utvecklats i samarbete med lokalt föreningsliv och företagarna där uppföljningen visade att satsningen var mycket lyckad.

Agenda 2030

Avdelningens arbete har bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 1: Ingen fattigdom, Mål 2: Ingen hunger, Mål 3: God hälsa och välbefinnande, Mål 4: God utbildning för alla, Mål 5: Jämställdhet, Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, Mål 10: Minskad ojämlikhet, Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion.

Jämställdhet












Där det inom den sociala omsorgen har funnits könsuppdelad statistik, har resultat analyserats och utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Jämställdhetsanalyserna har använts i verksamheternas arbete med kvalitetsutveckling genom att identifiera omotiverade könsskillnader i bedömningar, nöjdhet eller insatsernas effekt. Analys har bland annat skett vad gäller personal som arbetar inom olika verksamheter, vilka som nås av olika insatser och verksamheter samt nöjdhet i brukarundersökningar. Analyserna har bidragit till att synliggöra behov av insatser och fortsatt analys av resultat för att minska ojämlikheter vad gäller målgruppernas nöjdhet och tillgångar till insatser. Medarbetare har under året gått stadens webbutbildning i jämställdhet för att öka kunskap om jämställdhetsarbetet.






















Barns rättigheter















Avdelningen för social omsorgs nätverk med barnrättsombud har träffats fyra gånger under året med fokus på att definiera uppdraget som barnrättsombud. Verksamheterna deltog under hösten i stadens barnrättsvecka för att ta del av goda exempel från andra förvaltningar samt fördjupa sin kunskap om att arbeta med ett barnrättsperspektiv.



Enheterna har arbetat med att stärka barns delaktighet och inflytande. Detta har skett genom bland annat digitala brukarenkäter och att ge information till de barn, unga och familjer som kommer i kontakt med enheten om rättigheter och skyldigheter. Ett utvecklingsområde är att öka återkopplingen i anslutning till avslutad utredning. Ett annat gott exempel är förvaltningens arbete med barns och ungdomars delaktighet inför uppstart av den nya mötesplatsen med ungdomsmottagning i Liljeholmen. Ett flertal feriearbetare fick under sommaren möjlighet att ta fram förslag på inredning och innehåll för att göra verksamheten attraktiv för ungdomar att besöka och vistas i.



















Barnkonsekvensanalyser genomförs i ärenden som rör vuxna med barn. Kunskapshöjande insatser har genomförts för att öka kvaliteten i de analyser som görs.









| Indikator | Periodens utfall | Utfall män/ pojkar | Utfall kvinnor/ flickor | Periodens utfall VB 2021 | Arsmål | KF:s årsmål | Period |
|---|------------------|-----------------------|----------------------------|--------------------------|--------|-------------------|---------|
|   Andel avhysningar som kunnat avvärjas efter inkommet meddelande till förvaltningen från kronofogdemyndigheten | 57,58 % | | | 51,61 % | 55 % | Tas fram av nämnd | VB 2022 |
|    Andel barn och unga som bedömts ha skyddsbehov och som inte fått vänta på placering | 98,18 % | 97,62 % | 98,77 % | 100 % | 100 % | 100 | VB 2022 |
| Analys Några få individer har inte fått placering som förvaltningen bedömt att de hade behov av. Bedömning hade gjorts, vid olika tillfällen, att de unga hade behov av placering på SiS där inga lediga platser kunnat erbjudas, vilket lett till HVB-placering istället. Stora svårigheter har uppmärksammats gällande platstillgång på SiS. | | | | | | | |
|    Andel barn och unga som åter blir föremål för anmälan/ansökan efter avslutad utredning | 22,4 % | 23,1 % | 21,7 % | | 22 % | 24 % | VB 2022 |
|    Andel barn och ungdomar anmälda för brott som tillsammans med föräldrar eller vårdnadshavare kallats till samtal med socialtjänsten inom 48 timmar | 21,3 % | 22,1 % | 17,4 % | 56,5 % | 90 % | Tas fram av nämnd | VB 2022 |
| Analys Indikatorn bygger på polisen och socialtjänsten tillsammans genomför samtalen och polisen har i nuläget inte möjlighet att prioritera detta. Socialsekreterare hos polis har aktivt försökt att öka ansträngningarna till att polisen ska medverka i allvarssamtalen. Majoriteten av de barn/ungdomar och vårdnadshavare som inte hinns med har erhållit ett allvarssamtal, men efter 48 timmar. Fler samtal har hållits av socialtjänsten jämfört med tidigare då antalet barn/unga som är anmälda för brott under perioden ökat. En rad utmaningar har definierats med genomförande av samtalen; hög arbetsbelastning, familjerna som kallats har svårt att hinna komma inom 48 timmar, ungdomarna har svårt att prioritera möte om de går i skolan och en snabb kontakt försvåras när det ofta saknas kontaktuppgifter. Samtal inte har varit lämpliga att genomföra utifrån förestående polisförhör/förundersökningssekretess. | | | | | | | |

| Indikator | Periodens utfall | Utfall män/ pojkar | Utfall kvinnor/ flickor | Periodens utfall VB 2021 | Årsmål | KF:s årsmål | Period |
|---|------------------|-----------------------|----------------------------|--------------------------|--------|-------------------|---------|
|    Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering | 88 % | 87 % | 88 % | 88 % | 94 % | öka | 2022 |
| Analys Utfallet ligger något under årsmålet, samma som föregående år och något högre än 2020. Frågeställningen kan upplevas svår dels då begreppet diskriminering kan vara svårt för många deltagare att förstå och dels då frågan är omvänt ställd. Övriga frågor är konstruerade så att svaret "ja" är positivt. Endast vid frågan om diskriminering är svaret "nej" det positiva vilket kan ha påverkat resultatet. | | | | | | | |
|    Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering | 91 % | 92 % | 91 % | 90 % | 97 % | öka | 2022 |
| Analys Utfallet har förbättrats sedan föregående år men ligger alltså något under årsmålet. Frågeställningen kan upplevas svår dels då begreppet diskriminering kan vara svårt för många deltagare att förstå och dels då frågan är omvänt ställd. Övriga frågor är konstruerade så att svaret "ja" är positivt. Endast vid frågan om diskriminering är svaret "nej" det positiva vilket kan ha påverkat resultatet. | | | | | | | |
|    Andel brukare som är nöjd med sin insats - Funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning) | 86 % | 89 % | 86 % | 90 % | 85 % | 80 % | 2022 |
|    Andel familjehemsplacerade barn i skolåldern som klarar målen i kärnämnen i grundskolan | 68,97 | 61,54 % | 75 % | 80 | 75 % | 75 % | VB 2022 |
| Analys En jämställdhetsanalys visar på att resultatet för pojkar har förbättrats sedan föregående år samtidigt som flickors resultat är ungefär samma. Förändringen bedöms bero på individuella faktorer. De barn som främst når målen är de som är familjehemsplacerade (76 procent). Det totala antalet inkluderar även ungdomar som på grund av ett beroende, kriminalitet och/eller psykisk ohälsa är placerade på HVB, SIS och i behandlingsfamilj. Dessa barn har ofta mycket stora behov av stöd för att klara sin skolgång. De skolsamordnare som anställts har kunnat kartlägga ungdomarnas behov och sett att flera behöver mer stöd i skolan för att klara målen i kärnämnen och arbetar aktivt med detta. | | | | | | | |
|    Andel personer med bostadskontrakt enligt Bostad först som behåller kontraktet efter 12 månader | 100 | 100 % | 100 % | 100 | 100 % | Tas fram av nämnd | 2022 |
|    Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning) | 93 % | 94 % | 92 % | 91 % | 90 % | 90 % | 2022 |
|    Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och | 83 % | 83 % | 82 % | 83 % | 79 % | 79 % | 2022 |

| Indikator | Periodens utfall | Utfall män/ pojkar | Utfall kvinnor/ flickor | Periodens utfall VB 2021 | Årsmål | KF:s årsmål | Period |
|---|------------------|-----------------------|----------------------------|--------------------------------|--------|-------------------|---------|
| service till personer med funktionsnedsättning) | | | | | | | |
|   Andel personer som själv upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (socialpsykiatri) | 61,9 | 60 % | 70 % | 80 | 35 % | Tas fram av nämnd | 2022 |
| Analys En jämställdhetsanalys är påbörjad då andelen skiljer sig mellan män och kvinnor. | | | | | | | |
|   Andel personer som själv upplever att de får en förbättrad situation av insatsen/insatserna de fått från socialtjänsten (vuxna missbruk) | 56,25 | 50 % | 58,33 % | 100 | 40 % | Tas fram av nämnd | 2022 |
|   Andel utredningar av barn och unga där barnet varit delaktigt och fått återkoppling | 71,33 | 66,96 % | 77,43 % | 59,92 | 90 % | Tas fram av nämnd | VB 2022 |
| Analys Resultatet har förbättrats något jämfört med föregående år. Samtliga enheter har arbetat med att förstärka återkoppling till barn/ungdomar. Satsningen på metoden Signs of Safety, har öka barn och ungas delaktighet, vilket förklarar det förbättrade resultatet gällande barns delaktighet förbättras. Fler flickor än pojkar har varit delaktiga och fått återkoppling i LSS-utredningar under 2022. Förvaltningen uppskattar att kontakt och möten skett med betydligt fler barn än vad som framgår av statistiken och att en förklaring till det kan vara att flera av barnen inte kommunicera eller uttrycka önskemål på grund av låg ålder eller funktionsnedsättning vilket ökar utmaningen att återkoppla utredningar till målgruppen. Förvaltningen kommer fortsätta förbättringsarbetet med flera åtgärder på de berörda enheterna. Dessutom kommer ett nytt sätt kommer användas för att räkna ut indikatorn från nästa år och gälla för hela staden. | | | | | | | |
|   Andel utredningar av barn och unga i vilka skola/förskola vidtalas | 67,87 | 63,51 % | 76,37 % | 59,35 | 70 % | Tas fram av nämnd | VB 2022 |
| Analys Resultatet har förbättrats sedan förra tertialen, vilket delvis förklaras med att familjeenhetens personal har arbetat längre och att rutiner är kända. Chefer har dessutom förtydligat rutinen för samtycke och hur indikatorerna ska mätas/fyllas i, vilket innebär att avdelningen alltid tar kontakt med förskola/skola under utredningstiden. En jämställdhetsanalys kommer att göras då antalet skiljer sig mellan flickor och pojkar . | | | | | | | |
|   Antal barnfamiljer som beviljats en akutboendelösning på hotell/vandrarhem | 2 | | | 2 | 7 | Tas fram av nämnd | 2022 |
|   Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten | 310 st | 15 % | 85 % | 231 st | 192 st | Tas fram av nämnd | 2022 |
| Analys Den stora skillnaden mellan kön beror på att det är många fler kvinnor än män som utsätts för våld och som har kontakt med kommunens verksamheter. | | | | | | | |
|   Antal vräkningar som berör barn | 2 | | | 1 | 0 | Tas fram av nämnd | 2022 |

| Indikator | Periodens utfall | Utfall män/ pojkar | Utfall kvinnor/ flickor | Periodens utfall VB 2021 | Årsmål | KF:s årsmål | Period |
|---|---|-----------------------|----------------------------|--------------------------|--------|-------------|------------------------|
| Analys | | | | | | | |
| Ett aktivt arbete pågår för att förebygga vräkningar som rör barnfamiljer men i de två förekommande fallen har vräkning inte kunnat avvärjas. Orsaker till avhysning har i båda fallen varit omfattande hyresskulder, i ett av fallen även olovlig andrahandsuthyrning. | | | | | | | |
| Siffran redovisas ej könsuppdelat av integritetsskäl då antalet är lägre än fem. | | | | | | | |
|   | Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning) | 71 % | 74 % | 70 % | 77 % | 90 % | Tas fram av nämnd 2022 |
| Analys | | | | | | | |
| Undersökningen har mycket låg svarsfrekvens, endast 21 procent, vilket gör att det är svårt att uttala sig om trender både förbättringar och försämringar. Verksamheten ska göra ytterligare ansträngningar för att få upp svarsfrekvensen. | | | | | | | |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|---|--|------------|------------|
|   | Bostadsförmedlingen i Stockholm AB ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna följa upp och utvärdera genomförda åtgärder för att säkerställa att personer som är utsatta för våld i nära relation och har rätt till förtur också får tillgång till det | 2022-01-01 | 2022-12-31 |
|   | Socialnämnden och äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram ett processtöd för intern samverkan i frågor som rör äldre personer som lever i hemlöshet | 2022-01-01 | 2022-12-31 |
|   | Socialnämnden och äldrenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna samordna och utveckla socialtjänstens och äldreomsorgens arbete med kvalitets- och ledningssystem enligt SOSFS 2011:9 för att bidra till en likställighet i staden, bland annat genom ett ägandeskap av frågan i ILS-webb | 2022-01-01 | 2022-12-31 |
|   | Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och i samråd med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna för en centralisering av hälso- och sjukvårdsansvaret inom socialpsykiatrins särskilda boenden, i likhet med LSS-hälsan. Utredningen ska inkludera en kostnadsanalys | 2022-01-01 | 2022-12-31 |
|   | Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna och i samverkan med Region Stockholm fortsätta arbetet med STIS, Stärkt tidigt stöd i samverkan och utöka hembesöksprogrammet så det når fler och stöttar familjer i riskzon längre | 2022-01-01 | 2022-12-31 |
|   | Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utbilda stadens personal inom LSS i det pedagogiska ramverket | 2022-01-01 | 2022-12-31 |
|   | Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda formerna för ett tryggt mottagande från LVM-vård | 2022-01-01 | 2022-12-31 |
|   | Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda hur bolotsar kan ge förstärkt praktiskt stöd till barnfamiljer vid SHIS Bostäders boenden | 2022-01-01 | 2022-12-31 |
|   | Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda införandet av en akademisk socialtjänst där socialsekreterare och forskare samlokaliseras i syfte att undersöka och utvärdera socialtjänstens insatser. En pilotverksamhet ska genomföras | 2022-01-01 | 2022-12-31 |

| | Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|---|---|------------|------------|-----------|
| ✓ |  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda möjligheten till ökad samordning av handläggning av personlig assistans | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ |  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda om förmedlingsprocessen för bostäder med särskild service kan effektiviseras | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ |  Socialnämnden ska tillsammans med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda inrättandet av profilboenden inom bostäder med särskild service | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ |  Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna följa riskerna för ökad våldsutsatthet som en möjlig effekt av covid-19-pandemin | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ |  Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna ta fram ett nytt program för stadens arbete mot alkohol, narkotika, doping, tobak och spel samt arbeta enligt ANDTS-programmet 2018-2021 till dess att ett nytt program är framtaget | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ |  Socialnämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna hur man kan utveckla och använda boendestöd inom missbruk | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ |  Socialnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska utvärdera arbetet kring barn som riskerar att föras utomlands i syfte att ingå barnåktenskap eller könsstympning | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ |  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med utbildningsnämnden och socialnämnden implementera modellen för skolsociala team i hela staden och utöka socialtjänstens närvaro i skolan | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |

Nämndmål: Invånarna i Hägersten-Älvsjö lever utifrån sina förutsättningar och behov ett självständigt liv

 Uppfylls helt

Beskrivning

Social omsorg

Den enskilde ska vara delaktig i sin utredning och utformning av insatser samt uppföljning. Insatserna ska ta tillvara egna resurser och stärker självständigheten. Ett varierat utbud av kunskapsbaserade metoder och insatser som motsvarar invånarnas behov i stadsdelsområdet erbjuds – ”Rätt stöd ges i rätt tid”.

Stadsdelsnämnden har en god öppenvård och ger service i egen regi för barn, ungdomar och familjer samt för vuxna, i syfte att på ett tidigt stadium erbjuda insatser.

Samverkan, samarbete och samhandling med skola, förskola, hälso- och sjukvård, polis, och föreningsliv utvecklas och förstärks för att vara effektiv och samordnad. Stadsdelsnämnden initierar vid behov och önskemål möten för samordnad individuell plan (SIP) samt använder andra modeller för förstärkt samverkan när det är lämpligt. Genom att delta i platssamverkan bidrar verksamheten till lägesbilder som ligger till grund för hur resurser riktas i stadsdelen vad gäller trygghetsskapande insatser.

Beroendevård

Stadsdelsnämnden ska stärka arbetet med vuxna med missbruk. Insatser i den egna öppenvården sätts in i ett tidigt skede vilket minskar risken för mer ingripande insatser på längre sikt. Stadsdelsnämnden erbjuder stöd- och behandlingsinsatser samt erbjuder anpassat boendestöd. Arbetet med samsjuklighet är fortsatt prioriterat där samverkan med Region Stockholms beroendevård och psykiatri är av stor vikt för att skapa en sammanhållen vård. Vid handläggning av ärenden rörande vuxna med missbruksproblematik uppmärksammas om barn finns med i familjebilden och i förekommande fall initieras alltid ett samarbete med familjeenheten.

Hemlöshet

Stadsdelsnämnden ska arbeta intensivt för att motverka hemlöshet genom såväl förebyggande åtgärder som nödvändiga insatser för enskilda. Barnfamiljer med osäkra boendeförhållanden är en särskilt prioriterad målgrupp där barnens behov uppmärksammas utifrån deras särskilt utsatta situation. Stadsdelsnämnden fortsätter att utveckla arbetet med personer som är 65 år eller äldre, med eller utan missbruk, som lever i hemlöshet eller riskerar att bli hemlösa. Alla personer som beviljas tillfälligt boende av socialtjänsten får en individuell boendepplan som bland annat syftar till att undanröja de hinder som finns för den enskilde att komma vidare till eget boende.

Stadsdelsnämnden fortsätter att utveckla det vråkningsförebyggande arbetet som finns samlat i ett team inom beroendevården och ekonomiskt bistånd.

Barn och unga

Arbetet med barn och unga förstärks och utvecklas med tonvikt på uppsökande och förebyggande arbete med en högre grad av tidiga samordnade insatser. En ny familjecentral ska etableras och verksamheten planeras att förläggas i Älvsjö/Solberga.

Barn och unga som genom brister i uppväxtmiljön eller eget beteende riskerar att hamna i missbruk, kriminalitet eller uppvisa psykisk ohälsa utreds enligt gällande lagstiftning. Utredningen tar reda på behov av stöd och/eller skydd. Barn och ungdomar som kommer i kontakt med förvaltningen ska tillförsäkras delaktighet. Modellen Signs of Safety genomsyrar hela förvaltningens verksamhet för barn och unga, utifrån ett lärande och samverkande perspektiv. Genom detta skapas ett skydd för barn och unga genom ett gemensamt ansvar, med fokus på det som fungerar. Stadsdelsnämnden ska i samverkan med socialnämnden verka för att fler barn och unga får ta del av insatsen behandlingsfamilj som alternativ till institutionsvård. Lösningfokuserad intensiv hemmabehandling (LIHF) utvecklas och erbjuds barn och deras familjer. Stadsdelsnämnden erbjuder föräldrastödsprogram och föräldrarådgivning och samverkar för fler familjecentraler tillsammans med Region Stockholm.

Åtgärder inom ramen för förvaltningens handlingsplan för att motverka att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet genomförs och arbetet följs upp. Informationsutbyte mellan socialtjänst, polis och andra relevanta myndigheter utifrån stadens sekretesshandbok fungerar

väl. I syfte att utreda behovet och öka träffsäkerheten av socialtjänstens insatser begärs en utredning av polisen utifrån lagen om unga lagöverträdare när barn under 15 år begår brottsliga handlingar. Användning av bedömningsinstrument kring målgruppen unga lagöverträdare ökar.

Stadsdelsnämnden ska upptäcka och motverka psykisk ohälsa bland barn och unga och samverka med hälso- och sjukvårdens barn- och ungdomspsykiatri.

Barnfamiljer som är aktuella hos socialtjänsten och lever under osäkra boendeförhållanden ges stöd av bolots och i vissa fall genom erbjudande om så kallat avtalat boende hos Stiftelsen hotellhem i Stockholm (SHIS Bostäder).

Barns förutsättningar för att klara skolgången uppmärksammas i utredningar och vid behov sätts insatser i samverkan med skolan in för att stabilisera skolgången. När ett barn placeras utanför hemmet ställer förvaltningen tydliga krav på uppdragstagaren så att barnets skolgång tillgodoses. Arbete enligt SAMS-modellen för att verka för en obruten skolgång för placerade barn används.

Ungdomsmottagning

Stadsdelsnämnden arbetar för att motverka psykisk ohälsa bland ungdomar genom psykosociala stödsamtal till individer och förebyggande aktiviteter för grupper och fortsätter arbetet med att nå ut till grupper som är underrepresenterade i verksamheten, utifrån ett särskilt fokus på unga pojkar.

Stadsdelsnämnden kommer tillsammans med Region Stockholm att etablera en verksamhet i Liljeholmen där ungdomsmottagning och mötesplats för unga samlas under samma tak, där förvaltningen också kan erbjuda lokaler för föreningsdrivna aktiviteter.

Fältassistenter

Fältassistenterna arbetar uppsökande i miljöer där unga befinner sig och utgör en viktig funktion i det drog-, brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet. Syftet är att tidigt fånga upp och förhindra att unga dras in i miljöer präglade av missbruk och kriminalitet. Fältassistenterna samverkar med vårdnadshavare, skolor, polis och med andra verksamheter inom social omsorg för ungas prosociala utveckling och stöttar nattvandrande vuxna i stadsdelsområdet. Stockholmsstandarden för fältassistenter ger stöd i arbetet.

Öppen fritidsverksamhet till barn och unga

Stadsdelsnämndens fritidsverksamheter utgår ifrån tre verksamhetsområden – öppen verksamhet, riktade verksamheter och uppsökande/platsobunden verksamhet med kultur, stöd och stöttning och ett folkhälsoperspektiv som inriktningsområden. Den öppna fritidsverksamheten för ungdomar stärker skyddsfaktorer genom att erbjuda trygga och inkluderande aktiviteter utifrån en bred verksamhet som är anpassad efter behov och levnadsmönster hos stadsdelens barn och ungdomar, med utgångspunkt i ett främjande och förebyggande perspektiv. Verksamheten anpassas för att inkludera unga flickor, nyanlända,

hbtqi+-personer och ungdomar med funktionsvariation. Verksamheten arbetar våldsförebyggande med metoden En Fritid fri från våld. Samarbete sker med civilsamhället för att kunna erbjuda ett brett och flexibelt verksamhetsutbud, bland annat läxhjälp.

I stadsdelsområdet finns fyra parklekar som riktar sig till barn, unga, deras vårdnadshavare och andra besökare. De innehåller lekplatser och har ett varierat utbud av aktiviteter, grönytor för lek och bollspel samt plaskdammar. Parklekens tre inriktningsområden är djur och natur, lek och rörelse samt kultur.

Stöd och service till funktionsnedsatta

Stadsdelsnämnden erbjuder individuellt anpassade stödinsatser till personer som har någon form av funktionsnedsättning med syfte att alla invånare i stadsdelsområdet ska kunna leva ett självständigt liv och vara delaktiga i samhället. Utredning och erbjudande om insatser utgår i från enskilda behov och önskemål med hög grad av delaktighet i sin egen genomförandeplan och har på så sätt stort inflytande över hur insatsen utförs. Kvinnor och män, flickor och pojkar med funktionsnedsättningar tillförsäkras behövt stöd och service i form av till exempel boendestöd, gruppboende, sysselsättning, daglig verksamhet och stöd till att få en anställning. Stadsdelsnämnden fortsätter att verka för att verksamheterna ska vara fria från våld.

Brukare som har insats i form av avlösarservice ska kunna använda timmarna flexibelt enligt principerna för ledsagning. Barn med funktionsnedsättningar och barn som lever i familjer där den vuxne ansöker om stöd och service för funktionsnedsättning uppmärksammas och barnets rätt till delaktighet tillgodoses. Behovet av ledsagarservice för barn och unga vuxna med funktionsnedsättningar tillgodoses för att säkerställa möjlighet till regelbundet deltagande i fritidsaktiviteter. Digitalisering i verksamheterna fortgår.

Socialpsykiatri

Personer med psykisk funktionsnedsättning ska utifrån sina förutsättningar och behov få stöd i att delta i samhällets gemenskap och erbjudas ett arbete att gå till. Stadsdelsnämnden erbjuder stödinsatser som boendestöd, öppen träfflokal och sysselsättning till målgruppen. Brukarinflytandet för ökad delaktighet prioriteras och samarbetet med brukar- och intresseorganisationer ska fortsätta att utvecklas. Insatser till personer som står långt från arbetsmarknaden fokuserar på återhämtning och hälsofrämjande insatser. Utvecklingsarbete av rutinerna vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård fortsätter i samverkan med Region Stockholm.

Våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck

Personer inom stadsdelsområdet som är utsatta eller som utövar våld i nära relation eller hedersrelaterat våld och förtryck får stöd av Relationsvårdscentrum Sydväst (RVC) som drivs av Skärholmens stadsdelsförvaltning på uppdrag av Hägersten-Älvsjö och Skärholmens stadsdelsnämnder. Barn till vuxna med stödinsats utifrån våld, erbjuds eget samtalsstöd. Verksamheten arbetar uppsökande och har informationsinsatser riktade mot relevanta aktörer. Stadsdelsnämnden ska vara en tydlig och nära samarbetspartner till polisen vad gäller det stöd

som kan ge till personer utsatta för våld i nära relationer. Verksamheten säkerställer stöd efter avslutad placering på skyddat boende till personer utsatta för hedersrelaterat våld och förtryck.

Familjerätt

För föräldrar som inte lever tillsammans och som har frågor som rör vårdnad, boende och umgänge erbjuder Familjerätt sydväst stöd och hjälp att komma överens och hitta former för att kunna samarbeta kring barnen.

Förväntat resultat

Invånarna i stadsdelsområdet utvecklas utifrån sina förutsättningar, känner sig trygga och har en bra livskvalitet.

Alla barn och vuxna som kan behöva stöd ges en rättssäker och evidensbaserad socialtjänst i ett tidigt skede.

Alla barn i stadsdelsområdet har goda uppväxtvillkor och inget barn upplever våld eller förtryck.

Barn och unga som riskerar att utvecklas ogynnsamt får på ett tidigt stadium utifrån behov skydd och stöd.

Personer med psykisk funktionsnedsättning får stöd utifrån sina förutsättningar och behov för att delta i samhällets gemenskap och arbetsliv.

Personer som får stöd och service utifrån funktionsnedsättning tillförsäkras integritet, självbestämmande och möjlighet att kunna delta på lika villkor i samhällets gemenskap.

Insatserna är lättillgängliga och individuellt utformade med en hög grad av delaktighet. Biståndshandläggningen är rättssäker och likställig.

Vuxna och barn som är eller har varit utsatta för våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtryck, prostitution, människohandel för sexuella tjänster samt sexuellt våld ges goda förutsättningar att kunna ta sig ur sådana relationer.

Barn som upplevt våld av eller mellan närstående erbjuds stödsamtal.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts.

Social omsorg

Samverkan, samarbete och samhandling med skola, förskola, hälso- och sjukvård, polis, och föreningsliv har prioriterats. Stadsdelsnämnden har fortsatt att utveckla arbetet med samordnad individuell plan (SIP). Beställarenheten för funktionsnedsättning har tillsett att alla som har behov av en samordnad individuell plan fått erbjudande om ett SIP-möte och särskilda SIP-ledare har utsetts, med uppgift att stödja kollegor med att erbjuda och hålla i SIP-möten. Under året genomfördes en SIP-workshop med föreläsning som genomfördes i samverkan med grundskolorna i stadsdelen där även barn- och ungdomspsykiatri deltog.

Den interna samverkan kring samsjuklighet "SAMVUX" , med chefer inom ekonomiskt bistånd, beroendevård, socialpsykiatri och funktionsnedsättning LSS har fortsatt ha möten för att stärka samordning genom att handläggare som har ärenden där samhandling behövts, har deltagit och planering har gjorts gemensamt. Under hösten har det strategiska och operativa

samarbetet kring ovanstående målgrupp, kallat LoSam, där stadsdelsnämnden, beroendemottagningen och vuxenpsykiatrien tillsammans med Skärskolmens stadsdelsnämnd implementerats. Stadsdelsnämndens externa samarbete med Liljeholmens beroendemottagning är välfungerande men samverkan med vuxenpsykiatrien har fortsatt utvecklingsbehov eftersom upp till 40 procent av aktuella klienter har psykisk ohälsa av varierande grad. Samarbetet kommer fortsätta utvecklas 2023.

Stöd och service till funktionshindrade

Vid årsskiftet 2022 var totalt 1588 personer aktuella vid enheten, vilket är en ökning med 22 personer jämfört med föregående år. 316 barn och ungdomar var aktuella för insatser inom funktionsnedsättning barn/ungdom (0-20 år), en ökning med 26 personer. 817 personer var aktuella inom funktionsnedsättning vuxna, vilket innebar en mindre ökning.

Inom grupp- och servicebostäder har brukarinflytande och brukardelaktighet fortsatt varit i fokus vilket visar sig i hur brukarundersökningarna genomförs och följs upp med fortsatt utbildning av frågeassistenter.

Medarbetare som saknar grundläggande gymnasieutbildning inom yrkesområdet, har erbjudits utbildning till stödassistent.

Den dagliga verksamheten har kommit igång med samarbetet med Bio Aspen igen och verksamheterna har erbjudit en biogrupp för personer som behöver en mer anpassad bioupplevelse. Liljans dagverksamhet, som fokuserar på skapande och konsthantverk, har bestått av två grupper och kommer slås ihop till en grupp, då flera äldre deltagare kommer att sluta under 2023. Inom verksamheten har även ett digitalt utvecklingsarbete pågått, med att starta en webshop för att kunna sälja egna alster som produceras. På Västertorps dagliga verksamhet har verksamheten kunnat skapa en sinnenas trädgård för brukarna.

I ett nära samarbete med stadsdelsnämndens kommunikationsfunktion har en av de dagliga verksamheterna arbetat med att tillgängliggöra Hägersten-Älvsjö's digitala dokument och medier. Verksamheten har deltagit i arvsfondsprojektet iMago. Stadsdelsnämnden har stöttat deltagare som är inskrivna i den egna dagliga verksamheten att öka sin kunskap om digitala verktyg, såsom BankID, Facetime och Skypemöten. Verksamheterna har varit med på olika föreläsningar kring tillgänglighet och personal har även haft tillgång till digitala kurser om tillgänglighet via Stockholms stads stadsledningskontor som många tagit del av.

Socialpsykiatri

455 personer var aktuella för insatser inom socialpsykiatrien, en liten minskning i jämfört med förra året.

På Kyrkogatans gruppboende och Triangelns profilboende är det förbättringsarbete som identifierades vid verksamhetsuppföljningen som utfördes av stadsdelen hösten 2021 i slutfasen. Utveckling av rutiner och arbetssätt har pågått samtidigt. Under hösten har en del platser stått tomma. Skälet till detta är att boendestandarden på Kyrkogatans gruppboende behöver förbättras/förändras och diskussion pågår i stadsdelen om hur detta ska.

Socialpsykiatrien har fortsatt arbetet med att öka brukarinflytandet på träfflokaler i sysselsättningsverksamheten. Fler aktiviteter och fler önskemål från deltagare har kunnat utföras eftersom pandemin inte längre klassades som samhällsfarlig.

Sysselsättningsverksamheten Lilla skafferiet har haft 46 deltagare och träfflokaler i Folkparken och Kravatten har haft cirka 35 deltagare som besökt dem varje vecka. Av dem besöker cirka 25 personer Folkparken och cirka 10 personer Kravatten.

Barn och ungdomar

15 medarbetare har utbildats i föräldrastödsprogrammen ABC, KOMET och föräldraskap i Sverige (FÖS), vilket medfört att fler familjer tar del av dessa föräldrastödsprogram. Under året har 27 föräldrastödskurser genomförts. Kön har minskat men vad gäller det riktade programmet Komet, 3-11 år, är dock fortfarande lång för att få en plats då mer än 100 föräldrar står på kö. Detta program riktar sig till föräldrar som upplever konflikter med sina barn och syftar till att ge verktyg för att minska bråk och konflikter hemma och i skolan. En planering har även gjorts för att under våren kunna starta upp ett nytt program, där fem personer kommer att gå ett nytt program som riktar sig till föräldrar som har barn med kriminalitetsproblematik. Stadsdelsnämnden erbjuder utöver detta en till fem enskilda samtal utan biståndsbeslut och arbetet löper på där 275 barn/vårdnadshavare fått ta del av insatsen. Familjestödarna på familjecentralen har kommit igång väl. Samtal utan biståndsbeslut kan ges inom 2-3 veckor.

I jämförelse med förra året har antalet inkomna ärenden kring barn och ungdomar minskat med 195 ärenden. Antal barn och ungdomar som är aktuella i öppenvården har ökat något från föregående år. De är både fler till antalet och insatserna pågår en längre period. Ett fokusområde har varit och kommer fortsatt att vara, att få en större genomströmning av ärenden inom öppenvården. Arbetsättet "insatsforum", är framgångsrikt och bidrar till att familjer snabbare får rätt typ av biståndsbedömt stöd i rätt tid och att placeringar inte pågår längre än nödvändigt. Implementeringen av metoden Signs of Safety fortlöper enligt plan och ett arbete pågår med att överse samtliga rutiner och arbetsätt för att göra dem förenliga med metoden. Projektet skolsamordnare för placerade barn och unga har startat och arbetet fortgår enligt plan.

Antalet mentorer inom familjeenheten (tidigare seniorer) utökades med två tjänster under och består numera av sex personer. Mentorerna har ett viktigt uppdrag kring att introducera nyanställda, vilket bidrar till att öka trygghet i arbetet och öka kvaliteten.

En ny BUS-överenskommelse har tagits fram som har ett mer konkret och operativt fokus. Inom ramen för överenskommelsen har ett arbete för att förstärka samverkan och samarbetet mellan förskolan och familjeenheten pågått. En workshop har genomförts med chefer vilket lett till förstärkt systematisk samverkan. Stadsdelsnämndens handlingsplan för att motverka att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet har reviderats, och flera medarbetare har deltagit i utbildning kring sekretess och informationsdelning. Utöver detta har en samhandlingsplan mot narkotika arbetats fram i samverkan inom ramen för arbetet kring SSPF (socialtjänst, skola, polis och fritid).

Familjeenheten har en anställd socialsekreterare hos polis under hela året. Socialsekreteraren sitter vid polisen i Skärholmen två dagar i veckan, vid polisen i Globen en-två dagar i veckan och en dag i veckan hos Familjeenheten, där tjänsten ligger förlagd i mottagningsgruppen. Samarbetet med polisen i Skärholmen fungerar väl och samarbetet med polisen i Globen har förbättrats under året. Socialsekreteraren vid polis har hållit i allvarssamtalen och haft ett

ansvar i att skriva yttranden för unga lagöverträdare. Funktionen har fungerat som en länk mellan socialtjänst och polis. Effekten av detta har varit en bättre samverkan mellan socialtjänst och polis gällande ungdomar med ett kriminellt beteende. Utbytet av information har ökat och socialsekreteraren har kunnat pröva de nya sekretessbrytande bestämmelserna som dessförinnan uppfattats som något svårtydda i praktiken. Att socialsekreteraren har suttit med polisen har inneburit att polisen har kunnat använda funktionen som ett bollplank och en effekt av detta har även varit att polisen i högre grad gör SoL 14-anmälningar gällande ungdomar i riskzon. Polisen hör också i högre grad av sig och meddelar om det är viktigt att ordinarie socialtjänst är med på ett förhör. Enheten har fått en högre kompetens gällande de sekretessbrytande bestämmelserna. Den förbättrade samverkan med polisen har i förlängningen lett till att vi blivit bättre på att identifiera unga i riskzon och att vi i ett tidigare skede har börjat inleda utredning på dessa. Ett utvecklingsområde är dock fortsatt samverkan gällande unga som är i riskzon för kriminalitet. Ytterligare ett utvecklingsområde för 2023 är att färdigställa en rutin för stadsdelens stöd till ungdomar med kriminalitetsproblematik/avhoppare.

Fältverksamhetens uppsökande socionom har arbetat med att tidigt upptäckta unga med begynnande antisocialt beteende och i samverkan med andra styrka skyddsfaktorer hos dessa unga. Funktionen har arbetat riktat till barn i mellanstadieåldern i sju skolor, i parklekarna och vissa kvällar tillsammans med fältassistenterna. Samarbete sker med skolsocionomer, mellanstadieklubbarnas personal och skolornas mentorer, övrig skolpersonal samt fritidsledare på mötesplatser. Närmare 20 pojkar och flickor identifierats, där olika åtgärder vidtagits. Sedan hösten är tjänsten vakant och planering för arbetet med i risk för kriminalitet har utretts varför det i nuläget inte är fastställt vilka arbetssätt verksamheten ska jobba med framöver.

Skolsocionomerna har genom arbetet i skolsociala team (SST) arbetat i fem skolor i stadsdelen. Satsningen har prioriterat förebyggande arbete med de elever som identifierats med upp till 40 procents frånvaro och utgår ifrån den gemensamma arbetsmodellen framtagen av utbildningsnämnden och socialnämnden. Målet har varit att minst fem elever på varje skola ska erbjudas stöd av SST vilket uppnåtts på en skola.

Familjerätten Sydväst

Antalet utredningar av fader- och föräldraskap har minskat utifrån att det sedan årsskiftet är möjligt för föräldrar att fastställa fader- och föräldraskap för nyfött barn direkt hos Skatteverket via en digital tjänst inom 14 dagar från barnets födelse. Majoriteten av alla föräldrar nyttjar tjänsten.

Antalet utredningsuppdrag gällande vårdnad, boende och umgängesutredningar från domstol har ökat jämfört med motsvarande period föregående år. Antalet så kallade upplysningar har däremot minskat vilket förklaras av en ny lagbestämmelse som trädde ikraft i mars; att föräldrar först måste ha deltagit i ett obligatoriskt informationsamtal innan tvist i domstol inleds samt att andelen avtal och frivilliga samarbetsamtal ökat jämfört med föregående år, att föräldrar kommit överens om lösningar på frivillig väg. De frivilliga samarbetsamtalen har minskat något i antal jämfört med föregående år. Antalet avtalsärenden har fortsatt att öka även 2022, vilket ses som positivt då det gynnar barn att föräldrar kommer överens i frågor

om vårdnad-boende och umgänge. Den för familjerätten nya arbetsuppgiften från mars 2022 att genomföra obligatoriska informationssamtal med förälder som överväger att stämma i domstol har genererat 117 genomförda samtal varav majoriteten har varit enskilda samtal.

Familjerättens barnombud har under perioden tagit fram en mall för konsekvensanalys enligt barnkonventionen som ska användas inför beslut om nedläggning i fader-och föräldraskapsutredningar. Ett arbete kring umgängesutredningar har påbörjats och en rutin för detta har tagits fram. Uppföljningarna öka delaktigheten, ökar kunskapen om hur bemötandet och arbete upplevs samt stärker barnrättsperspektivet då återkoppling från barnen sker. Medarbetarnas arbete påverkas dock av bekymmer i IT-miljön, bland annat finns inga möjligheter till säker e-post/e-tjänster. Satsningar för att förbättra IT-miljön har bedrivits inom ramen för utvecklingen av sociala system.

Beroendevård

Under sommaren startades ett samarbete mellan stadsdelsnämndens beroendegrupp och familjeenheten för att upparbeta rutiner, samsyn och samverkan kring barn samt barn som anhöriga. Detta är ett välkomnat inslag som väntas leda till barns ökade förutsättningar till säkra levnadsförhållanden. Även den stärkta samverkan internt som startades förra året (Samvux) har ökat möjligheten för att den enskildes individuella behov ska kunna tillgodoses och planering med socialtjänsten och andra aktörer anpassas efter dessa.

Under hösten har beroendegruppen arbetat med att öka användandet av utredningsinstrumentet ASI. Målet är att alla ärenden under 2023 ska ha en aktuell ASI. För personer med beroendeproblematik erbjuds upp till fem icke biståndsbedömda motiverande samtal, en väg i att fånga upp klienter som är ambivalenta i sin beroendeproblematik. Behandlingsgruppen Futura har arbetat med behandling i grupp, med fokus på återfallsprevention och med motivation där goda resultat noterats samt att stadsdelsnämnden har ett utvecklingsbehov av insatserna i egen regi.

Futura, som är beroendegruppens behandlingsdel, har under året startat Community Reinforcement Approach (CRA) behandling i samarbete med Skärholmens stadsdelsnämnd. CRA är en hemmaplanslösning och bidrar till att klient får verktyg att hantera olika livsområde i närmiljö. Genom CRA har enheten förstärkt arbete kring sysselsättning, boende och relationer. Tillsammans med återfallsprevention och motivationsgrupper ger detta goda effekter på en bibehållen drog-och alkoholfrihet.

Antalet vårddygn har ökat jämfört med föregående år liksom en ökning av antalet LVM-anmälningar. Enheten har även haft stora kostnader för personer med komplex problematik i form av beroende parallellt med psykisk ohälsa, ofta även fysisk ohälsa. Under året har dock flera samplaceringar gjorts, vilket bidragit till att klienter fått rätt stöd utifrån ett helhetsperspektiv. Bosamordnarna fortsätter tillsammans med socialsekreterare och behandlare att göra ett arbete vid placeringar av målgruppen i våra egna tränings- och försökslägenheter.

Referensboendet Bjällran, för personer med beroendeproblematik har avvecklats och samtliga har erhållit andra boendeformer och stöd för sitt missbruk. Verksamheten med 19 lägenheter avvecklades då det inte funnit underlag inom målgruppen, att verksamheten varit lokaliserad i

en fastighet med många barnfamiljer samt att flertalet boende hade mer omfattande behov.

Nio personer har fått insatsen Bostad först, varav sju av dessa haft insatsen i minst 12 månader. Ingen insats har under året avslutats, vilket är mycket positivt utifrån att kvarboende och stöd fungerar. Efterfrågan av insatsen är högre än tilldelningen av lägenheter, vilket resulterar i kö för individer som bedöms ha rätt till insatsen.

Arbete mot hemlöshet

Alla som är eller riskerar att bli hemlösa erbjuds rådgivning och stöd av bolots. Personer som riskerar att bli hemlösa till följs av vräkning får stöd av vräkningsförebyggarna som arbetar uppsökande. Antalet personer i tillfälliga boendelösningar följs regelbundet upp för att plan mot ett stadigvarande boende ständigt ska finnas samt att rätt insatser ska kunna erbjudas för den med stödbehov. Samtidigt arbetar Beroendegruppen och Bosamordnarna aktivt med de personer som beviljats träning- eller försökslägenhet för att dessa ska kunna bo kvar. Samverkan har förtydligats och rutiner gällande ungdomar i träningslägenhet som flyttar till avtalat boende har implementeras.

Vräkningsförebyggarna fortsätter utveckla sitt arbete genom uppsökande verksamhet, samverkan med andra enheter inom stadsdelsnämnden och arbete utifrån Socialstyrelsens nyutkomna vägledning i vräkningsförebyggande arbete. Ett prioriterat område har varit att följa upp ärenden där avhysning lyckas avvärjas, för att identifiera positiva faktorer i det fortsatta arbetet för att motverka nya hyresskulder/störningar.






Fler klienter i tränings- och försökslägenheter har i år fått sin träningslägenhet omvandlad till ett försökboende. 45 av enhetens klienter (37 män och 8 kvinnor) har under året haft insatsen försökslägenhet, varav 13 övertagit sina kontrakt under 2022. Enheten anordnar regelbundet kurstillfällen för klienter som bor i försöks- och träningslägenheter, så kallad Bo-skola. Vid dessa tillfällen förmedlar Bosamordnarna kunskap om vad det innebär att vara hyresgäst, så att de kan kvalificera sig som hyresgäster på den ordinarie hyresmarknaden genom övertagande av hyreskontrakt. Med insatsen följer också boendestöd/behandlingsassistenter. Insatsen involverar flera av verksamhetens olika arbetsgrupper. Under 2022 startade även ett arbete med att se över flöden och arbetsmetoder avseende boenderelaterade kostnader, ett arbete som fortsätter även under nästa år.

Våld i nära relationer, hedersrelaterat våld och förtyck, prostitution, människohandel för sexuella tjänster samt sexuellt våld

Totalt 247 våldsutsatta personer, av dessa är 229 kvinnor och 20 män har haft kontakt med verksamheten under året. 59 våldsutövande män har fått stöd. Totalt 19 kvinnor har beviljats en placering, där hälften haft medföljande barn. Stadsdelen verksamheter har under året följt upp detta arbete under perioden. Ett utvecklingsområde som identifierats är att fler enheter systematiskt skulle använda frågor för att upptäcka fler som utsätts för våld och att tidigare kunna ge stöd. Utöver detta har samarbete och samverkansformer förstärkts mellan stadsdelsnämndens interna verksamheter och Relationsvåldscentrum Sydväst (RVC). RVC har även förstärkt sitt samarbete med externa samarbetsaktörer genom uppsökande arbete, bland annat med vårdcentraler. För att öka medarbetarnas kompetens har utbildningar och temadag kring relationsvåld hållits av RVC.

Stadsdelsnämnden och RVC har arbetat med Islandsmodellen, som syftar till att ha en nära samverkan med polisen i ärenden där barn upplevt, bevittnat eller utsatts för våld mellan och från närstående där fyra barn varit aktuella. Modellen har under året implementerats.

Under förra året fattades beslut att RVC ska erbjuda samtalsstöd/behandling till barn och unga som upplevt våld i nära relation där minst en av vårdnadshavarna har egen kontakt med verksamheten. Samtalsstödet RVC erbjudit har varit Trappan-samtal och Här och nu samtal, som båda är olika typer av krissamtal som riktar sig till barn som upplevt våld i hemmet. Båda modellerna har tydligt fokus på våld och konsekvenser av att ha upplevt våld. RVC har gett Trappan-samtal till 12 barn och Här och nu-samtal till 4 barn som tillhör stadsdelsområdet.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|--|------------|------------|-----------|
|  Förvaltningen ska fortsätta arbetet att tillsammans med Region Stockholm starta en verksamhet i Liljeholmen som innehåller både ungdomsmottagning, öppen fritidsverksamhet för ungdomar och föreningsdrivna aktiviteter. | 2020-05-29 | 2023-03-31 | Avvikelse |
| Analys Byggnationen har försenats ytterligare och beräknas vara klar i februari 2023. | | | |
|  Förvaltningen ska fortsätta kartläggningen av den digitala kunskapen hos boende i grupp- och servicebostäder och hos deltagare inom socialpsykiatrins verksamheter för att stärka den digitala delaktigheten. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
|  Förvaltningen ska fortsätta kvalitetsarbetet med uppföljningar av insatser inom funktionshinderområdet så att det säkerställs att brukaren kommer till tals. | 2020-01-01 | 2022-12-31 | |
|  Förvaltningen ska förstärka samhandling med polisen genom att fortsätta satsningen Socialtjänst hos polis. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
|  Förvaltningen ska genomföra en tillgänglighetsinventering av sidor och dokument på stadens intranät. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
|  Förvaltningen ska motverka ekonomiska oegentligheter gällande personlig assistans. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
|  Förvaltningen ska tillsammans med Region Stockholm starta en Familjecentral i Älvsjö/Solberga. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
|  Förvaltningen ska utveckla intern samhandling inom avdelningen för social omsorg för att stärka det gemensamma samarbetet. | 2021-01-01 | 2022-12-31 | |
|  Förvaltningen ska utveckla lokal samverkan mellan socialtjänstens beroendedel och hälso- och sjukvårdens psykiatri och beroendevård. | 2021-01-01 | 2022-12-31 | |
|  Förvaltningen ska verka för att alla aktuella barn och vuxna i stadsdelsområdet med behov av samordnad individuell plan för insatser från socialtjänst och hälso- och sjukvård erbjuds SIP-möte. | 2020-01-01 | 2022-12-31 | |
|  Förvaltningen ska vidareutveckla det uppsökande arbetet med fältförlagd socionom. | 2021-01-01 | 2022-12-31 | Avvikelse |
| Analys Tjänsten har varit vakant sedan hösten 2022 på grund av att föräldraledighet och att ett arbete pågår med att se över och fastställa arbetet med unga i risk för kriminalitet, samt oklar finansiering då tjänsten finansierats med statsbidrag. | | | |
|  Förvaltningens enheter ska ha kännedom om kraven på tillgänglighetsanpassning och rutiner för att följa kraven. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |

| ✓ | Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|---|---|------------|------------|-----------|
| | Ungdomsmottagningen ska förstärka det uppsökande arbetet i skolor och på öppna fritidsverksamheter för att förebygga psykisk ohälsa bland unga. | 2020-01-01 | 2022-12-31 | |

KF:s mål för verksamhetsområdet: 1.5. I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande

◆ Uppfylls delvis

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet delvis har uppnåtts. Bedömningen grundas på att tre av 14 indikatorer uppnåtts helt, nio delvis och två har inte uppnåtts. En analys lämnas under respektive indikator.

Socialstyrelsens brukarundersökning för 2022 ger underlag till åtta av äldreomsorgens 14 indikatorer. Brukarundersökningen genomfördes under perioden 18 januari till 20 mars. Indikatorernas utfall tar därmed inte hänsyn till det arbete som genomförts inom verksamhetsområdet 2022. Detta beräknas få effekt på måluppfyllelsen 2023. Förvaltningen håller med socialstyrelsens analys att resultaten från 2022 års undersökning bör ses i kontexten av att pandemin pågått i två år när svaren samlades in. Det har påverkat samhället generellt och tillvaron för många äldre personer med äldreomsorg i synnerhet.

Av 33 aktiviteter har 32 genomförts. Den resterande aktiviteten, som är kommunfullmäktiges, har inte kunnat genomföras under året på grund av försening. Aktiviteten kommer att slutföras under 2023.

Nämndmålet bedöms ha uppfyllts under året. Därtill har kvalitetsuppföljningar på individnivå och andra uppföljningar som görs av verksamheterna, avtals- och verksamhetsuppföljningar samt kvalitets- och observationsrapporter genomförts.

Genomgående visar individuppföljningarna bättre resultat än brukarundersökningsenkäten som ligger till grund för indikatorernas måluppfyllelse. Stadsdelsnämnden kan konstatera att utfallet gällande *Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra* är fortsatt låg. Förvaltningen fortsätter att arbeta för att öka möjligheterna till utevistelse under 2023.

Äldrevänlig stad

Äldre ska kunna leva sitt liv med självbestämmande, respekt och värdighet med rätt till ett tryggt åldrande med hög livskvalitet. Stockholm stads handlingsplan för Äldrevänlig stad ska bidra till att staden ska vara tillgänglig och inkluderande samt främja ett aktivt och självständigt liv samt förtydligar vikten av att staden aktivt ska använda ett funktionshinderperspektiv och motverka ålderism. Fem områden lyfts fram, det är *delaktighet och inflytande, samverkan och partnerskap, social inkludering, bostäder och stadsmiljö* samt *kommunikation och information*. Stadsdelsnämndens verksamheter arbetar med detta och främst med fokus på det förebyggande arbetet. I staden har det under året pågått ett utvecklingsarbete inom ramen för Äldrevänlig stad, där bland annat Hägersten-Älvsjö

stadsdelsnämnd deltagit. Ett projektområde har handlat om att utveckla samarbeten för att äldre ska erbjudas aktiviteter för fysisk, psykisk och social hälsa, i samverkan med stadsdelsnämnderna, idrottsnämnden och kulturnämnden. I uppdraget har det ingått att informera och kommunicera med äldre, om olika aktiviteter som erbjuds och om vad äldre efterfrågar samt att utveckla formerna för samverkan med föreningar och civilsamhället.

Nedan redovisas stadsdelsnämndens arbete för en Äldrevänlig stad närmare.

Fokusområden

Äldreomsorgens fokusområden för 2022 är mat och måltider, bryta isolering och ofrivillig ensamhet, välfärdsteknik, kompetensutveckling inom områdena demens, geriatrik och språk. Vidare ska arbetet utvecklas inom palliativ vård, stöd till anhöriga samt arbetet med att säkerställa en likställd biståndsbedömning. I fokus för utvecklingsarbetet står det förebyggande och uppsökande arbetet.

Förebyggande och uppsökande verksamhet

Förebyggande och hälsofrämjande insatser är ett viktigt område som spelar en stor roll för ett hälsosamt åldrande och förmågan att leva ett självständigt liv. I samarbete med äldrenämnden pågår arbetet med en stadsgemensam handlingsplan för det förebyggande, uppsökande och hälsofrämjande insatser för äldre. Stadsdelsnämnden har arbetat vidare med formerna för det uppsökande arbetet för att nå ut till äldre, samt deras anhöriga som inte är kända av äldreomsorgen eller till äldre som upplever ofrivillig ensamhet och isolering med information och stöd. Samverkan sker mellan förebyggande enheten och beställarenheten samt med andra aktörer så som primärvården, föreningar och civilsamhället. På beställarenheten finns utsedda handläggare med speciellt fokus på det förebyggande arbetet som i ett led för att förstärka samverkan med förebyggande enheten.

Mötesplatser och aktivitetscenter

Seniorerna i Hägersten-Älvsjö har erbjudits ett brett och varierat utbud av olika aktiviteter, som anordnas av stadsdelsnämnden genom Seniorhälsan inom förebyggande enheten samt genom andra aktörer, föreningar och organisationer i stadsdelsområdet.

Seniorhälsan samverkar med äldreomsorgens övriga verksamheter och andra verksamheter inom stadsdelsnämnden. Vidare har ett samarbete med kulturnämnden, idrottsnämnden samt olika organisationer och föreningar utvecklats under året.

Seniorhälsan har utvecklat sin verksamhet så att seniorerna har haft tillgång till aktiviteter i sina närområden. Aktiviteter har erbjudits inom sju områden, där några områden har flera aktivitetsadresser. Det finns två aktivitetscenter, ett i Axelsberg och ett i Långbroberg.

Aktivitetserna syftar till att främja den sociala psykiska, fysiska och existentiella hälsan. Goda exempel på aktiviteter som erbjuds är gympa, stavgång, gym, yoga, teater, taktill massage, meditation, körsång, dans, samtal om livet och lunchträffar. Under sommaren har dagsutflykter till olika resmål med buss i större och mindre grupper erbjudits. Dagutflykterna har varit mycket uppskattade liksom de utegym, där seniorer har instruerats av hälsopedagog från Seniorhälsan. Sommarkurser i IT-kunskap för seniorer med ungdomar som hållit i utbildningen har anordnats i samarbete med en organisation.

Goda exempel på samarbete under året är att tillsammans med enheten Ung fritid startades

aktivitet i ungdomslokalerna i Fruängen och Älvsjö med bland annat "Seniorhäng". I samarbete med kulturskolan i Gröndal har verksamheten haft tillgång av lokal för teater och improvisation. Seniorbio i Aspudden var en ny aktivitet under hösten i samarbete mellan Seniorhälsan, Bio Aspen och pensionärsorganisationerna PRO och SPF.

Rättssäker och likställig biståndsbedömning

Rättssäkerhet och likställdhet i myndighetsutövningen säkerställs genom att utbildningssatsningar inom yrkesområdet via äldrenämnden, stöd av biträdande enhetschefer i det dagliga arbetet samt utveckling av stöddokument. Under 2022 har biträdande enhetschefer genomfört resultatdialoger med biståndshandläggarna där en av syftet är biståndsbedömningen är rättssäker och likställig.

Delaktighet, nöjdhet och trygghet

Stadsdelsnämnden har under året arbetat med att utveckla arbetssättet med utsedd kontaktperson/kontaktman för alla äldre med biståndsbedömda insatser. Kontaktpersonen/kontaktmannen upprättar tillsammans med den äldre en genomförandeplan för att säkerställa hur den äldre vill att insatserna utformas. Inom de särskilda boendena har det tvärprofessionella team arbetet vidareutvecklas för att säkerställa en trygg och personcentrerad vård och omsorg. Under hösten genomfördes en utbildningssatsning för sjuksköterskorna inom ramen för God och nära vård. Inom hemtjänsten har arbetet fortlöpt med att få till en god medarbetarkontinuitet samt att hemtjänsten och beställarenheten har utvecklat arbete med ramtid för att öka den äldres inflytande i planeringen och utförande av insatserna.

Maten och måltiden

Utförarenheternas medarbetare har genomfört stadens webbutbildning i mat och måltider. Under året påbörjades utbildning av sjuksköterska med särskilt nutritionsuppdrag, SNUD, och arbetet fortsätter under 2023. Nattfastemätning och måltidsobservation har genomförts på vård- och omsorgsboendena, enligt stadens mat- och måltidspolicy. Arbetet med att minska nattfastan och förbättra måltidsmiljön fortgår utifrån resultat och analys av mätningarna/observationerna. Beställarenheten har utvecklat enhetens intervjuguide i området mat och måltider samt att öka kunskapen hos biståndshandläggarna om vikten kring mat och måltider för äldre. Arbetet har gjorts i samarbete med äldreomsorgens leg. dietist. Inom ramen för Mat och måltidslyftet har olika aktiviteter genomförts under året och några goda exempel på uppskattade aktiviteter är hela Fruängsgården bakar, kostmånad, måltidens betydelse, kvällsmatiné, sommarcafé med aktivitet samt måltidsträff i hemmet. Grundutbildning för nya måltidsombud har genomförts under hösten samt att måltidsombuden har haft terminsträffar. Måltidsombud från samtliga enheter har träffats för att diskutera aktuella frågor, planera arbetet med mat- och måltider samt sprida goda exempel.

Samverkan mellan hemtjänst och primärvårdsdietist har fortlöpt med syfte är att förebygga undernäring och andra nutritionsrelaterade problem hos hemtjänstens kunder. Arbetssättet innebär att erbjuda kund att fylla i ett frågeformulär och vid behov hjälpa kunden att kontakta primärvårdsdietist för bedömning och eventuella nutritionsåtgärder.

Kompetensutveckling

Det är viktigt att ha möjlighet till en karriärutveckling. Alla medarbetare erbjuds kontinuerlig kompetensutveckling utifrån sina behov och utifrån äldreomsorgens prioriterade områden. Stadsdelsnämnden har sedan tidigare flera specialistundersköterskor och specialistsjuksköterskor inom områdena geriatrik och demens. Under året har medarbetare gått utbildningarna USK, USK3 och USK4. Stadsdelsnämnden har påbörjat utbildningen av sjuksköterskor med särskilt nutritionsuppdrag. Språkutbildning för ca 40-tal medarbetare pågår. Andra utbildningar som genomförts under året är; utbildning i kontinens, munhälsa samt fördjupning inom demens. En intern utbildning i att utveckla SoL-dokumentationen för äldreomsorgens utförarenheter har genomförts samt för verksamheternas sjuksköterskor genomfördes en utbildning i beslutsstöd och klinisk bedömning. Beslutsstödet underlättar sjuksköterskans bedömning och skapar också ett säkert sätt att beskriva och kommunicera den boendes hälsotillstånd vid kontakt med annan vårdgivare, till exempel läkare.

På beställarenheter har kompetensutveckling gjorts i arbetet kring våld i nära relation där flera biståndshandläggare genomfört en högskolekurs i arbetet med våldsutsatta personer. Kompetensutveckling har fortsatt inom psykisk ohälsa, demens och HBTQIA+ via äldrenämnden. Enheten för utveckling och förebyggande arbete genomför utbildningen Aktivt medarbetarskap samt kompetensutveckling om gerontologi med ett existentiellt och salutogent perspektiv.

Välfärdsteknik och digitalisering

Stadsdelsnämndens arbete med att utveckla välfärdsteknik och digitala lösningar har pågått under året. Hemtjänstens arbete med införandet av smarta lås, för en nyckelfri hemtjänst påbörjades under senare delen av året. Installation av lås i portar samt på telefoner har gjorts. Personal har fått utbildning. Under första delen av 2023 kommer alla delar vara på plats och kan starta upp. Hemtjänsten erbjuder digitala inköp men inväntar en lösning för hur de digitala inköpen ska genomföras då många äldre inte har BankID som oftast krävs vid betalning online. Äldreomsorgen har under året haft en samordnare för digitalt stöd i syfte att stärka den digitala kompetensen hos medarbetare inom utförarenheterna. För seniorer i stadsdelen erbjuder äldreomsorgen IT-stöd Senior för att öka den digitala kunskapen hos seniorer. Stödet erbjuds så väl enskilt som i grupp på olika platser över stadsdelsområdet.

Kvalitetsarbete

Det systematiska kvalitetsarbetet har under året resulterat i att gemensamma underlag och mallar har arbetats fram. Äldreomsorgen har även deltagit i Stockholms stads kvalitetsutmärkelse genom att utbilda examinatore och lagledare. För att utveckla en trygg och säker hälso- och sjukvård så har ett samarbete mellan de olika yrkesgrupperna inom de särskilda boendena genomförts. Dels hålls yrkesspecifika möten regelbundet och dels hålls gemensamma team möten mellan sjuksköterskor, rehab personal och enhetschef. Vid behov kan stadsdelsnämndens medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) och leg. dietist medverka. Ett gott exempel på ett utvecklingsarbete inom palliativ vård, som pågått på Fruängsgårdens verksamheter är Projekt "DöBra". Projektet ingår i ett nationellt forskningsprogram där frågor kring döende, död och sorg lyfts för att möjliggöra förberedelse för mötet med livets slutskede. Syftet med DöBra är att minska undvikbart lidande relaterat till döende, död och sorg. De lokala samverkansöverenskommelserna mellan verksamheterna och ansvarig

läkarorganisation som reviderades hösten 2021 i syfte att förtydliga rutinerna för den palliativa vården, brytpunktsbedömning och brytpunktssamtal har följts upp i samverkansmöten under hösten. Uppföljning av följsamheten till basala hygienrutinerna genomförs kontinuerligt genom observationer och egenkontroller. Beställarenheten har arbetat vidare med att utveckla gemensamma rutiner för enheten samt arbetat med att ta fram en modell för kollegial aktgranskning. Beställarenheten har ett nära samarbete inom stadsdelsnämnden i arbetet med hemlösa och vräkningsförebyggande och har utvecklat samarbetet för personer med beroende samt psykisk ohälsa.

Kontinuitetsplanering

Stadsdelsnämnden driver flera samhällsviktiga verksamheter och arbetet med kontinuitetsplanering har pågått under året. Äldreomsorgen har haft workshops för arbetet med kontinuitetsplanering där avdelningens samtliga verksamheter var erbjuden att delta. Stadsdelsnämnden har tagit fram en verktygslåda, där stödmaterial i form av information, mallar och rutiner finns tillgängliga för äldreomsorgens verksamheter. Kontinuitetshandlingen har även under våren varit en stående punkt på ledningsgruppsmöten.

Trygga, moderna och tillgängliga bostäder

Tillgängliga bostäder med närhet till service och kommunikationer ökar den äldres möjligheter till ett aktivt och självständigt liv. Stadsdelsnämnden verkar för att den äldre i tidigt skede får information om hur viktigt det är att planera för sin boendesituation som senior. Stadens folder "Planera för ditt boende som senior redan nu" används av biståndshandläggarna i informationsarbetet.

Äldreboendeplan för Västra Söderort för Hägersten-Älvsjö och Skärholmens stadsdelsnämnder har reviderats. Boendeplaneringen handlar bland annat om att omstrukturera servicehuslägenheter till seniorbostäder för att fler äldre ska ges möjlighet till en anpassad och tillgänglig bostad. Utifrån den demografiska utvecklingen med allt fler äldre framöver, behövs fler platser på vård- och omsorgsboende så småningom. På Fruängsgården är en del av servicehuset tomställt för renovering och omstrukturering till seniorboende, ombyggnationen har påbörjats. Micasa har i uppdrag att utreda möjligheterna för en lämplig omstrukturering av Älvsjö servicehus.

Uppmaning

Utevistelse har under året varit ett prioriterat område inom stadsdelsnämndens vård- och omsorgsboenden. Stadsdelsnämndens vård- och omsorgsboenden har arbetat med att utveckla sina utomhusaktiviteter och att dagligen erbjuda och motivera äldre till dagliga utevistelser så som promenader, komma ut på balkongen eller innergården. Under sommaren har olika aktiviteter genomförts och några goda exempel är underhållning utomhus, grillfester, kafferep på innergården med bakverk, kaffe i trädgården dagligen och samtalsstationer. Mönster visar på att äldre tackar i större utsträckning ja till utevistelse under de varma månaderna under året och under vintern när det är kallare tackar de nej oftare. Att erbjuda utevistelse är ett fortsatt prioriterat område som äldreomsorgen kommer fortsätta med under 2023.

Brukarundersökningen

Socialstyrelsens brukarundersökning "Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?" genomfördes under perioden 18 januari till 20 mars 2022, resultatet tar därför inte hänsyn till det arbete som

genomförs på verksamhetsområdet under 2022. Resultaten för åtta av äldreomsorgens indikatorer hämtas från brukarundersökningen. Svarsfrekvensen på brukarundersökningen för de som bor på vård och omsorgsboende är låg med 40,7 procent och utfallet bör därmed tolkas med viss försiktighet. För de med hemtjänstinsatser är svarsfrekvensen 58,1 procent. Under 2023 kommer brukarundersökningen genomföras under perioden mars till maj.

Ett viktigt komplement till brukarundersökningen är resultatet på kvalitetsuppföljningen på individnivå. Stadsdelsnämnden har tagit del av helårsrapporten för individuppföljningar gjorda mellan 1 november 2021 till 31 oktober 2022 för de som bor på vård och omsorgsboende. Resultaten på de frågor som kopplas till indikatorerna är högre än i brukarundersökningen.

Brukarundersökningen på dagverksamheten genomfördes under vecka 36 och resultatet visar på en hög andel som är nöjda.

Agenda 2030

Mål 2: Ingen hunger

Förvaltningens arbete för bra mat och måltider inom äldreomsorgen har gjorts genom bland annat måltidsobservationer, nattfastemätningar samt inom ramen för matlyftet och intern utbildning av medarbetar i samverkan med förvaltningens dietist. Arbetet har bidragit till att förebygga undernäring och felnäring hos äldre.

Mål 3: God hälsa och välbefinnande

Äldreomsorgens verksamheter har arbetat med att främja psykiska hälsa, välbefinnande och bibehållen självständighet för äldre genom att erbjuda olika insatser och aktiviteter utifrån den enskildes individuella önskemål och förutsättningar. Arbetet har riktat sig så väl till seniorer i stadsdelsområdet som till de äldre som har insatser från äldreomsorgen.

Jämställdhet













Utgångspunkten för äldreomsorgen är att insatser ska ges utifrån den äldres individuella behov och att vården och omsorgen är personcentrerad. Jämställdhetsarbetet är integrerat i såväl biståndsbedömningen som i verksamheterna. I biståndsbedömningen har en intervjuguide använts som stöd i utredningsarbetet där vikten av att ställa könsneutrala och jämställda frågor tas upp.




















På vård- och omsorgsboende, servicehusen, dagverksamheterna och mötesplatserna har t.ex. olika aktiviteter erbjudits som passar både män och kvinnor och där den äldre också har möjlighet att välja utifrån sina intressen och önskemål. Beställarenheten inom äldreomsorgen har arbetat med kompetensutveckling inom hbtq området och har en arbetsgrupp som håller i utvecklingsarbetet.



Nationella minoriteter



















Äldreomsorgens beställarenhet har erbjudit vid behov finsktalande handläggare och har lämnat ut information om nationella minoriteters rättigheter vid hembesök. På Trekantens servicehus och på Fruängsgårdens verksamheter är några av de boende finsktalande och det finns finsktalande personal. På Fruängsgården verksamheter uppmärksammar de minoriteters





högtidsdagar under året. De har även samlat finsk litteratur och uppmärksammat den finska kulturen genom en utställning. På Trekantens servicehus erbjuds finsk karaoke varje torsdag. Inom förebyggande enheten har Seniorhälsan tillsammans med Skärholmens förebyggande enhet haft ett event för finstalande personer. Äldreomsorgen har representanter som deltar i de stadsövergripande nätverken som Äldrenämnden samordnar. Inga äldre som talar samiska eller meänkieli har identifierats inom äldreomsorgen.

| Indikator | Periodens utfall | Utfall män/ pojkar | Utfall kvinnor/ flickor | Periodens utfall VB 2021 | Årsmål | KF:s årsmål | Period |
|---|------------------|-----------------------|----------------------------|--------------------------|--------|-------------------|--------|
|   Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att måltiden är en trevlig stund på dagen | 62 % | 61 % | 63 % | | 70 % | Tas fram av nämnd | 2022 |
| Analys Årsmålet uppnås delvis. Nämndens utfall är tre procent lägre än stadens snitt på 65 procent. Utfallet visar inte på någon större skillnad mellan könen. Mat och måltider är ett prioriterat område inom förvaltningens vård och omsorgsboenden. Boendena arbetar aktivt med måltidsombud och måltidsobservationer för att öka upplevelsen av nöjdhet kring måltidssituationerna. I helårsrapporten av kvalitetsuppföljningen på individnivå svarar 86 procent att de är nöjda med måltidssituationen, oavsett regiform. För kommunal regi är 88 procent nöjda med sin måltidssituation. | | | | | | | |
|   Andel boende på vård- och omsorgsboende som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra | 43 % | 38 % | 46 % | | 60 % | Tas fram av nämnd | 2022 |
| Analys Årsmålet nås inte och nämndens utfall är fem procent lägre än stadens resultat på 48 procent. Utfallet visar på en skillnad mellan män och kvinnors upplevelse och kommer djupare analysera resultatet. I helårsrapporten från kvalitetsuppföljningen på individnivå är resultatet 48,2 procent som upplever att möjligheten att komma utomhus är bra och även här ses skillnader mellan män och kvinnors upplevelse, där män är mindre nöjda. Utevistelse är prioriterat inom förvaltningens vård och omsorgsboende och arbete pågår med att hitta former för att erbjuda, motivera och följa upp utevistelser. | | | | | | | |
|   Andel digital natillsyn i hemtjänsten | 100 % | | | 100 % | 0 % | Tas fram av nämnd | 2022 |
|   Andel digitala inköp i hemtjänsten | 0 % | | | | 3 % | Tas fram av nämnd | 2022 |
| Analys Årsmålet uppnås inte. Mätmetod saknas i nuläget och förvaltningen följer det stadsövergripande arbetet med införandet utav olika lösningar för digitalt inköp. Hemtjänsten arbetar med att erbjuda och informera om digitala inköp samt genomföra digitala inköp där det är möjligt. | | | | | | | |
|   Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs i hemtjänsten | 84 % | 86 % | 84 % | | 86 % | 86 % | 2022 |
| Analys Årsmålet uppnås delvis. Nämndens utfall är samma som stadens snitt på 84 procent. Utfallet visar inte på någon större skillnad mellan könen. Enheterna arbetar vidare med att alla äldre har kontaktperson och att den äldre involveras i utformningen av sina insatser. | | | | | | | |
|   Andel omsorgstagare som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs på vård- och omsorgsboende | 73 % | 70 % | 75 % | | 78 % | 78 % | 2022 |

| Indikator | Periodens utfall | Utfall män/ pojkar | Utfall kvinnor/ flickor | Periodens utfall VB 2021 | Årsmål | KF:s årsmål | Period |
|---|------------------|-----------------------|----------------------------|--------------------------|--------|-------------------|--------|
| Analys Årsmålet nås delvis och nämndens utfall är en procentenhet lägre än stadens resultat på 74 procent. Utfallet visar på en mindre skillnad mellan könen där fler kvinnor upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs. I helårsrapporten från kvalitetsuppföljningen på individnivå är resultatet 76,5 procent som upplever att de kan påverka hur hjälpen utförs. Förvaltningens vård och omsorgsboende fortsätter sitt arbete med att göra den äldre delaktig i utformningen av sina insatser. | | | | | | | |
|   Andel smarta lås i hemtjänsten | 50,51 % | | | 100 % | 15 % | Tas fram av nämnd | 2022 |
| Analys Införandet av nyckelfri hemtjänst har fördröjts men är påbörjat under senare delen av året. Installationen i portarna är gjorda och installationen i kundernas lås är pågående. Arbetet fortgår under 2023. | | | | | | | |
|    Andel trygga omsorgstagare i hemtjänsten | 79 % | 83 % | 77 % | | 84 % | Tas fram av nämnd | 2022 |
| Analys Årsmålet uppnås delvis. Nämndens utfall är två procentenheter lägre än stadens snitt på 81 procent. Utfallet visar på en liten skillnad mellan könen, där män upplever sig mer trygga än kvinnor. | | | | | | | |
|    Andel trygga omsorgstagare i vård- och omsorgsboende | 82 % | 79 % | 83 % | | 87 % | Tas fram av nämnd | 2022 |
| Analys Årsmålet uppnås delvis. Nämndens utfall är tre procentenheter lägre än stadens snitt på 85 procent. Utfallet visar på en liten skillnad mellan könen, där kvinnor upplever sig mer trygga än män. Förvaltnings vård och omsorgsboende arbetar vidare med trygghetsskapande åtgärder så som kontinuitet av personal samt bemötande av de äldre och närstående. | | | | | | | |
|   Andelen arbetade timmar av timavlönad personal i förhållande till samtliga arbetade timmar | 27,31 % | | | | 25 % | Tas fram av nämnd | 2022 |
| Analys Årsmålet nås inte. Nämndens resultat ligger sex procentenheter högre än stadens snitt på 21,3 %. Behovet av att använda kortare anställningar finns fortfarande kopplat till de rekommendationerna om att stanna hemma vid minsta symptom samt svårigheterna att anställa undersköterskor för tillsvidareanställning vilket påverkar resultatet. Arbetet med att minska andelen timanställda är påbörjad och uppföljning sker regelbundet samt att arbetet fortsätter att utvecklas. | | | | | | | |
|    Andelen nöjda omsorgstagare i dagverksamhet | 98 % | 100 % | 95 % | 98 % | 93 % | 93 % | 2022 |
| Analys Brukarundersökningen visar att deltagarna känner sig nöjda, trygga och att personalen har ett bra bemötande. | | | | | | | |
|    Andelen nöjda omsorgstagare i hemtjänst | 83 % | 84 % | 82 % | | 86 % | 86 % | 2022 |
| Analys Årsmålet uppnås delvis. Nämndens utfall är en procentenhet högre än stadens snitt på 82 procent. Utfallet visar inte någon skillnad mellan könen. Förvaltningens enheter arbetar vidare med att öka nöjdheten genom olika åtgärder som ökad personalkontinuitet, kontaktperson för de äldre och erbjuda social stimulans och möjlighet till gemenskap. | | | | | | | |
|    Andelen nöjda omsorgstagare i vård- och omsorgsboende | 75 % | 72 % | 76 % | | 82 % | 82 % | 2022 |

| Indikator | Periodens utfall | Utfall män/ pojkar | Utfall kvinnor/ flickor | Periodens utfall VB 2021 | Årsmål | KF:s årsmål | Period |
|---|---|-----------------------|----------------------------|--------------------------|--------|-----------------|--------|
| Analys | | | | | | | |
| Årsmålet uppnås delvis. Nämndens utfall är två procentenheter lägre än stadens snitt på 77 procent. | | | | | | | |
|   | Antal personal en hemtjänsttagare med minst två besök om dagen möter under en 14-dagarsperiod | 11,8 | | 12,9 | 10 | Max 10 personer | 2022 |
| Analys | | | | | | | |
| Årsmålet uppfylls delvis. Indikatorn mäter antal personal en hemtjänsttagare i ordinärt boende med minst två besök om dagen möter under 14-dagarsperiod. Förvaltningens resultat avser resultat i privat och kommunal regi. Hemtjänsten arbetar vidare med att höja kontinuitet genom att se över schemaplanering samt bemanna in vikarier i samma arbetsgrupper. Stadens snitt är på 11,5. | | | | | | | |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|---|--|------------|------------|
|   | Kommunstyrelsen ska i nära samarbete med äldre- och stadsdelsnämnderna göra en fördjupad utredning om hur verksamhets- och avtalsuppföljningen inom äldreomsorgen kan utvecklas i syfte att kvalitetssäkras och bli mer likvärdig över staden | 2022-01-01 | 2022-12-31 |
|   | Socialnämnden ska i samarbete med äldre- och stadsdelsnämnderna, AB Familjebostäder, AB Svenska Bostäder, AB Stockholms hem och Micasa Fastigheter i Stockholm AB ta fram rutiner för att arbeta med vråkningsförebyggande åtgärder riktade mot personer över 65 år som inte är i behov av socialpsykiatriskt stöd | 2022-01-01 | 2022-12-31 |
|   | Äldre- och stadsdelsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram uppdragsbeskrivningar för specifika funktioner utifrån utredningsuppdraget om regionalisering av funktioner | 2022-01-01 | 2022-12-31 |
|   | Äldre- och stadsdelsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, stadsdelsnämnderna och Region Stockholm se över vilka system som möjliggör för gemensam journalföring mellan staden och Region Stockholm | 2022-01-01 | 2022-12-31 |
|   | Äldre- och stadsdelsnämnden ska i samarbete med servicenämnden och i samråd med stadsdelsnämnderna utreda äldre direkt som en väg in för alla Stockholms äldre | 2022-01-01 | 2022-08-31 |
|   | Äldre- och stadsdelsnämnden ska i samarbete med socialnämnden och stadsdelsnämnderna inventera behovet av personliga ombud för äldre med psykiska funktionsnedsättningar samt se över dessas organisering | 2022-01-01 | 2022-12-31 |
|   | Äldre- och stadsdelsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna genomföra en kartläggning av äldreomsorgspersonalens kompetens kring skyddsåtgärder och samtycke. Detta för att kunna få en överblick av behovet av utbildning till berörda personalgrupper | 2022-01-01 | 2022-12-31 |
|   | Äldre- och stadsdelsnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna kartlägga och ge förslag på nivå för grundbemanning för samtliga personalkategorier vid vård- och omsorgsboende | 2022-01-01 | 2022-12-31 |
|   | Äldre- och stadsdelsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna med stöd från kommunstyrelsen utreda införandet av egenanställd bemanningspersonal som har tillsvidareanställning och som arbetar i ett lämpligt geografiskt område | 2022-01-01 | 2022-08-31 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|---|--|------------|------------|
| Analys | | | |
| Äldrenämnden har ansvar för aktiviteten och enligt information är den försenad, aktiviteten fortsätter 2023 | | | |
| ✓  | Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och kommunstyrelsen besluta om upphandling av nytt system för att ersätta Schemas | 2022-01-01 | 2022-12-31 |
| ✓  | Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och med stöd av kommunstyrelsen ta fram en uppföljningsmodell för HSL, inklusive särskilda HSL-inspektörer/observatörer | 2022-01-01 | 2022-08-31 |
| ✓  | Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och Micasa Fastigheter i Stockholm AB se över stadens beredskap vid värmeböljor ur ett verksamhetsperspektiv | 2022-01-01 | 2022-12-31 |
| ✓  | Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna se över organisationen för tryggt mottagande och om det finns behov av bemanning även andra tider än dagtid | 2022-01-01 | 2022-12-31 |
| ✓  | Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram mätmetoder för den enskildes och där lämpligt anhörigas upplevelse av kontakten med beställarenheterna för att kunna säkerställa systematisk kvalitetsutveckling | 2022-01-01 | 2022-12-31 |
| ✓  | Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna upphandla sociala besök vid vård- och omsorgsboenden och servicehus | 2022-01-01 | 2022-12-31 |
| ✓  | Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna upprätta en stadsgemensam strategi för trygghetsskapande teknik på vård- och omsorgsboenden | 2022-01-01 | 2022-12-31 |
| ✓  | Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utreda hur arbetet med hälsofrämjande och rehabiliterande arbetsätt i vardagen kan utvecklas inom stadens äldreomsorg på ett systematiskt sätt under ledning av medicinskt ansvarig person för rehabilitering | 2022-01-01 | 2022-12-31 |
| ✓  | Äldrenämnden ska med stöd av kommunstyrelsen och i samråd med stadsdelsnämnderna vid behov ta fram ett digitalt stödsystem för att arbeta med avvikelshantering och klagomål | 2022-01-01 | 2022-12-31 |
| ✓  | Äldrenämnden ska stötta lämplig stadsdelsnämnd i uppstarten av en kommunövergripande verksamhet för äldre personer med psykisk ohälsa | 2022-01-01 | 2022-12-31 |
| ✓  | Äldrenämnden ska tillsammans med stadsdelsnämnderna och i samråd med kommunstyrelsen ta fram en stadsgemensam utbildningsplan för äldreomsorgen för att säkerställa rätt kompetens i hela staden | 2022-01-01 | 2022-12-31 |

Nämndmål: Äldre får insatser av hög kvalitet som ger trygghet, valfrihet och stärker förmågan att leva ett värdigt och självständigt liv

 Uppfylls helt

Beskrivning

Äldres hälsa och välbefinnande ska stå i fokus, med utgångspunkt i ett salutogent förhållningssätt, för äldreomsorgens verksamheter och insatser.

Förebyggande och uppsökande arbete

Äldreomsorgens Enhet för utveckling och förebyggande arbete har i uppdrag att stärka och driva äldreomsorgens utvecklingsarbete bland annat att följa aktuell forskning, svara för metodutveckling och göra analyser av behovsutvecklingen.

Enheten ansvarar även för äldreomsorgens förebyggande arbete och innefattar sju öppna mötesplatser bestående av fem träffpunkter och två aktivitetscenter för alla äldre över 65 år i stadsdelsområdet. Genom Seniorhälsans verksamhet erbjuds ett välorganiserat och brett utbud av olika aktiviteter, dagsutflykter, kulturupplevelser och gemenskap, som fyller en viktig funktion för de äldre. Seniorhälsa anordnar kortare dagsutflykter med buss i närområdet i mindre grupper och några längre dagsutflykter i större grupper. Alla seniorer i stadsdelsområdet är välkomna. Äldreomsorgen fortsätter att utveckla möjligheter till ökat samarbete med pensionärsorganisationerna för att nå ut till fler äldre. Ett arbete kring hälsa och motion genomförs i samarbete med vårdcentralerna.

Anhöriga erbjuds att delta i anhöriggrupper. Därutöver erbjuds anhörigsamtal, råd och stöd av anhörigkonsulent. Äldreomsorgens uppdaterade Vägledning för stöd till anhöriga ska implementeras i verksamheterna. Vägledningen utgår från stadens policy. Äldreomsorgen arbetar aktivt med kommunikation och information för att nå ut till äldre som inte är kända av äldreomsorgen. Några sätt att sprida information om äldreomsorgens aktiviteter, stöd och insatser sker genom annonsering i lokalpress, via pensionärsorganisationer, vårdcentraler, sociala medier eller genom riktad information till alla över 75 år.

Syn- och hörselkonsulenter informerar och ger råd och stöd, bland annat på mötesplatserna. Fixartjänstens uppdrag är att se över den äldres hemmiljö med syfte att förebygga fallolyckor.

Volontärverksamhet för ökad kvalitet i äldreomsorgens verksamheter
Många äldre har stora kunskaper och vill vara med och hjälpa till i äldreomsorgens verksamheter. Äldreomsorgen ser dem som en viktig resurs att ta tillvara och att de kan bidra till ökad kvalitet i verksamheterna. Arbetet med att utveckla volontärverksamhet i form av att införa seniorvolontärer inom äldreomsorgens mötesplatser fortgår. Volontärverksamhetens införande är beroende av pandemins utveckling.

God mat och en trevlig måltid

Verksamheterna arbetar efter stadens mat- och måltidspolicy med fokus på måltidsmodellen FAMM, som ser till helheten att maten är god och näringsriktig, att måltiden är trivsamt, en höjdpunkt under dagen där den äldre är delaktig samt att man har med miljöaspekten. I samarbete mellan hemtjänst, primärvårdsrehabiliteringen och äldreomsorgens dietist pågår ett arbete kring kost och nutrition. Inom vård och omsorgsboende pågår arbete med att inrätta sjuksköterskor med särskilt nutritionsuppdrag som kan stödja kostombuden inom verksamheterna.

Matlyftet fortsätter inom hemtjänsten med extra stöd till brukare som har behov av det. Detta kan ske t.ex. genom att baka en kaka tillsammans. Hemtjänsten fortsätter att utveckla sitt arbetssätt genom att utbildas inom måltidsobservationer för att förbättra den enskildes

måltidssituation. På boendena fortsätter arbetet med att göra det trivsamt vid måltiden.

Utveckling av hemtjänsten

Många äldre vill bo kvar hemma så länge som möjligt och själva bestämma över sin vardag. Hemtjänsten möter brukare med olika behov, förutsättningar och svårigheter vilket ställer krav på en professionell och flexibel hemtjänst samt en ständig kompetensutveckling av medarbetarna. Hemtjänsten fortsätter att utveckla arbetet med att öka kontinuiteten genom att bemanningen planeras så att brukaren får hjälp av samma personal så långt som möjligt, vilket bidrar till ökad trygghet och nöjdhet hos brukaren.

Hemtjänsten ska utgå från ett salutogent förhållningssätt, vara personcentrerad och möjliggöra en hög livskvalitet för den äldre oavsett hälsotillstånd och ålder. Hemtjänsten skapar en god kvalitet genom att ha en dialog med den äldre och individanpassa insatserna. Detta görs bland annat genom att den äldre deltar i upprättandet av sin genomförandeplan.

Hemtjänstens demensgrupp är Silviahemscertifierad. Demensgruppen arbetar tillsammans med demensombuden i de sju hemtjänstområdena för att ge brukaren en trygg, säker och personcentrerad omsorg i hemmet. Svenskt demenscentrum har tagit fram en utbildningsmodell som består av en webbutbildning i fyra utbildningssteg för att få bli Stjärnmärkt. Hemtjänsten fortsätter att utbilda medarbetar för att Stjärnmärka hemtjänsten. Behov finns att även profilera hemtjänsten till målgruppen äldre med psykisk ohälsa och/eller missbruk för ett tryggt och värdigt stöd i hemmet.

En stimulerande dagverksamhet

Den äldre ska erbjudas en stimulerande och meningsfull dag med aktiviteter som kan passa både kvinnor och män samt vara utformad från deltagarnas individuella behov och önskemål. Ökade möjligheter till utevistelse och utflykter ska erbjudas.

Vård- och omsorgsboende och servicehus

Den äldre ska ges möjligheter att leva livet fullt ut och ha stora möjligheter till påverkan och inflytande på sin vardag. Kvalitetsarbetet vid vård- och omsorgsboende handlar om att erbjuda en meningsfull dag med aktiviteter och social gemenskap samt möjlighet till daglig utevistelse och dagsutflykter. För att främja sociala och kulturella upplevelser deltar verksamheterna i stadens satsning med ungdomsbesök på vård- och omsorgsboendena och servicehus. Vilket är uppskattat av både de äldre och personal.

Vård- och omsorgsboendena och servicehusen arbetar vidare med att utveckla teambaserat arbetssätt där olika professioners kompetens tas tillvara och ger bästa möjliga effekt för den enskilde. Fokus fortsätter på en nära samverkan med läkarorganisationerna för en personcentrerad vård och omsorg för den äldre. Arbetssättet med ombudsroller fortsätter att utvecklas.

Insatser och åtgärder genom riskbedömningar är prioriterat. Alla boende på servicehus och vård- och omsorgsboende erbjuds individuella riskbedömningar för fall, undernäring, trycksår samt munbedömning. Dessa registreras i patientjournalen och i det nationella kvalitetsregistret

Senior Alert och ligger till grund för planeringen av den boendes individuella vård och omsorg.

Rättssäker och likställig biståndsbedömning

Utredningar och behovsbedömningar baseras på den enskildes individuella behov, resurser och önskemål. Biståndshandläggarna skriver utredningar enligt stadens kartläggnings- och bedömningsinstrument vilket ger ett allsidigt underlag inför beslut. En intervjuguide används som stöd i utredningsarbetet där vikten av att ställa könsneutrala och jämställda frågor tas upp. I guiden ingår frågor som rör nutrition, hbtq och våld i nära relation. Ärendegenomgångar görs dagligen. Vidareutveckling sker av metoder, rutiner och uppföljning av fattade beslut.

En fortsatt utmaning och en viktig utvecklingsfråga är samverkan med primärvården och primärvårdsrehabiliteringen. Den Regionala överenskommelsen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård i Stockholms län från 2020 ställer krav på en väl fungerande samverkan med den enskildes behov och trygghet i fokus. Projektet har påbörjats med aktörer från Regionen för att stärka samverkan mellan förvaltningen och Regionen. Under 2022 införs nytt informationsöverföringssystem Lifecare SP som ersätter nuvarande system Webcare. Insatsen tryggt mottagande för en säker och trygg hemgång efter sjukhusvistelse fortsätter. Teamet för tryggt mottagande arbetar och utför uppdrag i samverkan med Skärholmens stadsdelsförvaltning.

Kompetensutveckling

Viktiga insatser är att stärka den legitimerade hälso- och sjukvårdspersonalen i sin yrkesroll och erbjuda spetskompetens, handledarutbildning och karriärmöjligheter. I samarbete med äldrenämnden ska ett handlingsprogram tas fram för den legitimerade hälso- och sjukvårdspersonalen, i syfte att underlätta nyrekrytering och minska personalomsättningen inom gruppen. I ett led i att möjliggöra karriärvägar för undersköterskor ska det finnas möjlighet till kompetensutveckling inom områdena demens och geriatrik och på så sätt bli specialistundersköterska. Äldreomsorgens omvårdnadspersonal erbjuds kontinuerligt stadens undersköterskeutbildning som finns i fem steg i äldreförvaltningens regi. Interna utbildnings- och handledningsinsatser erbjuds kring basal hygien, dokumentation, mat och måltiden samt ergonomi och förflyttningsteknik. Stadsdelsnämnden samarbetar med Palliativt kompetenscentrum (PKC) för utbildning av palliativa ombud inom hemtjänst, servicehus och vård- och omsorgsboende samt för kontinuerlig kompetensutveckling.

Verksamheterna ska ha tillgång till digitala verktyg för interna och externa utbildningar och möten och öka medarbetarnas kompetens i att använda digitala verktyg.

Biståndshandläggarna erbjuds olika utbildningar utifrån sin profession som arrangeras av äldreförvaltningen. Arbetet i enlighet med handlingsplanen för socialsekreterare och biståndsbedömare fortsätter.

Uppföljning och kvalitetsutveckling

Biståndshandläggarna genomför kvalitetsuppföljningar på individnivå för hemtjänst och vård- och omsorgsboende.

Kvalitetsuppföljning med egna kvalitetsobservatörer i verksamheten genomförs bland annat kring bemötande, matsituationen och omvårdnaden. På enhetsnivå genomförs också egenkontroller för att säkerställa att rutiner och arbetsätt följs. Rutiner för egenkontroll och uppföljning kommer att utvecklas.

Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) och medicinskt ansvarig person för rehabilitering (MAR) följer kontinuerligt upp viktiga kvalitetsindikatorer för en god hälso- och sjukvård samt lämnar en årlig redovisning; Kartläggning av hälso- och sjukvårdsinsatser i särskilda boendeformer för äldre.

Verksamheternas kvalitet och kvalitetsarbete gällande hälso- och sjukvård redovisas i den årliga patientsäkerhetsberättelsen.

Årliga brukarundersökningar genomförs inom äldreomsorgen, vilka omfattar dagverksamhet, hemtjänst, servicehus och vård- och omsorgsboende. Resultaten för äldreomsorgens indikatorer hämtas från brukarundersökningarna. Verksamheterna analyserar och använder resultaten från brukarundersökningar och uppföljningar i sitt fortsatta förbättringsarbete för en ökad kvalitet och brukarnöjdhet.

Förväntat resultat

Äldre känner sig trygga och är nöjda samt är delaktiga i utformandet av sin äldreomsorg. Kvinnor och män har en likvärdig äldreomsorg och att hög kontinuitet präglar insatserna. Att äldre stärks i sin förmåga att leva värdig och självständigt. Äldres välbefinnande ökar med god kost och nutrition och är nöjda med mat- och måltidssituationen. Verksamheterna bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete och att hälso- och sjukvården är patientsäker och följs upp systematiskt.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppfyllts. Bedömningen grundas på att förväntat resultat har uppfyllts och aktiviteterna har genomförts.

Stadsdelsnämnden har arbetat aktivt med kost och nutrition samt mat och måltider. Genom kompetenssatsningar för medarbetare både inom myndighetsutövning som inom utförarenheterna har kunskaperna ökat om vikten av god nutrition för de äldre och en god måltidssituation. Genom att följa stadens mat- och måltidspolicy och FAMMs framtagna checklistor har arbetssättet säkerställts. Arbetet med att inrätta sjuksköterskor med särskilt nutritionsuppdrag har pågått enligt plan. Stadsdelsnämnden har tagit ta del resultaten av brukarundersökningen samt helårsrapporten kvalitetsuppföljningen på individnivå för de frågor som berör mat och måltider. Uppföljning och analys av resultaten av nattfastemätningar är viktiga. Matlyftet har gjort att äldreomsorgen har kunnat genomföra riktade insatser inom äldreomsorgen verksamheter inom kost, nutrition samt mat och måltider.

Stadsdelsnämnden har under året arbetat med att utveckla arbetssätten med ramtid, utsedd kontaktperson, genomförandeplan och det tvärprofessionella teamarbetet för en trygg och personcentrerad vård och omsorg. För att stärka den äldre att leva så självständigt som möjligt

och öka delaktigheten i utformandet av sina insatser samt en ökad upplevelse av nöjdhet.

Arbetet med att återknyta kontakter med pensionärsorganisationer, föreningar och civilsamhället för samverkan har genomförts i syfte att utarbeta ett arbetssätt för informationsutbyte för spridning av olika aktiviteter samt stöd och service som erbjuds till seniorer i stadsdelsområdet.

Implementeringen av stadsdelsnämndens framtagna Vägledningen för anhörigstöd och anhörigsamverkan är klar och under hösten har en utbildningssatsning för omvårdnadspersonal genomförts. Vägledningen är ett stöd i arbetet med att ge stöd till anhöriga samt öka förståelsen om anhörigas situation. Vägledningen utgår från Stockholms stads program för stöd till anhöriga 2021-2024.

Stadsdelsnämnden har följt upp alla verksamheter enligt plan för uppföljning av äldreomsorgen 2022. Stadsdelsnämnden har följt upp äldreomsorgens entreprenad genom flera utförda verksamhetsbesök. Utförarna följer sammantaget eller till stor del kraven i avtal, lagar och föreskrifter och flertalet har därigenom de förutsättningar som krävs för en god och säker verksamhet. Flera verksamheter har dock utvecklingsmöjligheter och bör fortsätta arbeta med att utveckla sitt systematiska kvalitetsarbete genom att bland annat tydliggöra vissa lokala rutiner och dokument. Hemtjänstutförarna arbetar med att möta kompetenskravet, vissa hemtjänstutförare har utmaningar med att möta kompetenskravet.

Det systematiska kvalitetsarbetet har fortlöpt och under året har årshjul för egenkontroller utvecklats, en gemensam mall för uppföljning av social dokumentation, ett stödmaterial vid upprättandet av genomförandeplan samt en gemensam rutin och checklistor för introduktion av nyanställda har tagits fram till våra utförarenheter.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|--|------------|------------|-----------|
| ✓ Förvaltningen ska erbjuda utbildning för sjuksköterskor för införande av sjuksköterskor med särskilt nutritionsuppdrag vid vård- och omsorgsboende och servicehus. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska fortsätta att utveckla det gemensamma ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete inom äldreomsorgen. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska fortsätta att utveckla informationen och det uppsökande arbetet inom äldreomsorgen. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska fortsätta att utveckla samarbetet med RVC – Relationsväldscentrum Sydväst för ökad kunskap, hjälp och stöd till äldre som varit utsatta för våld i nära relationer. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska fortsätta utvecklingsarbetet utifrån stadens Mat- och måltidspolicy med fokus på måltidsupplevelsen och fördelningen av måltiderna under dygnet. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska genom äldreomsorgens dietist och hemtjänst fortsätta utveckla samverkan för stöd till äldre om kost och nutrition tillsammans med primärvårdens rehabilitering. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska genom äldreomsorgens enhet för förebyggande arbete fortsätta utveckla samverkan för stöd till äldre om hälsa, motion och välmående tillsammans med vårdcentraler och primärvårdens rehabilitering. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska i samverkan med pensionärsorganisationer, föreningar och civilsamhället arbeta för att fler seniorer får | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|--|------------|------------|-----------|
| information om olika aktiviteter samt stöd och service som erbjuds till seniorer i stadsdelsområdet. | | | |
| ✓ Förvaltningen ska stärka och utveckla teamarbetet inom verksamheterna samt samverka med läkarorganisationen för en personcentrerad vård och omsorg om den äldre. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska säkerställa kompetensen för de basala hygienrutinerna och att rutiner finns och följs upp. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska utveckla arbetet kring verksamheternas planering- och uppföljningsprocess. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningens berörda medarbetare inom äldreomsorgen ska erbjudas språkutbildning. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningens berörda medarbetare inom äldreomsorgen ska erbjudas utbildning till specialistundersköterska. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |

KF:s inriktningsmål: 2. En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt

Kommunfullmäktige har tagit fram fem verksamhetsområdesmål för inriktningsmålet. Stadsdelsnämnden har formulerat sex nämndmål som ska bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål om En hållbart växande och dynamisk storstad med hög tillväxt. Nämnden konstaterar att samtliga fem mål för verksamhetsområdena har uppfyllts helt.

Av nämndens sex underliggande nämndmål har fem uppfyllts helt och ett delvis. Nio av tio indikatorer - som mäter och ligger grund för verksamhetsområdesmålets måluppfyllnad - har nämnden uppnått målet helt och ett delvis. Därtill har 33 av inriktningsmålet tillhörande 43 aktiviteter genomförts, tre är pågående och ska genomföras under 2023 och sju har inte gått att genomföra.

Stadsdelsnämnden bedömer att inriktningsmålet uppnås helt. Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålen redovisas under respektive mål för verksamhetsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.1. Stockholm har Sveriges bästa företagsklimat och ett internationellt konkurrenskraftigt näringsliv

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på en helhetsbedömning av uppfyllt förväntat resultat på underliggande nämndmål och resultat från genomförda aktiviteter. Samtliga fyra aktiviteter har genomförts.

Näringslivsarbetet utgår från stadens näringslivspolicy och har fokuserat dels på att genomföra utmärkelsen Årets lokala företag, dels på att genomföra platsaktivering på både Liljeholmstorget och Älvsjö torg i samarbete med det lokala näringslivet. Arbetet beskrivs mer i detalj i bilaga Uppföljningsrapport näringsliv.

Agenda 2030

Förvaltningens arbete har bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 8: anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt, mål 9: hållbar industri, innovationer och infrastruktur.

Arbete för ökad jämställdhet

Stadsdelsnämndens trygghetsskapande aktiviteter ökar jämställdheten mellan kvinnor och män, både som företagare och medborgare. Kvinnor anger i större utsträckning än män att de begränsas av upplevd otrygghet i offentlig miljö.

Nämndmål: Näringslivet i Hägersten-Älvsjö är en viktig samverkanspart och erbjuder ett bra företagsklimat



Uppfylls helt

Beskrivning

Stadsdelsnämndens samarbete med det lokala näringslivet är gott och växande. Förvaltningen deltar i arbetet för att växla upp Stockholm, genom att lotsa frågor från näringsidkare till rätt instans i staden, sprida information om aktiviteter och åtgärder som staden vidtar, bevaka lokala intressen i stadsmiljö- och tillståndsfrågor, samt att arbeta för en trygg och trivsamt miljö inom ramen för platssamverkan. Genom platssamverkan involveras näringslivet och fastighetsägare i gemensamt arbete tillsammans med staden, civilsamhället, polisen, regionen och aktörer för att öka trygghet, trivsel och utveckling, med särskilt fokus på utpekade platser där särskilda behov finns. Sommaraktiviteter på några av stadsdelens torg återkommer under 2022, och då ska förvaltningen ytterligare involvera lokala näringsidkare och fastighetsägare.

Under 2022 fortsätter stadsdelsnämnden att arbeta för att ytterligare utveckla samarbetet med de företagarföreningar och motsvarande nätverk som finns i stadsdelsområdet. Detta ska göras dels genom att öka kännedomen om stadens samlade näringslivsarbete, dels genom att uppmuntra till och underlätta kontakt företag och företagsgrupper sinsemellan.

Stadsdelsnämnden ska stödja arbetet med ökad samverkan mellan skola och näringsliv.

Stadsdelsnämnden medverkar även i lokala aktiviteter som arrangeras av företagarföreningarna.

Utöver direktkontakt med enskilda företag och fastighetsägare har stadsdelsnämnden i nuläget kontakt med Liljeholmens företagsgrupp, Älvsjöföretagarna, Västertorps företagarförening, Företagsgruppen Västberga, företagen runt Liljeholmens centrum via centrumägaren Citycon, företagen i Fruängens centrum via centrumägaren Niam, Rotary Stockholm Sydväst, Företagarna Stockholms stad, samt samverkan med företag runt Telefonplan.

Stadsdelsnämnden planerar för återkommande frukostmöten under 2022 med olika teman som till exempel handla lokalt, business to business, trivsel och trygghet. Mötena kommer att arrangeras av lokala företagsgrupper i samverkan med stadsdelsnämnden. Syftet är att utvidga nätverken med företag som idag inte är med i någon av företagsgrupperna, samt att uppmuntra

och underlätta samverkan mellan företag och företagsgrupper i området.

Tillsammans med Företagsgruppen Liljeholmen planerar stadsdelsnämnden att under 2022 ta fram ett koncept för att utse Årets lokala företag i Hägersten-Älvsjö. Utmärkelsen ska genomföras som ett pilotprojekt, i samverkan med Stockholm Business Region, och priset planeras att delas ut i anslutning till företagsdialogen 2022. Då kommer även en mingelmässa att genomföras tillsammans med företagargrupperna i stadsdelsområdet och Stockholm Business Region. Modellen är att alla deltagande företag, stora som små, ges lika mycket utrymme och att fokus ligger på mingel och möten.

Förväntat resultat

Samverkan mellan de lokala företagarföreningarna har ökat. Företagarföreningarna är engagerade i lokal platssamverkan.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts. Under 2022 har samarbetet med de företagarföreningar och motsvarande nätverk som finns i stadsdelsområdet utvecklats. Utöver direktkontakt med enskilda företag och fastighetsägare har samarbete ägt rum med Liljeholmens företagsgrupp, Älvsjöföretagarna (som i slutet av året beslutade att avsluta verksamheten och hänvisa sina medlemmar till Företagarna), Västertorps företagarförening, Företagsgruppen Västberga, företagen i Liljeholmens galleria via centrumägaren Citycon, företagen i Fruängens centrum via centrumägaren Niam, Rotary Stockholm Sydväst, Företagarna Stockholms stad, samt samverkan med företag runt Telefonplan. Ett frukostmöte med lokala företagarföreningar med tema samverkan och Årets lokala företag har ägt rum, och stadsdelsnämnden har deltagit i Företagarnas lokala frukostmöte med tema valanalys.

Trygghet är en viktig fråga för det lokala näringslivet, som engagerats i platssamverkan på de platser där den är etablerad. I Älvsjö har nämnden anlitat ett arkitektkontor tillsammans med trafikkontoret och har tagit fram ett program för ökad trivsel, trygghet och funktion i Älvsjö resecentrum. På Älvsjö torg hölls ett evenemang för trygghet och trivsel i juni. Olika funktioner inom stadsdelsnämnden medverkade tillsammans med föreningar, näringsliv och alla aktörer inom platssamverkan. Evenemanget blev också startskottet för "Sommar på torget" med aktiviteter under hela sommaren på både Älvsjö torg och Liljeholmstorget. Där samverkade stadsdelsnämnden med näringslivet för att skapa trygga och trivsamma torg och aktiviteter under sommarperioden. Trygghetsvandringar med näringslivet har genomförts i Liljeholmen, vid Telefonplan, i Marievik och i Västberga företagsområde.

Under året har konceptet Årets lokala företag arbetats fram, tillsammans med Företagsgruppen Liljeholmen. Utmärkelsen har genomförts som ett pilotprojekt och priserna delades ut i samband med årets företagsdialog i december. Evenemanget var ett samarbete mellan stadsdelsnämnden, Stockholm Business Region, företagsgruppen Liljeholmen, Bättre Stadsdel, och fastighetsägaren Citycon. Prisutdelningen, företagsdialogen och ett företagsmingel genomfördes på plats i Liljeholmens galleria med många deltagande företag.

Årets lokala företag utsågs i fem kategorier med följande partners:

- Årets lokala nyföretag, partner: Stockholms Business Region, vinnare: Noli Deli.
- Årets lokala innovativa företag, partner: ALMI, vinnare: ICA Kvantum Liljeholmen och Urban Oasis.
- Årets lokala trygghetsskapande företag, partner: Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, vinnare: Fastpartner.
- Årets lokala inkluderande företag, partner: Arbetsmarknadsnämnden – Jobbtorget, vinnare: Långbro vårdshus.
- Årets lokala företagare, partner: Företagarna, vinnare: Herrängens gård.
- Årets hedersomnämmande: Salong Maria Louis.

| | Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|---|--|------------|------------|-----------|
| ✓ | Förvaltningen ska delta i arbetet med utmärkelsen Årets lokala företag i Hägersten-Älvsjö. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ | Förvaltningen ska genomföra en lokal mingelmässa i samarbete med företagarföreningarna. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ | Förvaltningen ska genomföra frukostmöten med lokala företag. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ | Förvaltningen ska genomföra trygghetsvandringar tillsammans med representanter för lokala företagsgrupper. | 2021-01-01 | 2022-12-31 | |

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.2. Stockholm byggs attraktivt, tätt och funktionsblandat utifrån människors och verksamheters skiftande behov

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på en helhetsbedömning av uppfyllt förväntat resultat på underliggande nämndmål, resultat från indikatorer och genomförda aktiviteter. Verksamhetsmålet har en indikator och en aktivitet. Indikatorn uppnår målet helt och aktiviteten har genomförts.

Stadsdelsnämnden har bidragit till att uppfylla målet genom att samverka med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och andra facknämnder i stadsutvecklingsfrågor i Hägersten-Älvsjö stadsdelsområde. Stockholms stad planerar ny bostadsbebyggelse i bland annat Solberga, Liljeholmen, Telefonplan, Aspudden och Axelsberg. Större bostadsutbyggnader pågår vid Älvsjö centrum, Telefonplan och Årstaberget.

Stadsdelsnämnden har bidragit med kunskap och erfarenhet om utveckling av parker och grönområden, samt med tillgänglighets- och trygghetsperspektivet. Även stadsdelsnämndens behov av lokaler på kort och på lång sikt har bevakats.



Agenda 2030

Stadsdelsnämndens arbete har bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 11: hållbara städer och samhällen

Arbete för ökad jämställdhet

Stadsdelsnämnden verkar för att stadsutvecklingen ska tillgodose alla människors behov. Det

gäller bland annat upplevd trygghet, rekreativa aktiviteter i parker samt tillgänglighet.

| Indikator | Periodens utfall | Utfall män/ pojkar | Utfall kvinnor/ flickor | Periodens utfall VB 2021 | Arsmål | KF:s årsmål | Period |
|---|------------------|-----------------------|----------------------------|--------------------------|--------|-------------------|--------|
|   Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning) | 0 | | | 12 | 0 | Tas fram av nämnd | 2022 |

Nämndmål: Invånarna i Hägersten-Älvsjö har tillgång till god samhällsservice

 Uppfylls helt

Beskrivning

Befolkningen i Hägersten-Älvsjö stadsdelsområde ökar kraftigt. Detta innebär förutom kravet på fler bostäder också ett större behov av bland annat förskolor, gruppboenden och boenden för äldre. I samarbete med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden ska stadsdelsnämnden vara med i planprocessen för att säkerställa en god samhällsservice till stadsdelsområdets invånare. Större projekt pågår i hela Liljeholmen med tusentals bostäder, handel och service. I stadsutvecklingsprojektet för nordvästra Liljeholmen ingår även stadsdelsdirektören i projektets styrgrupp. Aspudden har flertalet medelstora detaljplaneprojekt, Örnberg likaså. Programarbeten pågår samtidigt i Fruängen och Västertorp. I Älvsjö byggs Kabelverket/Älvsjöstaden och i Solberga pågår förtätning. För att säkerställa en god samhällsservice i utbyggnadsområden har stadsdelsnämnden också ett nära samarbete med SISAB, Micasa och utbildningsnämnden.

Stadsdelsnämnden har egna prognosdokument för att säkerställa att antalet förskoleplatser motsvarar det faktiska behovet. Nämnden har ett gott samarbete med berörda nämnder och bolagsstyrelser där behovet av antalet platser säkerställs i planprocessen. Nämnden kommer också att fortsätta delta i arbetet för samplanering av förskola och skolor när behov finns.

Stadsdelsnämnden ska bidra till en trygg och attraktiv boende- och stadsmiljö genom att säkerställa att trygghetsskapande faktorer tillgodoses i de enskilda projekten och att lokala behov och förutsättningar inhämtas tidigt i processerna

Stadsdelsnämnden planerar genom äldreboendeplanen för mängden vård- och omsorgsboenden, servicehus och seniorboenden. Detta görs ihop med regionen Västra Söderort - Hägersten-Älvsjö och Skärholmen stadsdelsnämnder. Stadsdelsnämnden tar även fram en boendeplan för personer med funktionsnedsättning som används för stadens övergripande boendeplanering.

Förväntat resultat

Stadsdelsnämnden bidrar till stadsutveckling på bred front. Antalet förskoleplatser och gruppboenden motsvarar behovet, parker anläggs vid nyexploatering och äldreboenden följs.

Stadsdelsnämnden bidrar också till att stadsdelsområdet byggs ut till att vara en levande plats med handel, service, arbetsplatser, bostäder etc.

Stadsdelsnämnden lägger extra mycket fokus på att bidra i de stora strategiska stadsutvecklingsprojekten som programarbetet Nordvästra Liljeholmen, Fruängen, Mellanbergsparken, Kabelverket/Älvsjö-staden och förtätningen av Solberga.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts. Stadsdelsnämnden har under året haft ett tätt samarbete med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden för att säkra tillgången till förskoleplatser och bostäder med särskild service. Riktmärket har varit 18 förskoleplatser per 100 nybyggda bostäder, vilket motsvarar en förskoleavdelning. Nämnden har lagt extra mycket fokus på att hitta helhetslösningar för förskolebehovet i områden där många detaljplaner arbetas fram samtidigt. Ett nytt samarbete håller på att tas fram med stadsbyggnadskontoret för ett strategiskt arbetssätt för att hitta placering för förskolor.

Ett samarbete med exploateringskontoret och stadsbyggnadskontoret, som syftar till att lösa knäckfrågor kring utbyggnation av nämndens lokaler, har utvecklats under året. Bland annat har berörda funktioner inom stadsdelsnämnden deltagit i gemensamma möten med facknämnderna för att diskutera frågorna.

Stadsdelsnämnden har under året deltagit i planprocesser för större projekt bland annat i Liljeholmen, Fruängen, Örnberg, Telefonplan och Solberga.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|---|------------|------------|-----------|
| ✓ Stadsdelsnämnden ska samverka med exploateringsnämnden och stadsbyggnadsnämnden för att säkerställa att behovet av förskolor och bostäder med särskild service tillgodoses. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.3. Stockholms infrastruktur främjar effektiva och hållbara transporter samt god framkomlighet

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på en helhetsbedömning av uppfyllt förväntat resultat på underliggande nämndmål och resultat från genomförda aktiviteter. Båda aktiviteter har genomförts

Stadsdelsnämnden bidrar till målet genom att bistå trafikinämnden i genomförandet av gång- och cykelplanen i enlighet med framkomlighetsstrategin. Genom att följa nämndens resepolicy används i första hand miljöanpassade transportmedel, såsom att resa kollektivt med tåg eller buss samt cykel eller gång. Stadsdelsområdets park- och cykelvägar är en del av stadens större vägnätverk och stadsdelsnämnden har aktivt arbetat för att framkomligheten

och tillgängligheten ska vara god.

Agenda 2030

Stadsdelsnämndens arbete har bidragit till följande mål i Agenda 2030: mål 11, hållbara städer och samhällen, mål 13, bekämpa klimatförändringarna.

Arbete för ökad jämställdhet

Nämndens arbete med att skapa säkra, trygga och framkomliga gång- och cykelvägar bidrar till ett mer jämställt samhälle eftersom kvinnor och barn i större utsträckning än män använder sig av andra färdmedel än bil.

Nämndmål: Hägersten-Älvsjös parkvägar är tillgängliga med god framkomlighet



Uppfylls helt

Beskrivning

Stadsdelsnämnden arbetar enligt stadens gång- och cykelplan. Parkvägarna i stadsdelsområdet är tillgängliga och hinder avhjälpas så fort det är möjligt. Snöröjning och halkbekämpning är effektiv och sker smidigt.

I samtliga planprojekt driver stadsdelsnämnden att parkvägar ska göras så tillgängligt det är möjligt. Stadsdelsnämnden följer riktlinjen om placering av parkbänkar längs parkvägarna så äldre och andra kan vila vid behov. Parkvägar har också god sikt för att öka tryggheten i stadsdelsområdet.

Förväntat resultat

Gång- och cykelinfrastrukturen håller hög kvalitet och byggs ut vid behov. Infrastrukturen är tillgänglig och alla nya gångvägar följer normen för tillgänglighetsanpassning.

Stadsdelsnämnden har en effektiv vinterväghållning för att minska risken för olyckor och personskador.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts. Stadsdelsnämnden har samverkat med trafiknämnden i genomförandet av gång- och cykelplanen i enlighet med framkomlighetsstrategin. Stadsdelsnämnden har regelbunden kontakt med entreprenör och tar in synpunkter från allmänheten för att säkerställa att stadsdelsområdet har god framkomlighet på parkvägarna. Under året har vissa parkvägar i Aspudsparken, Bergtorpskärret och Arkenparken asfalterats, vilket stärker både framkomlighet och tillgänglighet. Vid Älvsjöstaden har en ny parkväg anlagts mellan Spikskogatan och Kedjevägen. Den utgör en efterlängtd förbindelse för alla som går och cyklar från Älvsjö centrum mot Kämpetorpsskolan och Kämpetorps idrottshall och bollplan.

Tillgänglighetsfrågorna har fått ett större fokus för stadsdelsnämndens stadsmiljöverksamhet under året, och beskrivs mer ingående under nämndmålet under 1.2.

Vinterväghållningen i stadsdelsområdet har kontrollerats och följts upp noggrant. Under november månads stora snöfallsmängder såg stadsdelsnämnden flertalet brister i leverantörernas vinterväghållning, vilket orsakat dem vite.

Stadsdelsnämndens resepolicy har tillämpats där anställda uppmanas att gå, cykla eller åka kollektivt i tjänsten. Digitala möten och telefonmöten användes i större utsträckning än innan pandemin, även om fysiska möten ökat igen.

Arbete för ökad jämställdhet

Nämndens arbete med att skapa säkra, trygga och framkomliga gång- och cykelvägar bidrar till ett mer jämställt samhälle eftersom kvinnor och barn i större utsträckning än män använder sig av andra färdmedel än bil.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|---|------------|------------|-----------|
| ✓ Förvaltningen ska inventera tillgängligheten hos parkvägar och trappor samt genomföra ett antal upprustningar. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Stadsdelsnämnden ska samverka med trafiknämnden i genomförandet av gångplanen och cykelplanen i enlighet med framkomlighetsstrategin. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.4. Stockholm är en modern kultur- och evenemangsstad med en stark besöksnäring

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på en helhetsbedömning av uppfyllt förväntat resultat på underliggande nämndmål, resultat från indikatorer och genomförda aktiviteter. Verksamhetsmålet har fyra indikatorer och 14 aktiviteter. Samtliga fyra indikatorer uppnår målet helt och 13 aktiviteter har genomförts. Den resterande aktiviteten har inte kunnat genomföras på grund av ombyggnation av medborgarkontoret. Aktiviteten planeras att genomföras under 2023.

En stor och viktig målgrupp för kultur är barn och unga. För att nå denna målgrupp görs kultursatsningar i första hand där de befinner sig. Inom stadsdelsnämndens ansvar finns barnen främst i förskolan. Stadsdelsnämnden har tagit fram gemensamma ställningstagande för arbetet med kultur i förskolan. Förskolorna kan med stöd av kulturpeng och köp via Kulans subventioner förverkliga ambitionen att förskolan kan vara en kulturell mötesplats där barnen får möta professionella kulturutövare, själva skapa och prova olika kulturella uttryck. Böcker och läsning integreras väl i förskolans arbete och barnen kan börja besöka biblioteken igen.

Ett målmedvetet och planerat arbete är en förutsättning för att kulturen integreras i verksamheterna och att alla barn får möjlighet att möta kultur på förskolan, unga i fritidsaktiviteter och äldre i sina aktiviteter och boenden.

En kulturpeng till förskolorna och fritidsverksamheterna tillsammans med Kulan-premien har









möjliggjort fler kulturmöten med professionella kulturutövare. Samverkan med och mellan föreningar i stadsdelen är en faktor som bidrar till att genomföra och utveckla kultur och evenemang inom stadsdelen. En annan gynnsam omständighet är samarbete och nätverk mellan olika kommunala instanser som kulturnämnden, kulturskolan, idrottsnämnden med flera om platser, lov, marknadsföring etcetera.

Pandemin har haft påverkan på utbud och möjligheter att träffas. Mest märkbart är nog detta för äldreomsorgen. Varje avdelning inom äldreomsorgen bidrar dagligen till måluppfyllelsen genom att erbjuda olika aktiviteter utifrån de äldres önskemål och ofta planerade av aktivitetsombuden. Inför budgetåret 2021 avsattes medel från kulturnämnden för att fortsätta arbetet med att erbjuda vård- och omsorgsboenden kulturupplevelser och till 2022 utvidgades uppdraget till att omfatta alla de verksamheter som hör till äldreomsorgen. Stadsdelens verksamheter för äldre har fått ta del av 22 program av olika slag under året.

Arbetet med att förbättra möjligheterna till spontanidrott i stadens parker beskrivs under mål 1.2. Arbetet med fritid och parklekar beskrivs under mål 1.4.

Agenda 2030

Stadsdelsnämndens arbete och insatser bedöms ha bidragit till mål 10, minskad ojämlikhet och 11, hållbara städer och samhällen.

| Indikator | Periodens utfall | Utfall män/ pojkar | Utfall kvinnor/ flickor | Periodens utfall VB 2021 | Årsmål | KF:s årsmål | Period |
|--|------------------|-----------------------|----------------------------|--------------------------|--------|-------------|--------|
|   Andel barn och ungdomar som deltar i idrottsaktiviteter på fritiden | 85 | 85 % | 85 % | 85 | 75 % | 75 % | 2022 |
|   Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till idrottsaktiviteter | 72 % | 74 % | 71 % | 72 % | 72 % | 75 % | 2022 |
|   Andel barn och ungdomar som är nöjda med tillgången till kulturaktiviteter på fritiden | 74 % | 69 % | 79 % | 74 % | 74 % | 76 % | 2022 |
|   Andel ungdomar som deltar i föreningsliv | 68 % | 71 % | 65 % | 68 % | 65 % | 65 % | 2022 |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|---|------------|------------|-----------|
| ✓  Idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna ska genomföra en översyn av stadens spontanidrottsytor med fokus på vad som kan tillföras platserna för att de ska bli mer attraktiva för flickor och kvinnor samt genomföra relevanta åtgärder | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓  Idrottsnämnden ska i samarbete med exploateringsnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram förslag på pop-up idrottsytor i staden | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓  Idrottsnämnden ska i samarbete med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en stadsövergripande strategi för ökad simkunnighet | 2022-01-01 | 2022-06-30 | |
| ✓  Idrottsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna genomföra en riktad informationskampanj till prioriterade målgrupper om vikten av simkunnighet samt visa på det breda utbudet som finns att tillgå | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓  Idrottsnämnden ska vid behov bistå stadsdelsnämnderna med att starta fritidsbibliotek i minst två stadsdelar | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda förutsättningar för att införa ett gemensamt digitalt ansökningsystem för föreningsbidrag | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓  Kulturnämnden och stadsdelsnämnderna ska i samråd med kommunstyrelsen utreda hur parklekarnas verksamhet kan utvecklas | 2022-01-01 | 2022-06-30 | |
| ✓  Kulturnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen, stadsdelsnämnder, fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholms hem och AB Svenska Bostäder ansvara för stadens deltagande i Wall Street Stockholm | 2022-01-01 | 2022-06-30 | |
| ✓  Kulturnämnden ska utreda en etablering av ett nodbibliotek i Liljeholmen, vid behov i samråd med fastighetsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |

Nämndmål: Invånarna i Hägersten-Älvsjö har tillgång till ett rikt utbud av kultur- och fritidsaktiviteter

 Uppfylls helt

Beskrivning

Kultur- och fritidsaktiviteter ska planeras för att nå nya målgrupper, bredda deltagandet i syfte att öka social inkludering, minska ojämlikhet och stärka skyddsfaktorer hos barn och unga. Kultur, fritidsaktiviteter och skapande integreras i verksamhetens ordinarie arbete. Särskilda medel för kultur och skapande finns avsatta för att stimulera och utveckla detta arbete.

Tillgång till kultur spelar en viktig roll för barn och unga som skapar sin identitet. Den kan visa på möjlighet att formulera och uttrycka sig, bjuda på upplevelser som berikar, utmanar och bekräftar. För att nå nya målgrupper är det angeläget att alla barn får prova olika former av skapande och kultur tidigt. Förskolan är därför en given mötesplats som kan ge lika möjligheter till deltagande och skapande i enlighet med Stockholm stads kulturstrategiska program. Kulturpengen till förskolan samt stöd i hur arbetet med kultur kan utformas och utvecklas ökar förutsättningarna för att lyckas med intentionen. Kulturpengen är baserad på antalet inskrivna barn i förskolan..

Stadsdelsnämnden har utformat ett gemensamt ställningstagande för alla förskolor avseende arbetet med kultur i förskolan. Ställningstagandet ska vara ett stöd för medarbetarna i undervisningen samt kunna användas som information till vårdnadshavare. Implementering pågår och fortsätter under 2022.

Förskolan är en kulturell mötesplats där barnen får möta och själva prova olika former av kultur och skapande. Barnen i förskolan har under sin förskoleperiod tillgång till ett varierat utbud av böcker och besöker bibliotek. Barnen möter olika former av kultur och kulturyttringar samt skapande verksamhet som integreras i undervisningen. Stadsdelsnämnden ska i samarbete med kulturnämnden och stadens fria kulturaktörer verka för att fler barn kommer i kontakt med kulturverksamheter.

Unga får möta kultur och prova eget skapande i stadsdelsnämndens verksamheter. Fritidsgårdar och öppna mötesplatser erbjuder besökarna ett brett utbud av kulturaktiviteter som riktar sig och är tillgängliga för alla. Fritidsgårdarna samarbetar med lokalt civilsamhälle och andra fritidsgårdar för att tillsammans erbjuda ett brett verksamhetsutbud.

Ett nätverk utformas med aktörer från olika organisationer, föreningar och delar av stadens verksamheter i syfte att samverka och informera om fritids- och kulturverksamheter i stadsdelen främst för barn och unga.

Stadsdelsnämnden har samarbete med biblioteken i stadsdelen. Fysiska möten kompletteras med digitala alternativ för att öka tillgängligheten för barn och ungdomar.

De äldre erbjuds olika kulturmöten på boenden, mötesplatser och genom sina organisationer. Äldreomsorgen har sju öppna mötesplatser bestående av två aktivitetscenter och fem träffpunkter, beredskap för Covid19-anpassade aktiviteter finns. I samarbete med kulturnämnden sker en särskild satsning på kultur för äldre i äldreomsorgens verksamheter. Stadsdelsnämnden planerar att bjuda in äldre till kulturevenemang under året.

Lokala föreningar har möjlighet att söka verksamhetsbidrag. Flera av de lokala föreningarna tar ett stort ansvar för att utveckla kultur- och fritidsverksamheter i stadsdelen och bjuder in såväl nya besökare som erfarna.

Utifrån Stockholms stads kulturstrategiska program, utvecklar stadsdelsförvaltningen arbetet med att systematiskt inventera lokalbestånd och behov av lokaler för kultur, fritid och föreningsliv i stadsdelen för att bidra till stadsövergripande samhällsplanering som ska ge lika möjligheter till deltagande och skapande samt ett kreativt och attraktivt Stockholm. I arbetet strävar förvaltningen efter att hitta ett sätt för föreningar att nyttja lokaler och utrymmen på Medborgarkontoret i Älvsjö.

Stadsdelens parker är viktiga mötesplatser som ska erbjuda både aktiviteter och rekreation. Möjlighet till spontanidrott finns bland annat vid de nya utegymmen och konstgräsplanerna.

Förväntat resultat

Kultur- och fritidsaktiviteter ska planeras för att nå nya målgrupper, bredda deltagandet i syfte att öka social inkludering, minska ojämlikhet och stärka skyddsfaktorer hos barn och unga.

Kultur, fritidsaktiviteter och skapande integreras i verksamhetens ordinarie arbete.

Barn på förskola och unga i stadsdelsnämndens verksamheter får möta och själva prova olika former av kultur och skapande.

De äldre erbjuds olika kulturmöten på boenden, träffpunkter och genom sina organisationer.

Boende på förvaltningens grupp- och servicebostäder får stöd i att ha en rik fritid och att kunna delta i hälsofrämjande aktiviteter utifrån sina intressen.

Föreningar har möjlighet att söka bidrag för lokal verksamhet.

Ett nätverk med aktörer kring barn och ungas fritids- och kulturaktiviteter finns för att planera, informera och samordna verksamheter och resurser, med syftet att bredda deltagandet och nå nya målgrupper, öka social inkludering, minska ojämlikhet och stärka skyddsfaktorer hos barn och unga.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts. Under året har restriktionerna som varit under pandemin lättat vilket har möjliggjort för det fler möten och utflykter. Mest märkbart har det synts inom äldreomsorgen som planerade och upplevde fler kulturprogram under hösten. Varje avdelning har under året dagligen bidragit till måluppfyllelsen genom att erbjuda olika aktiviteter utifrån de äldres önskemål som planerades av aktivitetsombuden. Kulturella aktiviteter som erbjudits har bland annat varit: danspass, frigörande dans, allsång, sånggrupp, improvisationsteater, målning, filmvisningar och sociala träffar med fokus på lunch, kultur och olika teman. De äldre har upplevt en ökad känsla av gemenskap och har fått berikande upplevelser genom kulturella aktiviteter och stimulans för alla sinnen.

Under året har aktiviteterna på gruppboendena återupptagits.

Förskolorna har med stöd av kulturpengen och köp via Kulans subventioner förverkligat ambitionen att vara en kulturell mötesplats där barnen får möta professionella kulturutövare, skapa och prova olika kulturella uttryck. Böcker och läsning har integrerats i förskolans arbete och barnen har börjat besöka biblioteken igen.

Ung fritid har med hjälp av kulturpengen utvecklat lovaktiviteter med fler kreativa inslag och kulturutövare. En annan gynnsam omständighet har varit samarbetet och nätverket mellan olika kommunala instanser som kulturnämnden, kulturskolan, idrottsförvaltningen med flera kring platser, lov, marknadsföring etcetera. Samverkan med och mellan föreningar i stadsdelen har varit ytterligare en faktor som bidragit till att genomföra och utveckla kulturevenemang inom stadsdelen.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|--|------------|------------|-----------|
| ✓ Förvaltningen bjuder in till nätverksmöten kring barn och ungas kultur och fritidsaktiviteter. | 2021-12-31 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska inbjuda äldre till kulturevenemang under året. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ⏸ Förvaltningen ska samverka med civilsamhället i syfte att öka föreningslivets delaktighet på medborgarkontoret i Älvsjö. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|--|------------|------------|-----------|
| Analys | | | |
| Aktiviteten har inte varit möjlig att genomföra under året på grund av ombyggnation av medborgarkontoret i Älvsjö, som behövt hålla de lokalerna stängda. | | | |
| ✓ Förvaltningen ska verka för att nyttja de erbjudanden som ges via kulanpremien i syfte att fler barn ska ta del av kultur. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| Analys | | | |
| Förskoleenheterna tilldelas en kulturpeng baserat på barnantalet för att använda till kulturaktörer som stämmer med deras barngrupps behov och intressen. Ett kultur- och språknätverk med medarbetare från samtliga förskoleenheter får information om utbud och möjlighet att samtala om hur kulturmöten mellan barn och aktörer kan ske och stimuleras. Förskoleenheterna rapporterar om att de utnyttjar kulan premien. Många bokar föreställningar till förskolan. De kommunala förskolorna i stadsdelen har bokat 7 459 biljetter via Kulan. | | | |
| ✓ Förvaltningens förskoleenheter ska implementera de stadsdelsgemensamma ställningstaganden Förskolan som kulturell mötesplats, för förskolans arbete med kultur. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| Analys | | | |
| Implementering av förskolans ställningstagande "Förskolan som kulturell mötesplats" har pågått under året. Det är ett tydliggörande av vad det innebär att arbeta med kultur på förskolan för såväl pedagoger som föräldrar. Ett diskussionsmaterial är framtaget av en arbetsgrupp med representanter från förskolans mest initierade pedagoger och i samverkan med kulturansvarig på förvaltningen. Att synliggöra ställningstagandet kontinuerligt har betydelse för vad barnen får vara med om och uppleva vad gäller kultur. Antalet föreställningar och kulturaktiviteter som barnen fått ta del av under året har fortsatt, på samma nivå som året innan då det blev en kraftig ökning. | | | |

KF:s mål för verksamhetsområdet: 2.5. Stockholm är en hållbar stad med en god livsmiljö

● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på en helhetsbedömning av uppfyllt förväntat resultat på de två underliggande nämndmålen, resultat från indikatorer och genomförda aktiviteter. fyra av fem indikatorer uppnås helt och 13 av 22 aktiviteter har genomförts. Sex aktiviteter har inte kunnat genomföras under året och planeras att genomföras under 2023 och tre aktiviteter är pågående. Den indikator som inte nått upp till årsmålet lämnas en analys i indikatorn.

Stadsdelsnämnden följer sin lokala miljö- och klimathandlingsplan, som bygger på Stockholms stads miljöprogram, för att minska utsläppen från de verksamheter som nämnden ansvarar för.

Stadsdelsnämnden har minskat utsläppen från livsmedelsinköp med 197 ton CO₂e under året, jämfört med föregående år. CO₂e per kilo livsmedel har sjunkit från 1,44 kilo till 1,36 kilo. Särskilt stadsdelsnämndens förskoleverksamhet, som står för en överväldigande majoritet av livsmedelsinköpen, når goda resultat efter att förskolornas kockar gått en genomgripande utbildning i klimatsmart matlagning.

Elförbrukningen i stadsdelsnämndens verksamheter under året är ca 16 procent, eller 580 000 kWh, lägre jämfört med 2021. Stadsdelsnämnden har under flera års tid arbetat med energieffektivisering genom att byta ut vitvaror till energisnåla varianter, och att byta ut äldre











belysningsarmaturer till LED. Under hösten och vintern växlades arbetet upp i enlighet med handlingsplanen för elbesparingsåtgärder som inkom från stadsdirektören. En genomgripande inventering av onödig elförbrukning gjordes för samtliga enheter, och en lång rad åtgärder som inte påverkade verksamheterna negativt vidtogs. Ett särskilt fokus låg på att minska elförbrukningen under höglasstimmarna - och några exempel på besparingar är minskad säsongsbelysning i parkmiljöer, minskad användning av el-element samt rutiner för minskad stand by-förbrukning. Den totala elförbrukningen har minskat kraftigt under året, men merparten av minskningen beror på tomställda lokaler. Stadsdelsnämnden kommer att fortsätta vidta åtgärder för att minska elförbrukningen.








Agenda 2030

Stadsdelsnämndens arbete har bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 7, hållbar energi för alla, mål 12, hållbar konsumtion och produktion, mål 13, bekämpa klimatförändringarna, mål 15, ekosystem och biologisk mångfald.

Arbete för ökad jämställdhet

Klimatarbetet riktar sig till både kvinnor och män och är lika viktigt för alla människor. När klimatinvesteringar görs i parker säkerställer nämnden att planteringar och annat görs på ett sätt som skapar trygga och tillgängliga miljöer som kan nyttjas av alla.

| Indikator | Periodens utfall | Utfall män/ pojkar | Utfall kvinnor/ flickor | Periodens utfall VB 2021 | Årsmål | KF:s årsmål | Period |
|---|------------------|-----------------------|----------------------------|--------------------------|------------|------------------------------|--------|
|   Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggsvarubedömningen (BVB) eller därmed jämförliga system | 100 % | | | 100 % | 100 % | 100 % | 2022 |
|   Andel hämtställen med matavfallsinsamling av hämtställen med möjlighet till matavfallsinsamling | 90 % | | | 75 % | 90 % | 90 % | 2022 |
|   Andel inköpta ekologiska måltider och livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta måltider och livsmedel | 61,46 % | | | 53,55 % | 65 % | 65 % | 2022 |
| Analys | | | | | | | |
| Nämnden har historiskt sett haft svårt att uppnå årsmålet för ekologiska livsmedel. Under 2022 har andelen ökat kraftigt jämfört med 2021, men årsmålet nås inte helt. Under hösten har den utbildning som förskolornas kokkar gått haft fokus på ekologiska livsmedel och detta ser ut att ha gett resultat, och kan förhoppningsvis leda till en ännu högre andel under 2023. | | | | | | | |
|   Klimatpåverkan från upphandlade livsmedel och måltider | 1,36 kg CO2 | | | 1,44 kg CO2 | 1,4 kg CO2 | 1,70 kg CO2 per kg livsmedel | 2022 |
|   Totalt köpt energi i stadens verksamheter | 3,16 GWh | | | 3,74 GWh | 3,7 GWh | 1945 GWh | 2022 |
| Analys | | | | | | | |
| Se redogörelse för minskningen under verksamhetsområdesmål 2.5 | | | | | | | |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|--|------------|------------|-----------|
| ✓  Kommunstyrelsen ska i samarbete med exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, stadsdelsnämnderna och Stockholm Vatten och Avfall AB beskriva och konkretisera samhällsviktig verksamhet vid skyfall | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓  Kommunstyrelsen ska i samarbete med trafiknämnden och stadsdelsnämnder och i samråd med fastighetsnämnden och de fastighetsägande bolagen AB Svenska Bostäder, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, Micasa Fastigheter i Stockholm AB och SISAB genomföra kompletterande risk- och sårbarhetsanalyser (RSA) för skyfall inom utpekade riskområden | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓  Kommunstyrelsen ska tillsammans med trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utreda hur en indikator som mäter hur stor del av stadens växter som är pollinatörsvänliga ska utformas | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓  Kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden, äldre- och barnnämnden, stadsdelsnämnderna, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, Micasa Fastigheter i Stockholm AB, SISAB samt Stockholm Vatten och Avfall AB ska fortsätta att arbeta med handlingsplanen för klimatanpassning vid skyfall och värmeböljor | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓  Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samarbete med idrottsnämnden, kyrkogårdsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden och stadsdelsnämnderna utreda förutsättningar att spara vatten vid långvarig värme och torka | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓  Stockholm Vatten och Avfall AB ska i samråd med kommunstyrelsen ta fram ett stadsövergripande kommunikationskoncept för ökad matavfallsinsamling i stadens verksamheter i samarbete med stadsdelsnämnderna, Stockholms Stadshus AB, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem, AB Svenska Bostäder, utbildningsnämnden, socialnämnden och servicenämnden | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓  Stockholm Vatten och Avfall AB ska samarbeta med stadsdelsnämnderna för att genomföra en informationskampanj med syfte att öka återvinning och avfallssortering | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |

Nämndmål: Hägersten-Älvsjö har en hög biologisk mångfald och en god livsmiljö

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen utgår från miljöprogrammet 2020-2023 i sitt miljöarbete. Stadsdelsnämndens utgår också från sin lokala miljö- och klimathandlingsplan (MKHP).

Bland annat ska stadsdelsnämnden bidra till miljöprogrammets mål om ökad biologisk mångfald, bättre ljud och luftkvalitet i staden och bättre vattenkvalitet i stadens sjöar och vattendrag.

Älvsjöskogens naturreservat har en skötselplan för biologisk mångfald som beslutades av kommunfullmäktige 2015.

Stadsdelsnämnden kommer att söka medel till åtgärder för biologisk mångfald även utanför naturreservatet. Fokusområden blir faunadepåer, mulmholkar, ängsmarker och fågelholkar. Åtgärder ska också göras i annan naturmiljö än Älvsjöskogen. Det finns potential till förstärkningsåtgärder för biologisk mångfald i många av stadsdelsområdets park- och naturmiljöer. Små men effektiva insatser kommer att genomföras inom det ordinarie park- och naturskötselarbetet.

Stadsdelsnämnden kommer att söka medel för biologisk mångfald från centrala medelreserven. Investeringen är tänkt att göra om Sjöängen till betesmark för frigående djur. Investeringen kommer att bidra till en ökad biologisk mångfald på platsen i form av bland annat mer växtarter, insekter och fåglar.

Förväntat resultat

Stadsdelsnämnden uppnår stadens mål i handlingsplanen för biologisk mångfald och miljöprogrammet. Nämndens egna miljö- och klimathandlingsplan är implementerad för att stärka den biologiska mångfalden i stadsdelsområdet och på andra platser genom stadens processer och inköp.

Extra fokus läggs på Älvsjöskogen som är ett naturreservat. Skogens skötsel och insatser värnar och stärker den biologiska mångfalden.

Stadsdelsnämnden bidrar i möjligaste mån till att minska buller och dålig luft i stadsdelsområdet.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts. Mellan juni och september hyrde stadsdelsnämnden in kor med kalvar som betade på Sjöängen i stadsdelen Örby slott i syfte att förbättra den biologiska mångfalden. Instängslingen av platsen genomfördes med sökta medel för att stärka den biologiska mångfalden. Utöver att stärka den biologiska mångfalden på platsen var de betande korna ett mycket uppskattat inslag för de närboende. Korna användes som en del av undervisningen på närliggande Sjöängsskolan, och eleverna engagerade sig i kornas tillvaro och betydelse. Insatsen bidrog även till att öka tryggheten på platsen, eftersom fler besökte den. Många valde att gå förbi hagen på sina kvällspromenader, eller satte sig en stund på bänken intill kornas vattenkar.

På flera platser har stadsdelsnämnden i år provat att inte klippa vissa gräsytor för att undersöka förutsättningarna för att etablera ängar, som är viktiga för den biologiska mångfalden. Dessa ytor slogs i mitten av augusti och stadsdelsnämnden har utvärderat årets platser. Steg 2 i arbetet var att göra en inventering av alla lämpliga ytor att omföra från gräsmatta till äng eller höggräs i hela stadsdelsområdet, och denna omfattande inventering gjordes under hösten. Inventeringen kommer att ligga till grund för skötselarbetet under 2023 och kan göra stor skillnad för den biologiska mångfalden. Ytterligare en parameter som spelar roll för den biologiska mångfalden i skötselarbetet är hur slygallringen utförs, och även här har stadsdelsnämnden arbetat fram bättre metoder under året.

Insektshotell har satts upp på fem platser och i Solbergaskogen har fler mulmholkar satts upp. Träd som fallit till följd av väderlek och blixtnedslag, samt ved som uppstår vid beskärningar, har i många fall fått ligga kvar i naturmark faunadepåer eller högstubbar, vilka stärker den biologiska mångfalden. Vidare låter stadsdelsnämnden träd som faller vid strandkanten att i största möjliga mån ligga kvar i vattnet. Detta för att det gynnar fiskebeståndet på platsen.

I stadsdelen Långsjö finns en nyanlagd damm i parken Bergtorpskärrer. Under våren kunde glädjande nog grodlek med flera äggsamlingar konstateras i den nya dammen. Det är ovanligt att nya dammar får grodlek redan första året.

En av nämndens förskolor bedriver ett pilotprojekt där de har fått hjälp att finansiera odling på sin egen tomt. Odlingen lär barnen om natur och biologisk mångfald. Vidare innebär det att förskolan har en liten nivå av självförsörjandegrad när det gäller livsmedel. Ett annat pilotprojekt bedrivs av en annan förskola, som under hösten fått ett odlingskit med pallkragar och jord, för att kunna bedriva odling på parkmark i närheten av förskolan. Om pilotprojekten bedöms lyckade kan de spridas till andra förskolor som kan inspireras av konceptet.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|--|------------|------------|-----------|
| ✓ Förvaltningen ska placera insektshotell och andra artificiella bon på utvalda platser vid behov. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska placera ut faunadepåer vid avverkning av träd och sly. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska utreda skötselarbetet för att få in perspektivet om biologisk mångfald i arbetet | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |

Nämndmål: Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd är en fossilfri organisation år 2030

◆ Uppfylls delvis

Beskrivning

Stadsdelsnämnden utgår från klimathandlingsplan 2020-2023 samt miljöprogrammet 2020-2023 i sitt miljö- och klimatarbete. Stadsdelsnämndens lokala miljö- och klimathandlingsplan (MKHP) gäller även under 2022. Stadsdelsnämnden tar med sin MKHP ett krafttag vad gäller miljöfrågorna. Fokusområdena kommer från stadens miljöprogram. Många av miljöfrågorna är sådant som stadsdelsnämnden har arbetat med tidigare - att verksamheterna ska arbeta med att sortera matavfall, minska användningen av plast, förebygga att avfall uppstår, minska energiförbrukningen och göra klimatsmarta tjänsteresor etc. Dock så innebär stadsdelsnämndens MKHP en konkretisering av hur verksamheterna ska arbeta för att uppnå målet att vara fossilfria år 2030.

Vidare arbetar stadsdelsnämnden med att kartlägga och granska hur verksamheterna kan minska sin klimatpåverkan. Detta sker främst genom investeringar eller genom beteendeförändring. Klimatinvesteringsmedel kommer att sökas med utgångspunkt ur förra årets inventering av investeringsbehov. Pengarna är tänkta att gå till energieffektiviseringsåtgärder i form av LED och nya vitvaror.

När upphandlingen av ny parkentreprenad görs under 2022 ska tydliga miljökrav ställas för att minska förvaltningens indirekta klimatpåverkan. Parkentreprenaden använder många tunga fordon och arbetsmaskiner och är därför en stor indirekt utsläppskälla för stadsdelsnämnden. Idén är att ställa krav på elektrifiering och biodrivmedel.

Verksamheter som serverar mat ska genom ökad medvetenhet och kunskap minska livsmedels negativa klimatpåverkan. Genom verktyget Hantera Livs och regelbunden uppföljning ska förvaltningen få ner sina utsläpp från livsmedel med 25 procent till 2023. Livsmedelsinköp är förvaltningens största källa av växthusgaser.

Förväntat resultat

Stadsdelsnämnden implementerar den lokala miljö- och klimathandlingsplanen som konkretiserar miljöprogrammets mål. I den ingår bland annat att stadsdelsnämnden ska minska användningen av plast i verksamheterna.

Matavfall har återvunnits i hög grad där det är möjligt och samtliga verksamheter som regelbundet serverar måltider har alla matåtervinningsmöjligheter.

Avfall som uppstår tas om hand på ett resurseffektivt sätt enligt avfallshierarkin.

Den relativa energiförbrukningen i stadsdelsnämnden har minskat.

Utsläpp från stadsdelsnämndens verksamheter, både direkta och indirekta, har minskat.

Stadsdelsnämnden ska vara en fossilfri organisation år 2030.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet delvis har uppnåtts. Stadsdelsnämnden har under året arbetat utifrån nämndens miljö- och klimathandlingsplan. Det övergripande arbetet har löpt på enligt plan, men flertalet specifika aktiviteter är ännu inte genomförda till följd av förseningar i omtaget med stadens och nämndens rese- och mötespolicy och därmed aktiviteter som rör transporter - se status i aktivitetslistan.

Stadsdelsnämnden beviljades medel för klimatinvesteringar i form av LED-belysning och nya torkskåp. Beräkningar visar på att insatserna kommer att spara ca 4 000 000 kWh under de nya enheternas förväntade livslängd. Det är i huvudsak utbyte av gamla torkskåp som är den mest energieffektiva insatsen som kommer att betala av sig själv flera gånger om i form av minskade driftkostnader. Investeringarna är till stor del genomförda, men delar av den erhållna summan har inte kunnat användas - se separat rapportering i bilaga 6.











Förskoleenheternas kökspersonal som varit med i en arbetsgrupp för frågor kring livsmedel får nu regelbundna utskick med data över klimatpåverkan från sina inköpta livsmedel. Detta har varit en del av arbetet med att minska miljö- och klimatpåverkan från stadsdelsnämndens livsmedelsinköp. Arbetet har pågått under året och kommer fortsätta under nästa år.

Utsläppssiffrorna från livsmedelsinköp från stadsdelsnämndens verksamheter har sjunkit succesivt under året. Vid en jämförelse mellan 2022 och 2021 kan det konstateras att utsläppen från livsmedel har minskat med 197 ton CO₂e. Vid beräkningen utsläpp per kg livsmedel har den gått från 1,44 kg CO₂e till 1,36 kg CO₂e under 2022.

Nämndens totala energiförbrukning för 2022 är avsevärt lägre än under 2021. Totalt har

förbrukningen minskat med 16 procent. En mer ingående redovisning av resultatet finns under verksamhetsområdesmålet 2.5. Den relativa energiförbrukningen är ännu idag svår att mäta men stadsdelsnämnden har förhoppningen om att hitta en modell för att mäta den relativa förbrukningen under 2023.

Arbetet med minskad plastanvändning har pågått under året men planeras att intensifieras under 2023, då en övergripande strategi för stadsdelsnämnden fortfarande saknas. Matavfallsinsamling finns nu i nästintill samtliga verksamheter som berörs, men en slutgiltig inventering ska göras framgent för att säkerställa att 100 % av verksamheterna har insamling på plats. Ett system för insamling och återvinning av elskrot har inrättats och fungerar väl.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|--|------------|------------|-----------|
|  Förse berörda enheters medarbetare med kunskap om eco-driving av fordon. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| Analys En inventering av lämplig utbildningsform har gjorts och landat i att flest berörda medarbetare vill gå en kortare digital utbildning. För att kunna skapa e-utbildningar på Utbildningsplattformen behöver medarbetare genomgå en kurs, och dessa kurser är tyvärr pausade från staden centralt. | | | |
|  Förvaltningen ska fortsatt bidra med kunskap till förskolornas kockar om ekologisk matlagning och kopplingen till klimatpåverkan, biologisk mångfald | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
|  Förvaltningen ska genom regelbunden uppföljning och kunskapsspridning få ner klimatpåverkan från livsmedelsinköp. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
|  Förvaltningen ska inrätta ett system för insamling och återvinning av el-skrot | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
|  Förvaltningen ska kartlägga bilbehovet i stadsdelsförvaltningens verksamheter | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| Analys Arbetet har startats upp men kommer att slutföras under 2023, i samband med förberedelser för framtagande av ny rese- och mötespolicy. | | | |
|  Förvaltningen ska undersöka om berörda enheters medarbetare behöver utbildning i användandet av el-cyklar | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| Analys Frågan har utretts men utbildning har inte ägt rum på grund av ett planerat omtag för förvaltningens system för el-cyklar. | | | |
|  Förvaltningen ska uppdatera sin resepolicy | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| Analys Arbetet är pausat i väntan på stadens centrala mötes- och resepolicy. | | | |
|  Förvaltningen ska utvärdera solcellsdriven utebelysning på förskolor. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| Analys Solcellsdrivna stolpmaturer är monterade på förskolan Paletten men på grund av årstidsrelaterade aspekter kan utvärdering ske först i mars 2023. | | | |
|  Förvaltningens förskoleenheter ska genomföra åtgärder för att bibehålla nivå 2 samt arbeta för att uppfylla kraven i nivå 3 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
|  Förvaltningens verksamheter ska arbeta för att minska användningen av plast. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| Analys Arbeta med att minska plastanvändningen har pågått, men en övergripande strategi för hela förvaltningen kommer att tas fram först under 2023. | | | |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|--|------------|------------|-----------|
| ✓ Förvaltningens verksamheter ska arbeta för att minska sin energiförbrukning. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningens verksamheter som serverar mat ska arbeta för att minska sitt matsvinn | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |

KF:s inriktningsmål: 3. En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden

Kommunfullmäktige har tagit fram två verksamhetsområdesmål för inriktningsmålet. Stadsdelsnämnden har formulerat fem nämndmål som ska bidra till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål om En ekonomiskt hållbar och innovativ storstad för framtiden. Nämnden uppnår målet helt i ett av de två verksamhetsområdesmålen och delvis i det andra.

Nämnden konstaterar att samtliga fem underliggande nämndmål uppnås målet helt och att 20 av 23 aktiviteter tillhörande inriktningsmålet har genomförts. Resterande tre aktiviteter har inte kunnat genomföras och planeras att genomföras under 2023. Av de 10 indikatorerna - som mäter och ligger grund för verksamhetsområdesmålen - har nämnden i sex indikatorer uppnått målet helt. Tre indikatorer uppnås målet delvis och en indikator uppnås inte målet.

Hur nämnden har bidragit till att uppfylla inriktningsmålet redovisas under respektive mål för verksamhetsområde.


KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.1. Stockholm har en budget i balans och långsiktigt hållbara finanser





● Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet har uppnåtts under året. Bedömningen grundas på en helhetsbedömning av uppfyllt förväntat resultat på underliggande nämndmål och att målen på de tre indikatorerna har uppnåtts och nämndens aktivitet genomförts.

Nämnden arbetar för en ekonomi i balans genom att kontinuerligt arbeta för att resurserna ska användas väl med fokus på resultat och effekt för våra invånare. Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att se till så att nämndens verksamheter ryms inom fastställd budget.

| Indikator | Periodens utfall | Utfall män/ pojkar | Utfall kvinnor/ flickor | Periodens utfall VB 2021 | Arsmål | KF:s årsmål | Period |
|---|------------------|-----------------------|----------------------------|--------------------------|--------|-------------|---------|
| ●  Nämndens budgetföljksamhet efter resultatöverföringar | 99,5 % | | | 99,5 % | 100 % | 100 % | VB 2022 |

| Indikator | Periodens utfall | Utfall män/ pojkar | Utfall kvinnor/ flickor | Periodens utfall VB 2021 | Årsmål | KF:s årsmål | Period |
|---|------------------|-----------------------|----------------------------|--------------------------|--------|-------------|---------|
|   Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar | 99,2 % | | | 99,1 % | 100 % | 100 % | VB 2022 |
|   Nämndens prognossäkerhet T2 | -1 % | | | -1 % | +/-1 % | +/- 1 % | 2022 |

Nämndmål: Stadsdelsnämnden bedriver verksamheterna inom givna ekonomiska ramar

 Uppfylls helt

Beskrivning

Verksamheterna ska bedrivas inom beslutad budget. Styrning och uppföljning ska vara tydlig. En tydlig ekonomistyrning och säkerhet i prognoser är en förutsättning för att skapa och behålla stabilitet i verksamheten. Enheterna följer regelbundet upp ekonomin genom kontakter mellan enhetschef, avdelningschef och controller inför månads- och tertialrapporter.


Avdelningen för social omsorg fortsätter arbetet med ekonomi i fokus med särskild tyngdpunkt på långsiktiga anpassningar utifrån ekonomiska förutsättningar. En utökad samverkan internt och externt är nödvändig i det fortsatta arbetet. De myndighetsutövande enheterna inom individ- och familjeomsorgen arbetar utifrån översyn av placeringskostnader med alternativa men fullgoda lösningar samtidigt som den egna öppenvården utvecklas för att möta och följa våra invånares behov. Förändringar i organisation och bemanning kan bli nödvändiga. Utifrån ett minskat antal brukare/deltagare och förändrade behov hos målgruppen pågår i vissa utförarverksamheter samlokalisering samt utveckling av verksamhetens utformning och innehåll. Organisation och bemanning ses över och anpassningar genomförs för att uppnå en långsiktigt hållbar ekonomi där verksamheterna kan bedrivas inom given budgetram.

Förväntat resultat

Verksamheterna bedrivs på ett kostnadseffektivt sätt.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts. Nämnden har arbetat för en ekonomi i balans genom att kontinuerligt arbeta för att resurserna ska användas väl med fokus på resultat och effekt för våra invånare. Nämnden har bidragit till kommunfullmäktiges mål genom att se till så att nämndens verksamheter ska rymmas inom fastställd budget.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|---|------------|------------|-----------|
|  Förvaltningens avdelningar ska fortsätta att utforma och använda ledningsrapporter i syfte att utveckla arbetet med uppföljning och dialog om verksamheternas resultat. | 2020-07-01 | 2022-12-31 | |

KF:s mål för verksamhetsområdet: 3.2. Stockholm använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna

◆ Uppfylls delvis

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet delvis uppnås. Bedömningen grundas på att tre av sju indikatorer uppnås målet helt, tre delvis och en indikator uppnås inte. Det är kommunfullmäktiges indikatorer som mäter och ligger grund för verksamhetsområdesmålet måluppfyllnad. En analys lämnas under respektive indikator.

Därtill bedöms de fyra underliggande nämndmålen ha uppfyllts under året. Därutöver har 19 av 22 aktiviteter genomförts, resterande tre aktiviteter har inte kunnat genomföras under året av skäl som redovisas under respektive aktivitet. Aktiviteterna kommer att slutföras under 2023.

Förklareringen till varför verksamhetsområdesmålet delvis uppnås är att inte tillräckligt många indikatorer uppfyllde målet. Stadsdelsnämnden bedömde i tertialrapport 2 att indikatorn som mäter sjukfrånvaro dag 1-14 skulle vid årsskiftet ha gått ner från 3,7 procent till årsmålet 3,5 procent, vilken den inte gjorde. Istället ökade sjukfrånvaron vid årets slut till 3,8 vilket har varit avgörande för att verksamhetsområdet inte uppnås helt. De övriga indikatorerna behöll sin status från tertialrapport 2.

Stadsdelsnämnden har arbetat enligt plan inom områdena arbetsmiljö, kompetensförsörjning samt chefsuppdrag och ledarskap.

Tydliga krav på social, miljömässig och ekonomisk hållbar utveckling har ställts i förfrågningsunderlag och de avtal som nämnden ingått. Systematiska avtalsuppföljningar har genomförts och andelen elektroniska inköp har vid årets slut ökat i förhållande till 2021.

Energibesparande investeringar har genomförts i nämndens verksamhetslokaler.

Samtliga avdelningar har bidragit med innovationer och digitaliseringslösningar som bidragit till bättre och effektivare service till brukare och medarbetare.


















Hur stadsdelsnämndens arbete med stadens internationella strategi




Axelsbergs förskolor har sedan 2016 ett internationellt samarbete med Fachschule für Sozialpädagogik Altona i Hamburg. Lärosätet utbildar bland annat förskollärare där de med interkulturell inriktning har möjlighet till utlandspraktik. Under 2022 har Axelsbergs förskolor tagit emot 5 studenter och under 2023 väntas 15-30 elever. Syftet med samarbetet är utbyte av kultur, kunskaper, metoder och arbetssätt.

Stadsdelsnämnden har inte sökt finansiering från EU:s fonder eller program.

Agenda 2030

Stadsdelsnämndens arbete har bidragit till följande mål i Agenda 2030: Mål 1, jämställdhet samt mål 8: anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt.

| Indikator | Periodens utfall | Utfall män/ pojkar | Utfall kvinnor/ flickor | Periodens utfall VB 2021 | Årsmål | KF:s årsmål | Period |
|---|------------------|-----------------------|----------------------------|--------------------------|--------|-----------------------------|---------|
|   Aktivt Medskapandeindex  | 79 | 77 | 79 | 79 | 81 | 83 | 2022 |
| Analys Förvaltningen har ett lika AMI-index som föregående år. Även alla tre delindex har samma värde som föregående år. Varje arbetsgrupp kommer under våren och hösten att gå igenom sina resultat och sätta upp handlingsplaner för områden att fokusera på. | | | | | | | |
|   Andel av personalkostnader inom socialtjänstens myndighetsutövning som är för externa konsulter | 7,48 % | | | 4,83 % | 3 % | Tas fram av nämnd | VB 2022 |
| Analys Avdelningen för social omsorg har haft ett fortsatt behov att anlita externa konsulter, framför allt första halvan av året. Konsulterna har behövts på grund av tidigare personalomsättning och svårigheter att rekrytera erfarna socionomer, för chefer som varit frånvarande och på grund av ökat antal ärenden. Vid köp av konsulter har förvaltningen i första hand använt upphandlade leverantörer. De upphandlade leverantörerna har dock vid ett flertal tillfällen inte kunnat leverera enligt avtalet, vilket är problematiskt och medfört att förvaltningen behövt upprätta nya extra-avtal med andra leverantörer. Åtgärdsplan Förvaltningen kommer att fortsätta arbetet med att regelbunden uppföljning, analys av avgångsorsaker samt insatser med fokus på de enheter som har en högre personalomsättning som behövt ta in konsulter. Då personalomsättningen minskat och nya medarbetare är introducerade ligger detta i linje planen att konsulterna för handläggare fasas ut. | | | | | | | |
|   Andel upphandlade avtal där kontinuerlig uppföljning genomförts | 100 % | | | 100 % | 93 % | 93 % | 2022 |
|   Andel upphandlingar där marknadsdialog har genomförts | 100 % | | | 100 % | 100 % | Tas fram av nämnd/s tyrelse | 2022 |
|   Index Bra arbetsgivare | 77 | | | 78 | 80 | 84 | 2022 |
| Analys Förvaltningen har år 2022 värdet 77 på index Bra arbetsgivare. Detta är 1 indexpunkt lägre än förra året och 2 indexpunkter lägre jämfört med samtliga stadsdelsförvaltningar 2022. Indexet Bra arbetsgivare består av tre delindex; Jämställdhet, Attraktiv arbetsgivare och Rekommendera arbetsplats. Av samtliga delindex återfinns den mest positiva förändringen mellan åren 2021 och 2022 för Attraktiv arbetsgivare med en ökning på 2 indexpunkter. Värdet på delindex Jämställdhet har minskat med 5 indexpunkter och värdet för delindex Rekommendera arbetsplats är oförändrat jämfört med föregående mätning. | | | | | | | |
|   Sjukfrånvaro  | 9,4 % | 6,3 % | 9,9 % | 9,1 % | 9,5 % | Tas fram av nämnd/s tyrelse | VB 2022 |
|   Sjukfrånvaro dag 1-14  | 3,8 % | 3,3 % | 3,9 % | 3,5 % | 3,5 % | Tas fram av nämnd/s tyrelse | VB 2022 |
| Analys Årets utfall 0,3 procentenheter högre än föregående år. Förvaltningen arbetar löpande med att tydliggöra rutiner och tidiga samtal vid sjukfrånvaro. | | | | | | | |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|---|------------|------------|-----------|
| ✓  Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska medverka i kommunstyrelsens och servicenämndens pilotprojekt för effektiva arbetssätt vid webbpublicering på hemsidor i syfte att säkerställa kvalitet och efterlevnad av lagkrav gällande tillgänglighet och personuppgifter samt effektivisera stadens kommunikationsarbete | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en inventering av kompetensutvecklingsbehov i öppna förskolan | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓  Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna analysera stadsdelsnämndernas kompetensutvecklingsbehov och samordna kompetensutvecklingen för personal i förskolan | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |

Nämndmål: Stadsdelsnämnden är en attraktiv arbetsgivare med god arbetsmiljö

 Uppfylls helt

Beskrivning

Stadsdelsnämnden kommer utifrån arbetsgivarperspektivet fortsatt ha fokus inom tre områden; arbetsmiljö, kompetensförsörjning samt chefsuppdrag och ledarskap. I den relativt nya stadsdelsnämnden är det viktigt att fortsätta skapa en gemensam grund och stärka cheferna i de kunskaper och processer som säkerställer ett gemensamt förhållningssätt i arbetsgivarfrågor och på så sätt stärka arbetsgivarvarumärket både internt och externt.

Arbetsmiljö

Arbete inom arbetsmiljöområdet är fortsatt ett prioriterat område för att medarbetare och chefer ska ha en god arbetssituation och trivas i arbetet. Ett tillgängligt ledarskap är här viktigt för att kunna skapa och säkerställa en god arbetsmiljö. Det är även viktigt att säkerställa att arbetsmiljön är fri från kränkande särbehandling, trakasserier, sexuella trakasserier, diskriminering och repressalier. Chefer ska ha god kunskap om ovanstående och förvaltningen fortsätter att regelbundet genomföra utbildning inom områdena. Utbildningar för chefer och skyddsombud inom grundläggande systematiskt arbetsmiljöarbete planeras också fortsätta under kommande år. Att arbeta förebyggande för att sänka sjukfrånvaron är fortsatt prioriterat. Stadens rehabiliteringsprocess tydliggör hur arbetet ska ske vid såväl kort- som långtidsfrånvaro och det är av största vikt att denna process följs.

Friskvård och att ha ett främjande och förebyggande hälsoperspektiv är en viktig del inom arbetsmiljöarbetet för att skapa förutsättningar för medarbetare att må bra. Alla medarbetare på förvaltningen erbjuds en timme friskvård per vecka när arbetet och verksamheten så tillåter. Medarbetare med lägre sysselsättningsgrad än heltid erbjuds friskvårdstid i proportion till sysselsättningsgrad. Alla medarbetare kan som anställda inom Stockholms stad, köpa årskort på stadens sim- och idrottshallar till ett subventionerat pris. Medarbetare kan även välja att få annan godkänd friskvårdsaktivitet subventionerad till ett belopp som fastställs av förvaltningens årsvis, för närvarande 1 200 kronor per år.

Kompetensförsörjning

Chefer ska ha en god kunskap inom stadens kompetensförsörjningsprocess för att långsiktigt ha en plan för att utveckla, behålla samt rekrytera verksamhetskritisk kompetens. För att stärka försörjningen av chefer och nyckelkompetenser är det även viktigt med en strategisk successionsplanering inom respektive verksamhetsområde. Vid rekryteringar är det viktigt att säkerställa att den enskildes kompetens blir avgörande och att ingen diskriminering sker. Vid chefsrekrytering är det även viktigt att de fem kompetenserna i stadens chefsprofil är vägledande i rekryteringen och urvalet. Stadsdelsnämnden fortsätter därför att stärka chefer i kunskap om stadens kompetensbaserade rekryteringsprocess.

Medarbetare med ofrivillig deltid som anmäler önskemål om högre sysselsättningsgrad ska erbjudas det när möjlighet uppstår. Arbetet med att öka kunskapen om projektet ”heltidsresan” och en god bemanningsplanering fortsätter under kommande år där det nya schema- och bemanningssystemet Medvind även har startat inom flera verksamheter.

Chefsuppdrag och ledarskap

Chefsuppdraget kräver ett tydligt och utvecklingsinriktat ledarskap där en helhetssyn kopplat till mål och resultat kan förmedlas till medarbetarna. Ledarskapet ska vara präglad av tillgänglighet, kommunikation, tillit och mod. Chefer ska stöttas och stärkas i detta för att på bästa sätt kunna leda sin verksamhet och hantera förändringar och komplexa situationer.

Stadens nya chefsprofil grundar sig i det transformerande ledarskapet, eller Full Range leadership-modellen, en modell som länge dominerat forskningen. Chefsprofilen består av fem kompetenser och utgör en plattform för stadens syn på chefers ledarskap. Chefsprofilen är vägledande i arbetet med aktiviteter inom ledarutveckling som stadsdelsnämnden arbetar med under 2022.

Chefer som i den nya stadsdelsnämnden är nya i sin chefsroll, genomgår chefsintroduktion för att få en god grund till vad som förväntas i uppdraget kopplat till personalansvar och att vara arbetsgivarföreträdare. Stadsdelsnämnden kommer även kommande år att ta fram en s.k. chefsutvecklingstrappa med olika nivåer av utbildningsblock kopplat till grundnivå respektive fortsättningsnivå. Utvecklingsinsatser för chefer kan även ske genom dels genom stadens chefsutvecklingsprogram och dels andra stadsövergripande upphandlade insatser.

Förväntat resultat

Stadsdelsnämnden har en god systematik inom arbetsmiljöarbetet.
Planering av kompetensförsörjning sker utifrån verksamhetens uppdrag och mål.
Nya medarbetare och chefer får en god introduktion i uppdraget

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts.

Arbetsmiljö

För att fortsätta stärka chefer och skyddsombud i sina respektive uppdrag har

stadsdelsnämnden genomfört ett flertal utbildningar inom det systematiska arbetsmiljöarbetet. Basutbildning inom arbetsmiljöområdet har genomförts vid två tillfällen där varje tillfälle omfattat tre dagar. Totalt har ett 40-tal chefer och skyddsombud deltagit i utbildningen. Stadsdelsnämndens rutiner och riktlinjer rörande kränkande särbehandling och diskriminering har även inkluderats i introduktionsutbildningen för nya chefer. Arbetsmiljöfokus och stödjande rutiner och riktlinjer har även varit en del i de chefsutbildningar inom rehabilitering och hantering av misskötsamhet som genomförts under året. Utöver utbildningsinsatser har stadsdelsnämnden utarbetat en handlingsplan för att förbättra det systematiska arbetsmiljöarbetet samt ett gemensamt arbetssätt för hur den årliga uppföljningen av arbetsmiljöarbetet ska ske i de olika arbetsmiljökommittéerna. Medarbetare har erbjudits ett friskvårdsbidrag på 5 000kr per person och år enligt satsningen som gjorts i staden. Sjukfrånvaron har legat på en jämn nivå under året, såväl den totala frånvaron som korttidsfrånvaron.

Kompetensförsörjning

Chefer ska ha en god kompetens inom stadens kompetensförsörjningsprocess för att långsiktigt ha en plan för att utveckla, behålla samt rekrytera verksamhetskritiskt kompetens. Ett nätverk med representanter för alla avdelningarna träffas regelbundet för att kvalitetssäkra och förstärka arbetet med det strategiska kompetensförsörjningsarbetet. Inom äldreomsorgen har ett arbete med att kartlägga formell kompetens genomförts som kommer ligga till grund för vidare utvecklingsinsatser för att säkerställa kompetensbehovet på kort och lång sikt. Stadsdelsnämnden har även tagit fram en utbildningsstruktur under året för stärka chefers kompetens inom arbetsgivarområdet. Vid rekryteringar är det viktigt att säkerställa att den enskildes kompetens blir avgörande och att ingen diskriminering sker. Stadsdelsnämnden har därför under året stärkt cheferna inom området genom att utbilda dem i kompetensbaserad rekrytering och stadens rekryteringsverktyg Jobba-i-stan. För att fortsatt förbättra kvalitén i rekryteringsprocessen har ett antal mallar tagits fram för annonser till vanligt förekommande befattningar för att säkerställa en lika kravställning vid rekrytering.

Projektet "heltidsresan"

Arbetet med att erbjuda ofrivilligt deltidsanställda ökad sysselsättningsgrad har inom äldreomsorgen fortsatt under året. Andelen medarbetare med deltidsanställning har minskat. Arbetet är fortsatt prioriterat inom den långsiktiga bemannings- och kompetensförsörjningsstrategin inom äldreomsorgen.

Chefsuppdrag och ledarskap

Chefsutveckling genom att rusta stadsdelsnämndens chefer har varit fortsatt prioriterat under 2022. Stadens chefsprofil har implementerats enligt plan under året. Workshops har hållits med förvaltningsledningen och i flertalet ledningsgrupper. För chefer som är nya i sitt chefsuppdrag eller nya som chefer har stadsdelsnämnden haft en chefsintroduktion under hösten inom arbetsgivarområdet. Stadsdelsnämnden har utifrån ett urvalsarbete nominerat en kandidat till stadens program för "Framtida chef". Utbildningar för chefer i hantering av misskötsamhet och i stadens rehabiliteringsprocess har genomförts i samverkan med Skärholmens stadsdelsnämnd. Stadsdelsnämnden har även tillhandahållit utbildning i

lönebildning och grundläggande arbetsrätt. Alla chefer och arbetsledande personal har också erbjudits utbildning och stöd i förändringarna i lagen om anställningsskydd (LAS) och allmänna bestämmelser (AB) som införts under året. Förutom de specifika utbildningarna har förvaltningen även vid månadsvisa chefsforum hållits uppdaterade i stadens HR-processer, lag och avtal.

Förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare

Utifrån handlingsplanen för förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare har stadsdelsnämndens lokala kompetens- och utvecklingsforum (LKUF) med representanter från enheterna inom avdelningen social omsorg och äldreomsorgen arbetat med frågorna om jämställdhet och att förebygga och hantera hot och våldssituationer. Detta har skett genom att enheternas medarbetare har genomfört stadens webbutbildning i jämställdhet. LKUF har också varit delaktiga i att lyfta kompetens- och utvecklingsbehov för att öka kunskapen om att förebygga och hantera hot- och våldssituationer. Detta har resulterat i att stadsdelsnämnden köpt in en webbutbildning som ska genomföras av enheterna under nästa år. För att stärka gemenskapen mellan enheterna anordnade gruppen också ett julmingel för medarbetare i förvaltningshuset.

Förbättrad arbetssituation för barnskötare och förskollärare

Samtliga förskoleenheter har tagit fram handlingsplaner för fortsatt arbete med förbättrad arbetssituation och implementerat dessa i det ordinarie arbetsmiljöarbetet. Flertalet enheter har bildat arbetsmiljögrupper som har i uppdrag att löpande följa upp handlingsplanerna och skapa delaktighet för samtliga medarbetare. Resterande enheter använder sig av befintliga forum, så som arbetsplatsträffar eller utvecklingsdagar.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|--|------------|------------|-----------|
| ✓ Förvaltningen ska arbeta med sammanhållen lönebildning. | 2021-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska fortsätta arbetet med att förteckna personuppgiftshandlingar. | 2020-07-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska fortsätta arbetet med lokalt kompetensutvecklingsforum (LKUF) inom ramen för Handlingsplanen för förbättrad arbetssituation för socialsekreterare och biståndshandläggare. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska fortsätta utveckla utbildningsblock och utbildningsinsatser för chefer inom arbetsgivarområdet | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska genomföra insatser kopplat till projektet "Heltidsresan" för att öka kunskapen om bemanning och ofrivillig deltidsanställning. | 2021-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska genomföra utbildningar i GDPR. | 2021-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska genomföra utbildningar inom arbetsmiljöområdet för att öka kunskapen om systematiskt arbetsmiljöarbete. | 2021-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska implementera arbetet med förbättrad arbetssituation för förskollärare och barnskötare i det ordinarie arbetsmiljöarbetet. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska utveckla det strategiska kompetensförsörjningsarbetet ytterligare utifrån stadens kompetensförsörjningsprocess. | 2021-01-01 | 2022-12-31 | |

Nämndmål: Stadsdelsnämndens offentliga upphandlingar bidrar till en hållbar utveckling

● Uppfylls helt

Beskrivning

Stadsdelsnämnden beställer upphandlingar från stadens servicenämnd. Verksamheterna tar fram förfrågningsunderlag och upphandlingssamordnaren administrerar upphandlingarna i enlighet med stadens regelverk samt nämndens plan för upphandlingar. I förfrågningsunderlagen framgår att upphandlingen ska bidra till en hållbar ekonomisk, social ekologisk utveckling. Förvaltningen ska under 2022 se över möjligheterna till ökad valfrihet i verksamheterna.

Utifrån revisionens genomförda granskning rekommenderas nämnden att säkerställa en systematisk planering avseende uppföljningen av entreprenörens arbete bl.a. genom tydliga rutiner för uppföljning samt stickprovskontroller och dokumentation av dessa. Genom att använda stadens gemensamma system för e-handel ökar förutsättningarna för att minska klimatpåverkan, göra medvetna inköp, öka avtalstroheten samt ett förenklande av den systematiska uppföljningen.

Förväntat resultat

Tydliga krav i förfrågningsunderlag och avtal. Systematiska avtalsuppföljningar. Ökad andel elektroniska inköp. Upphandlade varor och tjänster ska bidra till stadens miljömål om cirkulära processer och resurseffektivisering, minskade klimatutsläpp, energieffektivisering och biologisk mångfald.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts. I de upphandlingar som stadsdelsnämnden deltar i eller har genomförts hitintills har tydliga krav på social, miljömässig och ekonomisk hållbar utveckling ställts i förfrågningsunderlag och avtal. Systematiska avtalsuppföljningar genomförs och andelen elektroniska inköp har ökat sedan årsskiftet.

Nämndmål: Stadsdelsnämndens verksamheter arbetar kostnadseffektivt med fokus på resultat för invånarna

● Uppfylls helt

Beskrivning

En tydlig ekonomistyrning ska leda till att tilldelade resurser används effektivt med fokus på kärnverksamheterna. Stadsdelsnämnden ska verka för att energiförbrukningen inom nämndens verksamheter minskar. Samutnyttjande av lokaler ska eftersträvas och lokalanvändandet ska kartläggas. Verksamheterna har ett gott stöd från stödverksamheterna.

Förväntat resultat

Stadsdelsnämndens verksamheter använder skattemedlen effektivt till största nytta för stockholmarna.

Stadsdelsnämnden har tillgång till lokaler som motsvarar det faktiska behovet och energiförbrukningen i dessa minskar.

Nämndens lokaler är tillgängliga och välplanerade.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts. Det strukturerade samarbetet mellan avdelningar och nämnder som inleddes under 2021 har utvecklats under året. I det ingår styrgrupper för lokaler inom avdelningen för social omsorg och förskola, halvårsvis avrapportering till förvaltningens ledningsgrupp kring lokaler med möjliga villkorsändringar samt ett samarbete med stadsbyggnadsnämnden om utbyggnationen av nya förskolor.

Stadsdelsnämnden har en prognos för behovet av förskoleplatser som uppdateras regelbundet. Denna prognos ligger till grund för förändringar av lokalbestånd och planering av nya förskolor. En mer träffsäker prognos innebär att stadsdelsnämndens förskolelokaler matchar det faktiska behovet, något som minskar risken för under- eller överutnyttjade lokaler.

Energibesparande investeringar har planerats och genomförts i nämndens verksamhetslokaler. Nämndens totala energiförbrukning har minskat under året. Vid renoveringar och nybyggnation av verksamhetslokaler genomförs alltid ändamålsenliga åtgärder. Alla projekteringar för nya lokaler har skräddarsyttts för lokalens tänkta verksamhet. Tillgänglighet har tagits i beaktning.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|--|------------|------------|-----------|
| ✓ Förvaltningen ska utveckla metoder för att effektivisera och anpassa lokalanvändandet utifrån faktiskt behov och samutnyttjande. | 2021-01-01 | 2022-12-31 | |

Nämndmål: Stadsdelsnämndens verksamheter är innovativa och tillvaratar digitaliseringens möjligheter

● Uppfylls helt

Beskrivning

Nämndens arbete med att utveckla innovation och digitalisering kommer att intensifieras. Bland annat kommer en innovationsansvarig att utses för att driva frågorna. Stödet till verksamheterna i innovation och digitalisering ska öka och innovationer och idéer kring digitalisering ska uppmuntras. Nämnden kommer att arbeta aktivt för att bygga digital kompetens i stadens verksamheter. Detta inkluderar beställarfunktion av digitala tjänster och produkter.

Stadsdelsnämnden ska bidra till att utveckla stadens arbete med säkerhetsskydd och

informationssäkerhet. Nämnden har en utsedd informationssäkerhetssamordnare och ett lokalt dataskyddsombud. Medarbetarna på förvaltningen ska ha kunskap om informationssäkerhet och vad det innebär för deras verksamhet. Under 2022 kommer förvaltningen att utse informationssäkerhets- och dataskyddsambassadörer. De kommer representera sina verksamheter och deltar i arbetet med att kartlägga övergripande system, program, processer och arbetssätt. Stadsdelsnämnden behöver öka andelen medarbetare som tar del av stadens digitala utbildningar inom informationssäkerhetsskydd och dataskydd under 2022.

Avdelningen för förskola

Förskoleavdelningen har formulerat ett antal pedagogiska ställningstaganden kopplat till digitalisering som ska utgöra stöd för undervisning samt förtydliga förskolans digitaliseringsuppdrag, både för medarbetare och för vårdnadshavare. Implementeringen av den lokala digitaliseringsstrategin och ställningstaganden för digitala verktyg i undervisningen fortsätter under 2022, parallellt med utvecklingen av arbetssätt för det systematiska kvalitetsarbetet i Skolplattformen. Satsningar på digitala verktyg både för barn och pedagoger fortsätter parallellt med kompetensutveckling kring användning av digitala verktyg i undervisningen.

Avdelningen för social omsorg

Avdelningen uppmärksammar och möjliggör ett modigt ledarskap och engagerade medarbetare som bidrar till fortsatt innovation och utvecklingsarbete. Arbetet med att socialtjänsten ska bli mer effektiv och utveckla användandet av digitalisering och e-tjänster fortsätter. Den digitala utvecklingen fortgår även internt med fortsatta digitala möten och användandet av olika verktyg för att öka interaktionen vid dessa. En kartläggning av den digitala kunskapen görs inom grupp- och servicebostäderna samt bland deltagare inom de socialpsykiatriska verksamheterna för att stärka den digitala delaktigheten. Avdelningen utvecklar och stärker arbetet med digitalisering för deltagare i dagliga verksamheter och personer med daglig assistans med syftet att öka graden av delaktighet och motverka isolering i pandemins spår. Ett projekt för utveckling av kring digitalt (SMART) föräldrastöd pågår.

Avdelningen för äldreomsorg

Utvecklingen inom äldreomsorgen med digitaliseringslösningar för ökad trygghet, integritet och självständighet kan också innebära att resurserna kan användas på ett effektivare sätt och riktas till äldre med störst behov. Ett projekt med en digital samordnare kommer att genomföras under 2022 för att stötta medarbetare och chefer inom äldreomsorgen i användandet av olika tekniska lösningar. Införandet av smarta lås inom hemtjänsten påbörjas i början av 2022, arbetet med att erbjuda digitala inköp fortgår samt att förvaltningen inväntar direktiv gällande införandet av digitala natttillsyner.

Avdelningen för samhällsplanering och intern service

Avdelningen ska planera för det långsiktiga digitaliseringsarbetet på förvaltningen och strukturera upp detta. Vidare ska en IT-samarbetsyta lanseras och även ett bokningssystem för el-cyklar. Det kommer också att tas fram en struktur för ett digitaliseringsnätverk där alla verksamheter ska involveras.

Förväntat resultat

Innovationer och digitala arbetssätt leder till effektivitet och ökad kvalitet i verksamheterna. Verksamheterna är innovativa och använder digitala lösningar och annan välfärdsteknik. Verksamheterna har hög kvalitet och det finns en jämlik tillgång till gott stöd och service. Andelen medarbetare som tagit del av stadens digitala utbildningar inom informationssäkerhetsskydd och dataskydd har ökat.

Analys

Stadsdelsnämnden bedömer att nämndmålet har uppnåtts.

Samhällsplanering och intern service

Under 2022 har en konsult anlåtts för att hantera informationssäkerhetsarbetet på ett strukturerat sätt. Arbetet har bedrivits enligt den rutin som har tagits fram och följt de aktiviteter som finns i rutinen. Lokala tillämpningsanvisningar för informationssäkerhet har tagits fram. Informationsklassningar har gjorts för 4 system: Nyckelfri hemtjänst, Trusted Dialog, Fax 2 mail, samt tre stycken sociala system (ekonomiskt bistånd, faderskapsutredning och orosanmälan av barn som far illa). Dataskydds- och informationssäkerhetsambassadörer har utsetts och en grupp satts samman för att kunna arbeta strukturerat med frågorna. En viktig del i arbetet är att alla medarbetare går utbildningarna i informationssäkerhet och dataskydd, och en plan för att nå ut med utbildningarna till alla har tagits fram. Chefer har fått utbildning i informationssäkerhetsfrågor och GDPR-lagstiftningen. Vidare har en IT-samarbetsyta lanserats.

Avdelningen för social omsorg

Inom avdelningen för social omsorg har ett löpande utvecklingsarbete bedrivits kring att öka kunskap och kompetens kring digitalisering, framförallt inom verksamheterna för personer med funktionsnedsättning. Under året har daglig verksamhet sett över möjligheterna att starta en webshop för sin försäljning för att på så sätt stärka deltagarnas digitala kompetens och minska digitalt utanförskap. Omvärldsbevakning är en central del i utvecklingsarbetet och verksamheterna har deltagit på olika stadsövergripande nätverk kring digitalisering och innovation. Enheten för ekonomiskt bistånd och beroendefrågor samt familjerätten sydväst har deltagit som pilotverksamheter för stadens införande av nya funktioner i sociala system. Verksamheter har också fortsatt att utveckla användandet av digitala möten, i de fall det var lämpligt, i syfte att stärka möjligheten att nå fler framförallt familjer och ungdomar. En utmaning kvarstår för verksamheterna att kunna använda digitala verktyg som lever upp till kraven i informationssäkerhet.

Avdelningen för äldreomsorg

Äldreomsorgen har under året haft en *samordnare digitalt stöd* i syfte att stärka den digitala kompetensen hos medarbetare inom utförarenheterna. Samordnaren har haft nätverksmöten tillsammans med enheternas digitala ombud och förvaltningens IT-samordnare för att tillsammans utveckla det digitala arbetssättet/verktyg (teknisk utrustning). Det digitala stödet från samordnaren till utförarenheterna har till viss del varit begränsat då enheternas behov har varit större och mer övergripande än det stöd som har kunnat erbjudas. Under året har en genomgång gällande behov av förstärkning av wi-fi på vissa enheter och platser genomförts.

Seniorer i stadsdelen har erbjudits äldreomsorgen *IT-stöd senior* för att öka den digitala kunskapen hos seniorer. Seniorerna har ett visat intresse av att öka sina digitala kunskaper, mestadels av de som önskat stöd är kvinnor. IT-Stöd senior har underlättat seniorernas digitala inkludering, ökat deras självständighet och gynnat känsla av samhörighet. Under sommaren ordnades det en sommarutbildning i samarbete med ungdomar som sommarjobbade som IT-instruktörer, från Rookie startups.

Införandet av smarta lås, för en nyckelfri hemtjänst, är påbörjad inom hemtjänsten och installation av de smarta låsen har skett under senare delen och fortsätter under 2023.

Avdelningen för förskola

Digitaliseringens möjligheter tillvaratas i hög grad i utbildningen, digitala verktyg kompletterar undervisningen och underlättar administrativa arbetsuppgifter. Innovativa sätt att hålla i föräldramöten och öppna hus har införts tack vare olika digitala lösningar. Ett annat exempel på innovativa digitala lösningar är förskoleavdelningens digitala plattform med goda exempel på pedagogiskt arbete. Arbetslag från respektive enhet har bidragit med exempel från sitt arbete under 2022 som har filmats och sammanställts i en digital plattform som tillgängliggörs alla medarbetare via utbildning.stockholm.se. Syftet är att sprida goda exempel som främjar det professionella kollegiala lärandet på ett lättillgängligt sätt.

Kompetensutvecklingsinsatser kopplade till Skolplattformen samt kompetensutveckling om digitala verktyg i undervisningen har fortsatt löpande under 2022. En skraddarsydd fortbildning i Mediatekets regi genomfördes under hösten som en fördjupning av den tidigare insatsen. Enheterna beskrev i sina rapporter positiva effekter på undervisningen kopplade till insatsen. Förskoleavdelningens pedagogiska ställningstaganden kopplade till digitaliseringen har fungerat som stöd för undervisningsplanering samt förtydligat förskolans digitaliseringsuppdrag, både för medarbetare och för vårdnadshavare. Förskoleavdelningen avvaktar den nya nationella digitaliseringsstrategin för skolväsendet, ett förslag är ute på remiss.

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|--|------------|------------|-----------|
| ✓ Förvaltningen ska ge äldre stöd i att använda digitala verktyg för att till exempel göra inköp av matvaror på nätet och för kontakt med anhöriga. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska genom ytterligare utbildningsinsatser öka kunskaperna om GDPR och informationssäkerhetsfrågor hos chefer inom förvaltningen. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ✓ Förvaltningen ska genomföra insatser för öka andelen medarbetare som tar del av stadens digitala utbildningar inom informationssäkerhetsskydd och dataskydd. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ⓘ Förvaltningen ska hitta ett sätt att samköra miljödata på ett effektivt sätt | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| Analys | | | |
| Stadsdelsförvaltningen ansökte under 2022 om att ha med utmaningen i en Open lab-kurs, och kommer under 2023 att medverka i kursen med utmaningen - med förhoppningen om att få till en innovativ lösning i form av en testbädd. | | | |
| ✓ Förvaltningen ska lansera en IT-samarbetsyta och genom olika aktiviteter sprida information om den samt motivera till att börja använda den. Exempelvis via husmöte eller chefsforum. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |

| Aktivitet | Startdatum | Slutdatum | Avvikelse |
|--|------------|------------|-----------|
| ✓ Förvaltningen ska ta fram en struktur för ett digitaliseringsnätverk i syfte att intensiviera arbetet med digitalisering och innovation. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ⓘ Förvaltningen ska utreda hur bokningssystem för el-cyklar ska utformas samt utreda hur förvaring och service av el-cyklarna ska ske på bästa sätt. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| Analys Frågan har utretts men inget system har upprättats på grund av ett kommande planerat omtag för förvaltningens system med el-cyklar. | | | |
| ✓ Förvaltningen ska utse informationssäkerhets- och dataskyddsambassadörer som ska kartlägga system, program, processer och arbetssätt som behöver informationssäkerhetsklassas. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| ⓘ Förvaltningen ska utveckla en långsiktig handlingsplan för kommande digitaliseringsutveckling och innovation. | 2022-01-01 | 2022-12-31 | |
| Analys Arbetet med att ta fram en långsiktig strategi för innovation och digitalisering har under året inkorporerats i förvaltningens arbete med det nya kvalitetsprogrammet. Arbetet pågår och kommer att fortsätta under 2023. | | | |

Uppföljning av ekonomi

Analys av resultaträkning - uppföljning av driftbudget

| Mnkr | Budget 2022 | Bokslut 2022 | Avvikelse 2022 | Bokslut 2021 | Avvikelse 2021 |
|---|-------------|--------------|----------------|--------------|----------------|
| Anslag för nämndens verksamhet (netto) | 2 860,6 | 2 836,6 | 24,0 | 2 724,3 | 26,0 |
| Kostnader (+) | 3 301,1 | 3 372,9 | -71,8 | 3 252,9 | -72,8 |
| Intäkter (-) | -440,5 | -536,3 | 95,9 | -528,5 | 98,7 |
| Avvikelse före resultatdispositioner | | | 24,0 | | 26,0 |
| Resultatenheterna överskott från 2021 (+) | | | 73,7 | | 61,7 |
| Resultatenheterna överskott till 2023 (-) | | | -82,6 | | -73,7 |
| Avvikelse efter resultatdispositioner | | | 15,1 | | 14,0 |

Sammantaget beräknas ett överskott om 24,0 mnkr före resultatöverföringar och ett överskott om 15,1 mnkr efter resultatöverföringar. Överskottet efter resultatöverföringar motsvarar 0,5 procent av nämndens nettobudget. Förvaltningen har under året erhållit viss statlig ersättning för höga sjuklönekostnader i och med covid-19 första kvartalet 2022. Det rådande världsläget, inflationen, höjda räntor och pandemins efterdyningar har varit osäkerhetsfaktorer som försvårat prognosarbetet. Alla kostnader som härrör covid-19 har följts upp med en särskild aktivitet. Prognosavvikelsen jämfört med tertialrapport 2 beror till stor del på att kostnaderna blev lägre och intäkterna högre än beräknat. Framst beroende på statliga stimulansmedel som nämnden erhållit och där förutsättningarna klargjordes under pågående år.

| Mnkr | Budget (kostnader +) | Budget (intäkter -) | Budget (netto) | Bokslut före resultatöverföringar | Bokslut efter resultatöverföringar | Avvikelse 2022 efter resultatöverföringar | Avvikelse 2021 efter resultatöverföringar |
|---|----------------------|---------------------|----------------|-----------------------------------|------------------------------------|---|---|
| Nämnd och administration | 81,7 | -1,6 | 80,1 | 80,1 | 80,1 | 0,0 | 0,0 |
| Individ- och familjeomsorg | 302,5 | -35,9 | 266,6 | 296,1 | 296,1 | -29,5 | -7,7 |
| varav barn och ungdom | 166,5 | -15,9 | 150,6 | 178,5 | 178,5 | -27,9 | -11,2 |
| varav vuxen | 51,5 | -6,5 | 45,0 | 53,9 | 53,9 | -8,9 | -4,7 |
| varav socialpsykiatri | 84,0 | -13,0 | 71,0 | 72,7 | 72,7 | -1,7 | 2,6 |
| varav nyanlända | 0,5 | -0,5 | 0,0 | -9,0 | -9,0 | 9,0 | 6,2 |
| Stadsmiljöverksamhet | 27,7 | 0,0 | 27,7 | 27,8 | 27,8 | -0,1 | -2,7 |
| avskrivningar | 25,9 | 0,0 | 25,9 | 25,3 | 25,3 | 0,6 | -0,4 |
| internräntor | 1,2 | 0,0 | 1,2 | 1,1 | 1,1 | 0,1 | 0,0 |
| Förskoleverksamhet | 924,1 | -107,2 | 816,9 | 805,6 | 813,9 | 3,0 | 4,9 |
| Äldreomsorg | 1 086,1 | -180,9 | 905,2 | 867,9 | 867,9 | 37,3 | 19,3 |
| Stöd och service till personer med funktionsnedsättning | 666,3 | -102,2 | 564,1 | 575,6 | 576,2 | -12,1 | -11,1 |
| Barn, kultur och fritid | 38,5 | -3,2 | 35,3 | 37,1 | 37,1 | -1,8 | 1,2 |
| Arbetsmarknadsåtgärder | 23,2 | -6,6 | 16,6 | 13,7 | 13,7 | 2,9 | 4,6 |
| Ekonomiskt bistånd | 117,9 | -2,9 | 115,0 | 106,2 | 106,2 | 8,8 | 0,0 |
| varav handläggare | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 32,3 | 32,3 | | |
| Övrig verksamhet | 6,0 | 0,0 | 6,0 | 0,0 | 0,0 | 6,0 | 6,0 |
| Totalt | 3 301,1 | -440,5 | 2 860,6 | 2 836,6 | 2 845,4 | 15,1 | 14,0 |

Tabellen innehåller avrundningsdifferenser

Stadsdelsnämnden redovisar ett överskott om 24,0 mnkr mot budget före resultatöverföring och ett överskott om 15,1 mnkr efter överföringar till resultatenheternas fonder.

Förvaltningen har inte sett några tydliga samband mellan ekonomiskt utfall och måluppfyllelse. Resultatenheterna hade vid årets början en ingående fond med 73,7 mnkr. Skillnaden mellan den ingående och utgående resultatfonden är en ökad fond med 0,6 mnkr inom social omsorg och förskolans fonder har totalt ökat med 8,4 mnkr. Sammantaget har fonderna ökat med 8,9 mnkr. Förvaltningen överför en resultatfond om 82,6 mnkr till 2023.

Utfall jämfört med budget per verksamhetsområde

Nämnd och administration

| Mnkr | Budget 2022 | Bokslut 2022 | Avvikelse bokslut 2022 | Avvikelse bokslut 2021 |
|-------|-------------|--------------|------------------------|------------------------|
| Netto | 80,1 | 80,1 | 0,0 | 0,0 |

Utfallet för den gemensamma administrationen visar ingen avvikelse mot budget.

Individ- och familjeomsorg

| Mnkr | Budget 2022 | Bokslut 2022 | Avvikelse bokslut 2022 | Avvikelse bokslut 2021 |
|-------|-------------|--------------|------------------------|------------------------|
| Netto | 266,6 | 296,2 | -29,6 | -7,7 |

Utfallet för individ- och familjeomsorg (insatser för barn- och ungdom, beroendevård, socialpsykiatri och nyanlända) visar ett sammantaget underskott med 29,6 mnkr.

Barn- och ungdomsomsorgen visar ett underskott med 28,0 mnkr. Underskottet består av ökade kostnader för personal och konsulttjänster.

Vuxenomsorgen visar ett underskott med 8,9 mnkr. Underskottet beror bland annat på högre kostnad än budgeterat för främst placeringar på stöd-/omvårdnadsboende. Kostnader för olika boendeformer är en betydande andel av kostnaden för enheten.

Utfallet för socialpsykiatri visar ett underskott med 1,7 mnkr jämfört med budget. Underskottet återspeglas i utförarverksamheter vilket främst beror på lägre intäkter för Triangelns profilboende samt sysselsättningsverksamhet. Underskottet inkluderar även hyra för en tomställd lokal motsvarande 0,6 mnkr samt kostnader för iordningställande och ommålning vid återlämnande av lokalen på Torsten Alms gata 44 motsvarande 0,3 mnkr. Boendestöd inom socialpsykiatri redovisar en budget i balans.

Nyanlända visar ett överskott med 9,0 mnkr. Överskottet är delar av statsbidrag som har erhållits från Migrationsverket.

Stadsmiljö

| Mnkr | Budget 2022 | Bokslut 2022 | Avvikelse bokslut 2022 | Avvikelse bokslut 2021 |
|-------|-------------|--------------|------------------------|------------------------|
| Netto | 27,7 | 27,8 | -0,1 | -2,7 |

Utfallet för stadsmiljö visar ett underskott med 0,1 mnkr. Underskottet beror på högre kostnader för träd och barmarksrenhållning än budgeterat.

Kapitalkostnader för parkinvesteringar

| Mnkr | Budget 2022 | Bokslut 2022 | Avvikelse bokslut 2022 | Avvikelse bokslut 2021 |
|---------------|-------------|--------------|------------------------|------------------------|
| Avskrivningar | 25,9 | 25,3 | 0,6 | -0,4 |
| Internräntor | 1,2 | 1,1 | 0,1 | 0,0 |
| Netto | 27,1 | 26,4 | 0,7 | -0,4 |

Under posterna avskrivningar och internräntor ingår kapitalkostnader enbart för stadsmiljö. Förvaltningens totala kostnad för avskrivningar och internräntor uppgår till 25,3 respektive 1,1 mnkr vilket innebär att kapitalkostnader för avskrivningar och ränta är 0,7 mnkr lägre än budget.

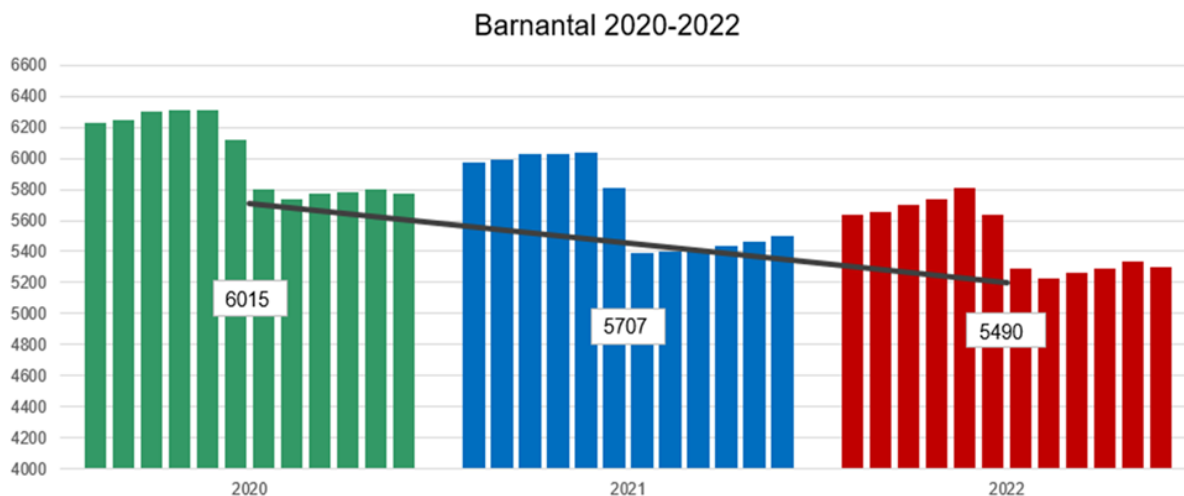
Förskola

| Mnkr | Budget 2022 | Bokslut 2022 | Avvikelse bokslut 2022 | Avvikelse bokslut 2021 |
|-----------------------------------|-------------|--------------|------------------------|------------------------|
| Netto | 816,9 | 805,6 | 11,3 | 13,6 |
| Resultatöverföring från 2021 | | | 50,7 | |
| Resultatöverföring till 2023 | | | -59,1 | |
| Netto efter resultatdispositioner | | | 3,0 | 4,9 |

Utfallet för förskoleverksamheten visar 11,3 mnkr i avvikelse mot budget före resultatöverföringar. Efter resultatöverföringar redovisas ett överskott på 3,0 mnkr. Överskottet efter resultatdispositioner härleds till att maxbeloppet för vad som får överföras till resultatfond har uppnåtts på vissa av enheterna, vilket resulterar i att mellanskillnaden tillfaller förvaltningen.

Överskottet innan resultatöverföringar beror på de sjuklönekostnader som betalats ut under årets första kvartal. Sammantaget uppgår dessa till nästan 10,3 mnkr. Verksamheten fick också ett statsbidrag för kvalitetsutveckling under året. Detta bidrag betalades ut relativt sent på året, vilket gjorde att enheterna inte hann förbruka det till fullo. I övrigt, i likhet med 2021, har det varit en utmaning för resultatenheterna att parera för den minskning av barn som skett under 2022 samt att balansera tillräckliga resurser för barn i behov av särskilt stöd.

Nedan tabell visar barnantalet 2020-2022



Den nedåtgående trenden med minskat barnantal syntes redan år 2020. Det fortsatte sen under 2021 med ett mer markant barn tapp. Under 2022 fortsatte detta och barnantalet visade 5490 barn i snittbarnantal för året.

Tabellen nedan visar barnförändringen mot tilldelad budget inom respektive ålderskategori och förskoleform.

| Antal barn | Budget 2022 | Bokslut 2022 | Avvikelse bokslut 2022 | Avvikelse bokslut 2021 |
|-------------------|-------------|--------------|------------------------|------------------------|
| 1-3 år | 2 341 | 2 591 | 250 | 145 |
| 4-5 år | 3 681 | 2 899 | -782 | -738 |
| Allmän förskola | 0 | 0 | 0 | -9 |
| Familjedaghem | 0 | 0 | 0 | 0 |
| Totalt antal barn | 6 022 | 5 490 | -532 | -602 |

Förskolans tretton resultatenheter för över ett sammantaget överskott på 8,4 mnkr. Alla 12 resultatenheter som definierades i verksamhetsplanen för 2023 tar med sig ett överskott i fonderna.

Äldreomsorg

| Mnkr | Budget 2022 | Bokslut 2022 | Avvikelse bokslut 2022 | Avvikelse bokslut 2021 |
|-------|-------------|--------------|------------------------|------------------------|
| Netto | 905,2 | 867,9 | 37,3 | 19,3 |

Utfallet för äldreomsorgen visar ett överskott med 37,3 mnkr jämfört med budget.

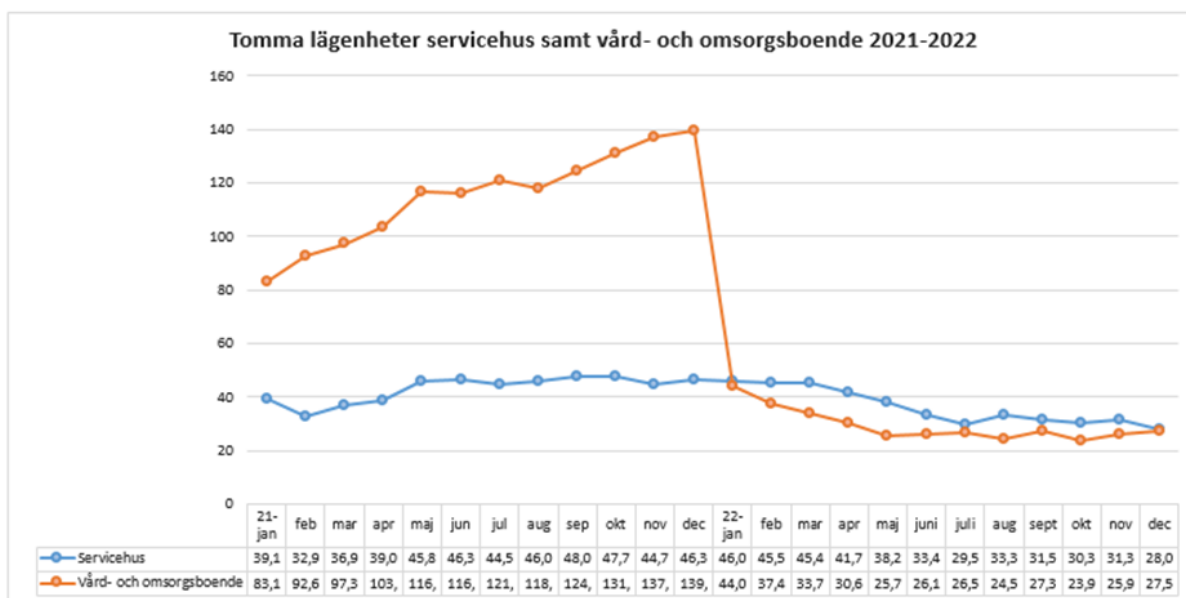
För beställarenheten har efterfrågan på placeringar på vård- och omsorgsboenden varit lägre än i budget under det första halvåret 2022, vilket har resulterat i ett överskott på 15,7 mnkr. I oktober gick förvaltningen in i ett nytt avtal avseende transporter, vilket minskade kostnaderna för beställarenheten ytterligare och påverkade ekonomin positivt.

Nedanstående tabell visar antal placeringar per månad för 2021 och 2022.

| Antal placeringar inom beställarenheten | Jan | Feb | Mar | Apr | Maj | Jun | Jul | Aug | Sep | Okt | Nov | Dec | Medel |
|---|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-------|
| Månadsplatser 2021 | 540 | 533 | 528 | 531 | 534 | 541 | 550 | 561 | 560 | 565 | 567 | 568 | 548 |
| Månadsplatser 2022 | 565 | 577 | 582 | 577 | 581 | 579 | 587 | 593 | 608 | 619 | 617 | 620 | 592 |

Äldreomsorgens överskott beror även på positiva ekonomiska effekter för förvaltningens egna vård- och omsorgsboenden efter avvecklingen av Solberga vård- och omsorgsboende. Avvecklingen av boendet i slutet av 2021 har lett till ökad beläggning på förvaltningens boenden i egen regi samt ökade hyresintäkter för äldreomsorgens bostäder. Trots en god beläggning visar flera av utförarenheterna ett underskott, eftersom kostnaderna för personal samt skyddsmaterial till följd av Covid-19 fortsatt har varit höga under 2022.

Nedanstående diagram visar antal tomma lägenheter hos förvaltningens vård- och omsorgsboenden samt servicehus mellan 2021 och 2022. Ett ökat antal tomma lägenheter leder till minskade intäkter.



Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

| Mnkr | Budget 2022 | Bokslut 2022 | Avvikelse bokslut 2022 | Avvikelse bokslut 2021 |
|-----------------------------------|-------------|--------------|------------------------|------------------------|
| Netto | 564,1 | 575,6 | -11,5 | -7,8 |
| Resultatöverföring från 2021 | | | -22,9 | |
| Resultatöverföring till 2023 | | | 23,5 | |
| Netto efter resultatdispositioner | | | -12,1 | -11,1 |

Utfallet för stöd och service till personer med funktionsnedsättning visar ett underskott med 11,5 mnkr jämfört med budget före resultatöverföring och ett underskott med 12,1 mnkr jämfört med budget efter resultatöverföring. Utfallet för beställarsidan visar ett underskott om 5,9 mnkr. Underskottet beror på ökade kostnader för köpt verksamhet, där kostnaderna för de turbundna resorna har varit höga.

Resultatenheterna och utförarverksamheterna visar sammantaget ett underskott om 6,2 mnkr vilket bland annat beror på att försäljning av platser till andra stadsdelar och kommuner har minskat. Kostnaderna för personlig assistans har ökat, det har tillkommit ett antal nya ärenden som har lett till ökade kostnader.

Verksamhet för barn, kultur och fritid

| Mnkr | Budget 2022 | Bokslut 2022 | Avvikelse bokslut 2022 | Avvikelse bokslut 2021 |
|-------|-------------|--------------|------------------------|------------------------|
| Netto | 35,3 | 37,1 | -1,8 | 1,2 |

Utfallet för barn, kultur- och fritidsverksamhet visar ett underskott med 1,8 mnkr jämfört med budget. År 2022 har kostnaderna till kolloleverantörerna ökat med 1,6 mnkr jämfört med 2021. Under året nyttjade 981 barn kollo (615 flickor och 366 pojkar) jämfört mot 924 barn år 2021 (559 flickor och 365 pojkar).

I verksamheten för barn, kultur- och fritid ingår verksamheter för barn- och ungdom (avdelningen för social omsorg), kolloverksamhet och kultur- och föreningsbidrag (förskoleavdelningen) samt medborgarkontor och konsumentrådgivning (avdelningen för samhällsplanering).

Arbetsmarknadsåtgärder

| Mnkr | Budget 2022 | Bokslut 2022 | Avvikelse bokslut 2022 | Avvikelse bokslut 2021 |
|-------|-------------|--------------|------------------------|------------------------|
| Netto | 16,6 | 13,7 | 2,9 | 4,6 |

Arbetsmarknadsåtgärder redovisar ett överskott om 2,9 mnkr. Detta beror främst på färre aspiranter inom Stockholmsjobb och offentligt skyddat arbete (OSA) än budgeterat vilket främst beror på svårighet att hitta kandidater som är lämpliga för dessa insatser samt svårigheter att erbjuda Stockholmsjobb utanför stadens regi.

Ekonomiskt bistånd

| Mnkr | Budget 2022 | Bokslut 2022 | Avvikelse bokslut 2022 | Avvikelse bokslut 2021 |
|-------|-------------|--------------|------------------------|------------------------|
| Netto | 115,0 | 106,2 | 8,8 | 0,0 |

Utfallet för ekonomiskt bistånd visar ett överskott med 8,8 mnkr jämfört med budget. Andelen vuxna med ekonomiskt bistånd i relation till befolkningen har minskat under året och låg i november 2022 på 0,78 procent, jämfört med stadens snitt om 1,33 procent. I november 2022 var 657 hushåll aktuella för ekonomiskt bistånd. Det kan jämföras med 720 hushåll under samma månad föregående år, d.v.s. en minskning om 63 hushåll och en minskning med 183 hushåll sedan antalet var som högst under pandemin. Nettokostnaden för utbetalt ekonomiskt

bistånd har minskat från 7,3 miljoner kronor i snitt per månad år 2021 till 6,7 miljoner kronor i snitt per månad år 2022.

Övrig verksamhet

| Mnkr | Budget 2022 | Bokslut 2022 | Avvikelse bokslut 2022 | Avvikelse bokslut 2021 |
|-------|-------------|--------------|------------------------|------------------------|
| Netto | 6,0 | 0,0 | 6,0 | 6,0 |

Inget utfall finns bokfört på övrig verksamhet under året varpå överskottet är hela den reserveringen om 6,0 mnkr som budgeterades för att täcka oförutsedda händelser och eventuella underskott inom andra verksamhetsområden.

Budgetavvikelse per verksamhetsområde i jämförelse med tidigare prognoser

(-) = underskott

| Verksamhet (mnkr) | Bokslut | T2 | T1 |
|----------------------------|-------------|------------|------------|
| Nämnd och administration | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Individ- och familjeomsorg | -29,6 | -13,0 | -4,0 |
| Stadsmiljö | -0,1 | 0,0 | 0,0 |
| Kapitalkostnader | 0,7 | 0,0 | 0,0 |
| Förskola | 3,0 | 2,0 | 2,0 |
| Äldreomsorg | 37,3 | 12,0 | 4,0 |
| Funktionsnedsättning | -12,1 | -9,0 | -8,0 |
| Barn, kultur och fritid | -1,8 | 0,0 | 0,0 |
| Arbetsmarknadsåtgärder | 2,9 | 0,0 | 0,0 |
| Ekonomiskt bistånd | 8,8 | 2,0 | 0,0 |
| Övrig verksamhet | 6,0 | 6,0 | 6,0 |
| Slutligt resultat | 15,1 | 0,0 | 0,0 |

Budgetavvikelsen i bokslut 2022 visar ett förbättrat resultat med 15,1 mnkr jämfört med såväl tertialrapport 1 som tertialrapport 2.

Månatliga ekonomiska avstämningar har gjorts på enhetsnivå för att noggrant följa den ekonomiska utvecklingen. Eventuella avvikelser från budget har analyserats. Vissa verksamheter har en större prognososäkerhet än andra beroende på verksamhetens art vilket är en viktig parameter att ta hänsyn till. Det rådande världsläget, inflationen, höjda räntor och pandemins efterdyningar har varit osäkerhetsfaktorer som försvårat prognosarbetet under året. Arbetet med att förbättra prognososäkerheten pågår ständigt och ekonomiavdelningen kommer att fortsätta att informera och följa rutinen för prognosarbete för att skapa en mer tillförlitlig redovisning och mer träffsäkra månadsprognoser. Utbildningar och information ges kontinuerligt under året i syfte att förbättra enheternas kunskap om ekonomisystem och prognosarbete.

Nämnd och administration

Det föreligger ingen budgetavvikelse mellan de olika prognoserna och bokslutet.

Individ- och familjeomsorg

I förhållande till tidigare lämnade prognoser visar bokslutet för verksamhetsområdena barn och ungdom, vuxenomsorg och nyanlända ett försämrat resultat med 23,9 mnkr jämfört med tertiärrapport 1 och ett försämrat resultat med 14,9 mnkr jämfört med prognosen i tertiärrapport 2. Avvikelserna beror bl.a. på att behovet av konsulter inte avtog i den omfattning som beräknats och att behovet av HVB-placeringar sköt i höjden i slutet av året.

I förhållande till tidigare lämnade prognoser visar bokslutet för socialpsykiatri ett försämrat resultat med 1,7 mnkr jämfört med prognosen i tertiärrapport 1 och tertiärrapport 2.

Stadsmiljö

I förhållande till tidigare lämnade prognoser visar bokslutet för verksamhetsområdet ett försämrat resultat med 0,1 mnkr jämfört med tertiärrapport 1 och tertiärrapport 2.

Förskola

I förhållande till tidigare lämnade prognoser (efter resultatöverföringar) visar bokslutet för verksamhetsområdet ett förbättrat resultat med 1,0 mnkr jämfört med tertiärrapport 1 och samma jämfört med tertiärrapport 2. Det är inga stora skillnader om man ser till den totala budgeten för verksamheten.

Äldreomsorg

I förhållande till tidigare lämnade prognoser visar bokslutet för verksamhetsområdet ett förbättrat resultat med 33,3 mnkr jämfört med tertiärrapport 1 och 25,3 mnkr jämfört med tertiärrapport 2. Det förbättrade resultatet beror främst på att efterfrågan på placeringar vid vård- och omsorgsboenden har varit lägre än prognostiserat samt att förvaltningen gick in i ett nytt avtal avseende transporter i oktober, vilket minskade kostnaderna för beställarenheten ytterligare och påverkade ekonomin positivt. Efter tertiärrapport 2 fick förvaltningen ersättning för bemanning av sjuksköterskor på särskilda boenden, vilket även det förbättrade resultatet jämfört med tidigare prognos.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

I förhållande till tidigare lämnade prognoser visar bokslutet för verksamhetsområdet ett försämrat resultat med 4,1 mnkr jämfört med prognosen i tertiärrapport 1 och med 3,1 mnkr jämfört med prognosen i tertiärrapport 2. Avvikelsen mot tidigare prognoser beror bland annat på att det tillkommit flera nya ärenden inom personlig assistans vilket har lett till ökade kostnader.

Verksamhet för barn, kultur- och fritid

I förhållande till tidigare lämnade prognoser visar bokslutet ett försämrat resultat med 1,8 mnkr jämfört med prognosen i tertiärrapport 1 och tertiärrapport 2. Skillnaden mellan bokslut och prognoser består främst av ökade kostnader inom både kollo- och fritidsverksamheten.

Arbetsmarknadsåtgärder

I förhållande till tidigare lämnade prognoser visar bokslutet ett förbättrat resultat med 2,9 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 1 och tertialrapport 2. Överskottet beror på färre aspiranter inom Stockholmsjobb och offentligt skyddat arbete (OSA) än budgeterat. Differensen mellan prognos och utfall beror till stor del på svårighet att hitta kandidater som är lämpliga för dessa insatser under sista kvartalet av året.

Ekonomiskt bistånd

I förhållande till tidigare lämnade prognoser visar bokslutet ett förbättrat resultat med 8,8 mnkr jämfört med prognos i tertialrapport 1 och 6,8 mnkr jämfört med prognosen i tertialrapport 2.

Kostnads- och intäktsutveckling per verksamhetsområde

(-) = minskade nettokostnader

| Verksamhet (mnkr) | Kostnader 2021 | Intäkter 2021 | Kostnader 2022 | Intäkter 2022 | Nettoförändring |
|---|----------------|---------------|----------------|---------------|-----------------|
| Nämnd och administration | 77,6 | -3,8 | 82,8 | -2,7 | 6,3 |
| Individ och familjeomsorg | 307,8 | -43,8 | 343,6 | -38,5 | 41,1 |
| varav socialpsykiatri | 80,5 | -13,7 | 83,9 | -11,2 | 5,9 |
| Nyanlända | 12,0 | -18,2 | 12,3 | -21,3 | -2,8 |
| Stadsmiljö | 26,3 | -0,2 | 27,9 | -0,1 | 1,7 |
| avskrivningar och räntor | 21,6 | 0,0 | 26,4 | 0,0 | 4,8 |
| Förskola | 923,6 | -110,7 | 920,5 | -114,9 | -7,3 |
| Äldreomsorg | 1071,3 | -225,9 | 1102,3 | -234,4 | 22,5 |
| Stöd och service till personer med funktionsnedsättning | 632,1 | -98,5 | 679,7 | -104,1 | 42,0 |
| Barn, kultur och fritid | 34,4 | -5,0 | 42,0 | -4,9 | 7,7 |
| Arbetsmarknadsåtgärder | 18,7 | -6,6 | 19,8 | -6,0 | 1,6 |
| Ekonomiskt bistånd | 126,8 | -15,8 | 116,2 | -10,0 | -4,8 |
| varav handläggning | 34,1 | -1,5 | 32,8 | -0,5 | -0,3 |
| Övrigt | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Totalt drift | 3 252,1 | -528,5 | 3 373,5 | -536,9 | 112,9 |

Nettokostnaderna 2022 har ökat med 112,9 mnkr jämfört med 2021. Kostnaderna har ökat med 121,3mnkr och intäkterna har ökat med 8,4 mnkr.

Nämnd och administration

Kostnaderna har ökat med 5,3 mnkr och intäkterna har minskat med 1,1 mnkr jämfört med 2021. Ökningen av kostnaderna beror främst på att den erhållna budgeten för satsning på

friskvårdsbidrag och för teamstärkande åtgärder registrerades på detta verksamhetsområde och därmed bokfördes även motsvarande kostnader på verksamhetsområdet. Minskningen av intäkterna beror främst på minskade hyresintäkter då den förhyrda arealen i förvaltningskontoret i Älvsjö har minskats och därmed har de tidigare intäkterna från Kulturförvaltningen (biblioteket) upphört.

Individ- och familjeomsorg

Kostnaderna har ökat med 35,1 mnkr och intäkterna har minskat med 5,3 mnkr jämfört med 2021. Kostnadsökningen beror på ökade personalkostnader och köp av inhyrd personal. Minskningen av intäkterna beror främst på den ändring av redovisningsprincip av intäkter från Migrationsverket som skedde år 2021, intäkter som hade funnits på balansen skulle bokföras till resultatet.

Nyanlända

Kostnaderna har ökat med 0,2 mnkr och intäkterna har ökat med 3,0 mnkr jämfört med 2021. Kostnadsökningen beror på ökade placeringskostnader. Ökningen av intäkterna beror på ökade intäkter gällande den s.k. generalschablonen, intäkter från Migrationsverket.

Stadsmiljö

Kostnaderna har ökat med 1,6 mnkr och intäkterna har minskat med 0,1 mnkr jämfört med 2021. Kostnadsökningen beror på högre kostnader för entreprenader.

Förskola

Kostnaderna har minskat med 3,2 mnkr jämfört med 2021. Det kostnadsslag som har minskat mest är personalkostnader. Där ser vi en tydlig minskning från 2021. Barnantalet fortsätter att sjunka i stadsdelen vilket resulterar i färre anställningar. Lägre personalkostnader kan också förklaras av ökade kostnader för inhyrd personal. En liten del kan härledas till lägre sjuklönekostnader 2022.

Alla andra kostnadsslag, förutom tele och datakommunikation har ökat 2022. Övriga personalkostnader har ökat, vilket förklaras av ökade kostnader för inhyrd personal. Kostnader för hyror av verksamhetslokaler har ökat till följd av det nya samverkansavtalet med SISAB. När det gäller lokalkostnader är det posten övriga fastighetskostnader som ökat. Detta härrör till avveckling samt återställning av lokaler och mark.

Entreprenader och köp av verksamhet har ökat något på grund av fler interkommunala barn.

Kostnader för livsmedel, inventarier och övriga kostnader har också ökat. Livsmedel har blivit markant dyrare under hösten. Verksamheten har fått statsbidrag för att köpa in inventarier etc. kopplat till läsmiljöer, vilket kan förklara ökade kostnader i den kategorin.

Intäkterna har ökat med 4,2 mnkr. Detta är primärt på grund av det höga statsbidrag stadsdelen fått för kvalitetsutveckling inom förskola 2022. Intäkterna för taxor och avgifter minskade med ca 0,4 mnkr till följd av ett minskat barnantal.

Äldreomsorg

Kostnaderna har ökat med 31 mnkr och intäkterna har ökat med 8,5 mnkr jämfört med 2021.

De ökade kostnaderna beror främst på att efterfrågan på placeringar vid vård- och omsorgsboenden har ökat jämfört med 2021 samt på generella kostnadsökningar. De ökade intäkterna beror främst på högre beläggning på förvaltningens egna boenden under året.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Kostnaderna har ökat med 47,6 mnkr och intäkterna har ökat med 5,6 mnkr jämfört med 2021. De ökade kostnaderna beror främst på ökade kostnader för köpt verksamhet och ökade personalkostnader. De ökade intäkterna beror på ökad försäljning.

Verksamhet för barn, kultur- och fritid

Kostnaderna har ökat med 7,6 mnkr och intäkterna har minskat med 0,1 mnkr jämfört med 2021. Kostnaderna till kolloleverantörerna har ökat med 1,6 mnkr jämfört med 2021. Föräldraavgifterna har ökat med 0,3 mnkr. Kostnaderna avseende fritidsverksamheten har ökat med 3,6 mnkr beroende på oförutsedda personrelaterade kostnader. Nytt för i år är att medborgarkontor har förts till verksamhetsområdet från att tidigare har tillhört nämnd och administration. Den nya enheten Medborgarservice har även utökats jämfört med det tidigare medborgarkontoret. Detta innebär en kostnadsökning för verksamhetsområdet med 3,6 mnkr och en intäktsökning med 0,7 mnkr.

Arbetsmarknadsåtgärder

Intäkterna har minskat med 0,6 mnkr och kostnaderna har ökat med 1,1 mnkr i jämförelse med 2021. Minskningen av intäkter beror på lägre intäkt från Arbetsförmedlingen och ökning av kostnaderna beror på högre personalkostnader. Detta då fler har kunnat erbjudas arbete inom ramen för OSA (Offentligt skyddade arbeten) och Stockholmsjobb.

Ekonomiskt bistånd

Kostnaderna har minskat med 10,6 mnkr och intäkterna har minskat med 5,8 mnkr jämfört med 2021. Kostnadsminskningen beror främst på minskade kostnader för utbetalt försörjningsstöd med 9,1 mnkr. Även handläggningskostnader har minskat med 1,3 mnkr. Minskning av intäkterna beror på minskade intäkter från Migrationsverket.

Personalkostnadsutveckling

(-)=minskade kostnader

| Verksamhet (mnkr) | Utfall 2021 | Utfall 2022 | Förändring 2021-2022 |
|---|--------------------|--------------------|-----------------------------|
| Nämnd och administration | 46,6 | 46,0 | -0,6 |
| Individ och familjeomsorg | 144,3 | 158,0 | 13,7 |
| Stadsmiljö | 2,8 | 3,2 | 0,4 |
| Förskola | 675,2 | 643,7 | -31,5 |
| Äldreomsorg | 434,0 | 418,2 | -15,7 |
| Stöd och service till personer med funktionsnedsättning | 264,3 | 280,0 | 15,7 |

| Verksamhet (mnkr) | Utfall 2021 | Utfall 2022 | Förändring 2021-2022 |
|-----------------------------|----------------|----------------|----------------------|
| Barn, kultur och fritid | 12,4 | 19,4 | 7,0 |
| Arbetsmarknadsåtgärder | 15,3 | 16,1 | 0,8 |
| Ekonomiskt bistånd | 27,4 | 25,9 | -1,5 |
| Övrigt | 0,0 | 0,0 | 0,0 |
| Summa stadsdelsnämnd | 1 622,3 | 1 610,5 | -11,7 |

Personalkostnaderna har minskat med 11,7 mnkr jämfört med 2021. Minskningen är ca 0,7 procent och består främst av volymförändring inom förskola och äldreomsorg.

Inom förvaltningsadministrationen har personalkostnaderna minskat med 0,6 mnkr bl.a. p.g.a. att medborgarkontoret har överförts till verksamhetsområdet barn, kultur och fritid. Dessutom har lönerna för den fackliga tiden inte fördelats ut till andra verksamhetsområden för hela året.

Inom individ- och familjeomsorg har personalkostnaderna inom barn och ungdom ökat med 13,7 mnkr. Flera nya anställningar tillkom då extra medel i form av olika statsbidrag erhöles.

Inom stadsmiljö har personalkostnader ökat med 0,4 mnkr.

Inom förskoleverksamheten har personalkostnaderna minskat med 31,5 mnkr mellan 2021 och 2022. Under 2021 hade stadsdelen 5707 barn inskrivna. 2022 var barnantalet 5490, vilken är en minskning med 215 barn. En slutsats är att lägre personalkostnader är relaterat till ett lägre barnantal och att antal anställda som en följd av detta har minskat mellan åren.

En annan förklaring är att kostnaden för timanställda har minskat under året. Däremot har kostnaderna för inhyrd personal markant ökat mellan 2021 och 2022. Det går att se en tydlig ökning av kostnader för inhyrd personal under sista kvartalet, efter att nya LAS-reglerna började gälla. En liten del av minskningen av lönekostnader kan också härledas till minskade sjuklönekostnader.

Inom äldreomsorgen har personalkostnaderna minskat med 15,7 mnkr jämfört med 2021. Förändringen beror till stor del på att personalkostnaderna minskade till följd av avveckling av Solberga vård- och omsorgsboende.

Inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning har personalkostnaderna ökat med 15,8 mnkr jämfört med 2021. Den ökade personalkostnaden beror på effekter av lönerörelsen och volymförändringar.

Inom barn, kultur och fritid har personalkostnaderna ökat med 7,0 mnkr. Ökningen beror på att enheten Ung fritid har haft oförutsedda personrelaterade kostnader och att medborgarkontoret har förts till verksamhetsområdet från att tidigare ha tillhört nämnd och administration.

Inom arbetsmarknad har personalkostnaderna ökat med 0,8 mnkr. Fler personer, främst inom OSA och ungdomsinsatser-feriejobb har kunnat erbjudas arbete.

Inom ekonomiskt bistånd har personalkostnader minskat med 1,5 mnkr. Minskningen beror på vakanta tjänster under delar av året.

Särskilda satsningar

Individ- och familjeomsorg

- Arbetet med handlingsplanen för socialsekreterare och biståndshandläggare har fortsatt.
- Arbetet vad gäller att stärka tidiga sociala insatser i utsatta områden har stärkts.
- Samverkan med skola och polis har vidareutvecklats vad gäller arbetssätt, rutiner och samordning.
- Stödet till barn som bevittnat våld har stärkts.
- En ny mötesplats/fritidsgård för unga har utvecklats i Liljeholmen.
- Myndighetsutövningen inom ekonomiskt bistånd har stärkts, bland annat i syfte att förebygga felaktiga utbetalningar och välfärdsbrott.
- Inom stöd till vuxna med beroendeproblematik har öppenvårdsbehandling på hemmaplan vidareutvecklats i samarbete med Skärholmen.

Förskola

Schablonökningen 2022 var 2,3 procent och den peng förskolorna erhåller motsvarar 81 procent av schablonen.

Andel ekologisk mat ska öka

Mellan år 2021 och 2022 har andelen inköpta ekologiska livsmedel ökat med cirka 1,3 procentenheter och mellan åren 2020 och 2022 har ökningen varit ca 4,6 procentenheter.

Äldreomsorg

Höjningen av ersättningsnivåerna för hemtjänst, boenden och dagverksamhet har använts till pris- och löneökningar.

Under 2022 har fortsatta satsningar på aktivitetscenter i Axelsberg och Långbroberg gjorts.

Stöd och service

Den höjda schablonen för vuxen- och barnboende, daglig verksamhet och korttidshem har använts till pris- och löneökningar. Likaså gäller för den höjda ersättningen på personlig assistans.

Resultatenheter

| Resultatenhetens namn | Resultatenheternas bruttobudget 2022 | Resultatöverföring från 2021 Överskott (-) Underskott (+) | Resultat 2022 Överskott (-) Underskott (+) | Resultatöverföring till 2023 Överskott (+) Underskott (-) |
|---|--------------------------------------|---|--|---|
| Hägerstensåsens förskolor | 47 726 | -4 228 | -1 115 | 4 773 |
| Fruängens förskolor | 42 636 | -4 351 | -628 | 4 264 |
| Västertorp och Mälarhöjdens förskolor | 63 231 | -506 | -896 | 1 402 |
| Axelsbergs förskolor | 46 436 | -1 648 | -627 | 2 275 |
| Telefonplans förskolor | 57 978 | -2 647 | -1 095 | 3 742 |
| Årstadals förskolor | 51 705 | -3 446 | -488 | 3 934 |
| Årstabergs förskolor | 87 757 | -6 485 | -1 819 | 8 304 |
| Aspuddens förskolor | 48 558 | -2 496 | -387 | 2 883 |
| Gröndals förskolor | 80 415 | -8 443 | -3 035 | 8 042 |
| Midsommarkransens förskolor | 56 139 | -2 999 | -1 237 | 4 236 |
| Herrängen/Älvsjöskogens förskolor | 47 821 | -2 882 | -623 | 3 505 |
| Långbro/Solbergaskogens förskolor | 60 860 | -4 555 | -728 | 5 283 |
| Solberga/Sjöängens fsk | 64 388 | -6 026 | -1 324 | 6 439 |
| Grupp- och servicebostad Hägersten-Älvsjö | 177 720 | -16 950 | -822 | 17 772 |
| Liljeholmens dagliga verksamhet | 42 414 | -3 902 | 495 | 3 407 |
| Glasade gångens dagliga verksamhet | 23 198 | -2 094 | -226 | 2 320 |
| Summa resultatenheter | 998 982 | -73 658 | -14 555 | 82 581 |

Tabellen innehåller avrundningsdifferenser.

Inom stadsdelsnämnden fanns år 2022 16 resultatenheter, 13 inom förskolan och tre inom social omsorg. Ett sammantaget överskott om 73,7 mnkr fördes över från 2021. För innevarande år visar enheterna ett sammantaget överskott om 14,0 mnkr varav 8,4 mnkr kan föras över till 2023. Detta gör att totalt 82,6 mnkr förs över till 2023.

Resultatenheter ska föra över hela sitt resultat, både över- och underskott, till följande år. Överföringen får som mest motsvara 5 procent av bruttobudgeten innevarande år. Resultatfondens ackumulerade överskott får maximalt motsvara 10 procent av bruttobudgeten. En förutsättning är att resultatenheten har uppfyllt sina åtaganden. Överskott får ackumuleras och föras över under flera år. Underskott ska täckas senast under nästkommande år, annars ska nämnden upplösa resultatenheten i samband med bokslutet.

Förskolans tretton resultatenheter visar ett överskott om 14 mnkr på årets resultat. Av detta förs 8,4 mnkr över till 2023. Samtliga enheter för med sig ett överskott till nästa år. Precis som 2020 och 2021 är detta ett resultat som till stor del beror på den statliga ersättningen för sjuklöner på grund av Covid-19. Dessa uppgick sammantaget till 10,3 mnkr 2022.

Verksamheten fick också ett statsbidrag för kvalitetsutveckling under året som påverkade resultatet positivt.

Social omsorgs resultatenheter förde över ett ackumulerat överskott med 22,9 mnkr från 2021. För 2022 redovisar resultatenheterna ett överskott med 4,5 mnkr. I enlighet med regler för ekonomisk förvaltning får 0,6 mnkr föras in i resultatfonderna. Ett ackumulerat överskott om 23,5 mnkr förs över till 2023.

Investeringar

Stadsdelsnämnden har i budget 2022 tilldelats 52,6 mnkr för investeringar, varav 38,8 mnkr för investeringsprojekt inom stadsmiljö och 13,8 mnkr för maskiner och inventarier. Utfallet för investeringar visar ett överskott om 12,4 mnkr varav 7,5 mnkr avser maskiner och inventarier. Överskottet för maskiner och inventarier beror på att en leverantör inte har hunnit utföra en stor larminstallation på ett vård- och omsorgsboende. Utfallet för stadsmiljöinvesteringsprojekten visar ett överskott om 4,9 mnkr. Beviljas nämnden begärda ombudgetering för ett projekt motsvarande 0,6 mnkr till år 2023 minskas avvikelserna för investeringar inom stadsmiljö till 4,3 mnkr.

Investeringsmedlen fördelas enligt nedan:

| Mnkr | Budget 2022 | Bokslut 2022 | Avvikelse 2022 | Avvikelse mellan prognos T2 och bokslut 2022 |
|-----------------------------|-------------|--------------|----------------|--|
| Parkinvesteringar | 5,5 | 5,5 | 0,0 | 0,0 |
| Parkreinvesteringar | 7,0 | 7,0 | 0,0 | 0,0 |
| Nycklade medel Stadsmiljö | 14,2 | 13,5 | 0,7 | 0,7 |
| Klimatinvesteringar | 4,2 | 3,0 | 1,2 | 1,2 |
| Trygghetsinvesteringar | 1,7 | 1,7 | 0,0 | 0,0 |
| Övriga investeringsmedel | 6,2 | 3,2 | 3,0 | 2,1 |
| Maskiner & inventarier | 13,8 | 6,3 | 7,5 | 7,5 |
| Totalt investeringar | 52,6 | 40,2 | 12,4 | 11,5 |

Nämnden tilldelades 12,5 mnkr i parkinvesteringsmedel för stora investeringsprojekt. Av de tilldelade medlen har 8,0 mnkr gått till upprustningen av Kerstin Hesselgrens park. 3,0 mnkr har gått till upprustning av Långbroparken, med en nybyggd odling som ska nyttjas av en förening. 1,5 mnkr avsattes till parkvägar i Örby slottspark.

Nämnden har fått och nyttjat 1,7 mnkr i trygghetsmedel under 2022.

Inventarier och maskiner

Stadsdelsnämndens budget för inventarier och maskiner var 13,8 mnkr varav 6,3 mnkr har förbrukats, vilket innebär ett överskott med 7,5 mnkr. Större delen av avvikelserna beror på att en larminstallation på ett vård- och omsorgsboende inte blev klar under året.

Investeringsbudgeten har främst använts till upprustning av förskolegårdar, nya förskoleavdelningar, renovering av vissa gruppbestäder samt bord och arbetsstolar till förvaltningshuset. För alla investeringar av maskiner och inventarier får stadsdelsnämnden betala ökade kapitalkostnader i form av driftkostnader för ränta och avskrivningar.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Ej aktuellt.

Verksamhetsprojekt (driftprojekt)

Ej aktuellt.

Ombudgeteringar

Nämnden ansökte och beviljades medel för gångbryggor runt sjön Trekanten inom ramen för Stockholm vid vattnet i verksamhetsplanen för år 2022. Projektet är påbörjat men för att slutföra arbetet behöver det ligga tillräckligt tjock is på sjön Trekanten, vilket förhoppningsvis sker under början av 2023. Därför ansöker nämnden om ombudgetering av de kvarvarande kostnaderna om 0,6 mnkr.

Medel för lokaländamål

För 2022 utgår ett bidrag för lokaler inom förskolan med hög hyra. Bidraget utgår med 80 procent av den del av hyran som ligger mellan 1 802 kr - 2 500 kr/kvm och 40 procent för den del av hyran som ligger mellan 2 500 – 3 000 kr/kvm. Bidraget fördelas via budgetjustering. Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd har under 2022 erhållit 13,8 mnkr i bidrag för höga hyror inom förskolan.

Analys av balansräkning

| Tillgångar (mnkr) | Bokslut 2022 | Bokslut 2021 | Skulder och kommunkapital (mnkr) | Bokslut 2022 | Bokslut 2021 |
|--|--------------|--------------|--|---------------|---------------|
| Mark, byggnader och tekniska anläggningar | 254,7 | 245,8 | Kommunkapital | -198,8 | -211,7 |
| Maskiner och inventarier | 57,0 | 61,3 | Långfristiga skulder | -9,9 | -9,6 |
| Kundfordringar | 45,5 | 45,7 | Diverse kortfristiga skulder | -0,3 | -0,2 |
| Kortfristiga fordringar | 12,8 | 14,9 | Leverantörsskulder | -166,6 | -138,7 |
| Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter | 86,2 | 66,0 | Övriga kortfristiga skulder | -7,9 | -7,7 |
| Likvida medel | 0,2 | 0,3 | Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter | -72,8 | -66,0 |
| Summa | 456,4 | 434,0 | Summa | -456,4 | -434,0 |

Balansomslutningen har ökat med 22,4 mnkr från den ingående balansen till 456,4 mnkr i årets utgående balans.

Tillgångar

Det bokförda värdet på stadsdelsnämndens anläggningstillgångar har ökat med 4,6 mnkr. Ökningen avser investeringar efter avdrag för avskrivningar. Anläggningar i parker ligger på samma nivå som 2021 då avskrivningarna var lika stora som aktiveringarna. Pågående investeringar har ökat 9,3 mnkr då några projekt blivit förskjutna. Maskiner och inventarier har minskat med 4,3 mnkr då avskrivningar varit större än investeringarna.

Kundfordringar är i samma nivå som föregående år.

Kortfristiga fordringar har minskat med 2,1 mnkr. Förändringen beror på mindre eftersläpning av ersättning från Försäkringskassa samt en minskning av ej utbetalda ersättningar från Migrationsverket avseende ersättning för ensamkommande flyktingbarn.

Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har ökat med 20,2 mnkr. Förutbetalda kostnader har ökat med 7,7 mnkr där hela skillnaden härrörs till SISAB. Upplupna intäkter har ökat med 11,8 mnkr vilket främst beror på ersättningar för Kompetensutvecklingsåtgärder som ej fakturerats.

Skulder

Kortfristiga skulder har ökat totalt med 35,1 mnkr, varav ökning av leverantörsskulder med 27,9 mnkr vilket beror på att antalet fakturor som ligger i leverantörsreskontran är 3000 stycken fler än motsvarande tidpunkt förra året. Det beror på att vi har återgått till normala

förfallotider efter att det varit förkortad förfallotid under pandemin.

Övriga kortfristiga skulder är i samma nivå som föregående år.

Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter har totalt ökat med 6,8 mnkr. Förutbetalda intäkter har minskat med 2,1 mnkr, främst projektintäkter. Upplupna kostnader har ökat med 9,0 mnkr som till största delen beror på ej fakturerade kostnader från Skärholmen för relationsvårdsteam/centrum och PCS för rivning moduler.

Stadsdelsnämndens beviljade limit för underförskottskassor är 0,4 mnkr.

Övrigt

Särskilda redovisningar

Agenda 2030

År 2015 fattade FN beslut om Agenda 2030 som innehåller sjutton globala mål för en hållbar utveckling. Det är på den lokala nivån som stora delar av arbetet för att nå de globala målen genomförs. Stadsdelsnämnden bidrar till att uppfylla mål i Agenda 2030 genom sin ordinarie verksamhet med exempelvis samverkan, trygghetsarbete, stadsutveckling, jämställdhetsintegrering, barnrättsperspektiv, tillgänglighet och delaktighet för kvinnor och män med funktionsnedsättning, äldreomsorg, förskola, klimat- och miljöarbetet

Flera av nämndens uppdrag och mål för kärnverksamheterna ställer krav på god samverkan. För att målen ska kunna uppnås har samverkan skett inom nämndens förvaltningsorganisation, med andra stadsdelsnämnder, med facknämnder och bolagsstyrelser, andra myndigheter, Region Stockholm och det lokala näringslivet samt civilsamhället. Samverkan är avgörande för att uppnå måluppfyllelse. Dialog och samarbete med aktörer som kan bidra till en positiv utveckling för stadsdelsområdet fortsätter att utvecklas.

För stadsdelsnämndens avdelningar och verksamheter är samverkan och samhandling med andra viktig för att få kunskap om varandras uppdrag och ansvar, och för att gemensamt genomföra kartläggning och analys så att alla med gemensamma krafter kan genomföra insatser och på så sätt bidra till ett samhälle i enighet med Agenda 2030. Vad gäller koppling mot målen har stadsdelsnämnden bland annat genomfört följande:

Mål 1: Ingen fattigdom

Stadsdelsnämndens arbete med att stödja innevånare till egen försörjning har resulterat till att andelen personer som har ekonomiskt bistånd har minskat under året vilket har lett till att färre barn i förhållande till föregående år lever i familjer som uppbär ekonomiskt bistånd. För att stärka och öka chanserna att unga kan etablera sig på arbetsmarknaden har stadsdelsnämnden erbjudit kostnadsfria sommarlovsaktiviteter och feriearbeten som ger ungdomar möjlighet att skapa sig en första kontakt med arbetslivet. En del platser har varit vikta åt ungdomar som är aktuella inom socialtjänsten vilket stadsdelsnämnden bedömt utgöra en riskfaktor att försvåra sina möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden.

För insatsen daglig verksamhet som vänder sig till personer med funktionsnedsättning pågår ett arbete med att erbjuda fler arbetslivsinriktade insatser för att öka målgruppens möjlighet att närma sig arbetsmarknaden. Under året har planering inför öppnande av en ytterligare daglig verksamhet med caféinriktning på Konstfack påbörjats.

Mål 2: Ingen hunger

Stadsdelsnämndens arbete för bra mat och måltider inom äldreomsorgen har gjorts genom bland annat måltidsobservationer, nattfastemätningar samt inom ramen för matlyftet och intern utbildning av medarbetare i samverkan med stadsdelsnämndens dietist. Arbetet bidrar till att förebygga undernäring och felnäring hos äldre.

Verksamheterna inom omsorg för personer med funktionsnedsättning ger brukarna stöd och motiverar till att välja näringsrik mat och göra hälsosamma val. Planering av mat och måltider är ett prioriterat område inom verksamhetsområdet.

Mål 3: God hälsa och välbefinnande

Stadsdelsnämndens arbete med god hälsa och välbefinnande sker i huvudsak inom förskolan, social omsorg och äldreomsorgen.

Avdelningen för social omsorg har utökat arbetet med familjecentral för att kunna nå familjer i utsatta områden. Tidigt stöd är viktigt för att minska risken att problem växer sig allt för stora. Att tillgängliggöra stödet nära familjernas bostadsområde ökar möjligheterna att stödet tas emot. Stadsdelsnämnden har också satsat på att erbjuda fler föräldrastödsutbildningar, vilket utgör en viktig service för att stärka föräldraförmågan och bidra till barns hälsa och välbefinnande.

Forskning visar att personer med funktionsnedsättning generellt har sämre hälsa än övriga befolkningen. Genom daglig verksamhet och sysselsättning ges möjlighet till friskvård och utevistelse, samt ett sammanhang som bidrar både till fysisk och psykisk hälsa och välbefinnande.

När det gäller unga har samtliga elever i årskurs sju på alla skolor inom stadsdelsområdet tagit del av programmet Respekt och självrespekt (RoS). Fältassistenternas arbete med ROS syftar till att öka medvetenheten kring normer, attityder och gränsdragningar, där kunskap om samtycke har en central del. Syftet är att minska sexuella och generella kränkningar.

Inom förskoleverksamheten genomförs årliga barnsäkerhetsronder på alla förskolor i syfte att identifiera och åtgärda det som kan orsaka fysisk och psykisk ohälsa och/eller direkt skada barnet. Övergripande uppföljning av barnsäkerhetsronderna är implementerad i avdelningens årshjul för det systematiska kvalitetsarbetet. I utbildningen förtydligas sambandet mellan fysisk aktivitet och rörelse, goda matvanor och hälsa samt klimatpåverkan. Gemensamt framtagna ställningstaganden och strategidokument kring mat och måltid samt rörelse används som stöd i undervisningen.

Äldreomsorgens verksamheter har arbetat med att främja psykiska hälsa, välbefinnande och bibehållen självständighet för äldre genom att erbjuda olika insatser och aktiviteter utifrån den enskildes individuella önskemål och förutsättningar. Arbetet har riktat sig så väl till seniorer i stadsdelsområdet som till de som har insatser från äldreomsorgen.

Mål 4: God utbildning för alla

Stadsdelsnämnden arbetar för en likvärdig utbildning och undervisning av hög kvalitet på alla stadsdelens förskolor. Förskoleverksamhetens utbildning har fokuserat på barns rätt enligt barnkonventionen och på det språkutvecklande arbetet. Barnkonventionen har synliggjorts och legat till grund i planeringen och uppföljningen av utbildning och undervisning. Särskilt fokus har lagts på barns rätt till inflytande och rätt att uttrycka sig, vilket syns i arbetslagens dokumentationer av genomförd undervisning. Arbetet med Aktiva åtgärder har skett löpande som en del i det systematiska kvalitetsarbetet.

Stadsdelsnämnden har rekryterat två skolsamordnare för att arbeta med att främja placerade barns obrutna skolgång. Även tre skolsockionomer har anställts vars huvudsakliga uppdrag är att tillsammans med skolsociala team öka andelen ungdomar med gymnasiebehörighet.

Samverkan mellan förskola och skola har utvecklats under året, en gemensam handlingsplan för övergångar mellan förskola och skola är inrättad och uppdateras regelbundet. I övergångssamtalen läggs särskilt fokus vid barnets språkutveckling.

Mål 5: Jämställdhet

Se under rubriken Jämställdhet nedan.

Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Stadsdelsnämnden arbetar aktivt med olika arbetsmarknadsinsatser för att personer som står långt från ordinarie arbetsmarknad med målet att korta vägen till självförsörjning. Samverkan med arbetsmarknadsnämnden och arbetsförmedlingen fortsätter också att utvecklas för att säkerställa att invånarna i Hägersten-Älvsjö får relevanta insatser och tidig vägledning till arbete.

Samverkan med akademien är av stor vikt för att klara nuvarande och framtida kompetensförsörjning. Stadsdelsnämnden tog under 2022 emot 161 studenter för olika former av verksamhetsförlagd utbildning och praktik.

För att gymnasieungdomar ska få möjlighet till arbetslivserfarenhet har stadsdelsnämnden tillhandahållit 587 platser för sommarjobb.

Mål 10: Minskad ojämlikhet

I stadens hållbarhetsrapport är barnfattigdom ett mått på jämlikhet. I stadsdelsnämndens arbete med att stödja människor att komma i egen försörjning har barnfamiljer prioriterats eftersom det är en riskfaktor att växa upp i en familj med marginaliserade ekonomiska förutsättningar. Antalet barnkonsekvensanalyser som genomförts i avslagsbeslut som berör barn är högt, vilket tyder på att barnets bästa övervägs innan beslut har fattats i ärendet.

För att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i samhällslivet på lika villkor som andra arbetar verksamheterna aktivt för att öka målgruppens delaktighet och deltagande i samhällslivet.

Mål 11: Hållbara städer och samhällen

Stadsdelsnämnden verkar för att stadsutvecklingen ska tillgodose alla människors behov. Vid

utvecklingen av staden har stadsdelsnämnden samverkat med exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och andra facknämnder. Flera stadsutvecklingsområden finns inom Hägersten-Älvsjö. Stadsdelsnämnden har bidragit med kunskap och erfarenhet om utveckling av parker och grönområden och med tillgänglighets- och trygghetsperspektivet.

Mål 12: Hållbar konsumtion och produktion

Stadsdelsnämndens upphandlings- och inköpssamordnare säkerställer att de direktupphandlingar som genomförs följer stadens miljöprogram.

Alla verksamheter följer miljöprogrammets långsiktiga mål om ett giftfritt Stockholm och stadsdelsnämndens förskolor följer ett särskilt projekt om att vara kemikaliesmart. Verksamheterna har rapporterat farliga kemikalier i det digitala verktyget chemsoft som tillhandahålls av kemikaliecentrum. Syftet är att identifiera farliga kemikalier i de produkter som finns och fasa ut dem mot mer miljövänliga.

Samtliga kockar i stadsdelens förskolor har under året genomgått en fortbildning om klimatsmart mat, i syfte att minska utsläppen från livsmedelsinköp. En förvaltningsövergripande grupp med kockrepresentanter har följt upp satsningens resultat samt identifierat uppkomna behov.

Inom nämndens dagliga verksamhet med restauranginriktning arbetar verksamheten aktivt med att minska matsvinnet samt att öka de ekologiska inköpen till verksamheten. Under året har verksamheten bland annat börja väga matsvinnet i syfte att minska det på olika sätt. Enheten har också börjat se över allt engångsmaterial och väljer så miljövänliga alternativ som möjligt. Avfall källsorteras och matrester återvinns för att bli biogas.

Mål 13: Bekämpa Klimatförändringar

Stora delar av stadsdelsnämndens lokala miljö- och klimathandlingsplan syftar till att minska klimatavtrycket från stadsdelsnämndens verksamheter, vilket i sin tur bidrar till att bekämpa klimatförändringarna. Som exempel kan nämnas att investeringar har gjorts i energisnålare vitvaror och LED-belysning för att minska elförbrukningen, och utsläppen från livsmedelsinköp pekar nedåt till följd av fortbildning av förskolornas kockar.

Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald

Åtgärder för att stärka den biologiska mångfalden har genomförts under året.

Under sommaren har stadsdelsnämnden hyrt in kor med kalvar som betar på Sjöängen i stadsdelen Örby slott i syfte att förbättra den biologiska mångfalden.

På flera platser har stadsdelsnämnden i år provat att inte klippa vissa gräsytor för att undersöka förutsättningarna för att etablera ängar och därmed stärka den biologiska mångfalden. Insektshotell har satts upp på fem platser och i Solbergaskogen har fler mulmholkar kommit upp.

En av nämndens förskolor bedriver ett pilotprojekt där de har fått hjälp att finansiera odling på sin egen tomt. Odlingen lär barnen om natur och biologisk mångfald.

Jämställdhet

Stadsdelsnämnden har fortsatt arbetet med jämställdhetsintegrering av verksamheterna. Med utgångspunkt i Program för ett jämställt Stockholm 2018-2020 och med hjälp av befintlig könsuppdelad statistik och där på följande analyser utvecklas beslutsfattandet och en jämställd resursfördelning. Vid uppmärksammande av omotiverade skillnader gällande bemötande, handläggning eller bedömningar har detta analyserats detta och åtgärdats.

Kompetensutvecklingsinsatser har erbjudits för att stärka kompetensen i jämställdhetsfrågor hos chefer och medarbetare.

Där det inom den sociala omsorgen har funnits könsuppdelad statistik, har resultat analyserats och utifrån ett jämställdhetsperspektiv. Jämställdhetsanalyserna har använts i verksamheternas arbete med kvalitetsutveckling genom att identifiera omotiverade könsskillnader i bedömningar, nöjdhet eller insatsernas effekt. Analys har bland annat skett vad gäller personal som arbetar inom olika verksamheter, vilka som nås av olika insatser och verksamheter samt nöjdhet i brukarundersökningar. Analyserna har bidragit till att synliggöra behov av insatser och fortsatt analys av resultat för att minska ojämlikheter vad gäller målgruppernas nöjdhet och tillgångar till insatser.

Utgångspunkten för äldreomsorgen är att insatser ska ges utifrån den äldres individuella behov och att vården och omsorgen är personcentrerad. Jämställdhetsarbetet är integrerat i såväl biståndsbedömningen som i verksamheterna. I biståndsbedömningen har en intervjuguide använts som stöd i utredningsarbetet där vikten av att ställa könsneutrala och jämställda frågor tas upp.

På vård- och omsorgsboende, servicehusen, dagverksamheterna och mötesplatserna har t.ex. olika aktiviteter erbjudits som passar både män och kvinnor och där den äldre också har möjlighet att välja utifrån sina intressen och önskemål.

Beställarenheten inom äldreomsorgen har arbetat med kompetensutveckling inom hbtq området och har en arbetsgrupp som håller i arbetet.

Barnen i förskolan har, oavsett könstillhörighet, givits möjlighet att pröva och utveckla sina förmågor och intressen med samma möjligheter och på lika villkor. Arbetet inkluderas i förskolans systematiska kvalitetsarbete via arbetslagens undervisningsplaner och pedagogisk dokumentation samt i analys av resultaten från förskoleundersökningen. Stödfrågor för jämställdhetsanalyser har använts av rektorer vid bland annat tertialrapporterna. Förskolorna har erbjudit inkluderande, tillgängliga lärmiljöer och i lek och interaktion med barnen har pedagogerna utmanat könsstereotypiska normer och värden.

Stadsdelsnämndens trygghetsskapande aktiviteter har ökat jämställdheten för både företagare och medborgare då kvinnor i större utsträckning begränsas av en otrygg offentlig miljö. Stadsdelsnämnden har verkat för att stadsutveckling ska matcha alla människors behov, inte bara mäns. Kvinnor och flickors behov har tagits i beaktande vid all stadsutveckling. Det gäller bland annat upplevd trygghet, rekreationsaktiviteter i parker samt tillgänglighet. Stadsdelsnämndens fokus på trygghet och trivsel på allmänna platser har ökat allas möjlighet att nyttja dessa platser. Det är positivt för jämställdheten eftersom framför allt kvinnor begränsas av otrygghet i den offentliga miljön. Stadsdelsnämndens arbete med att skapa

säkra, trygga och framkomliga gång- och cykelvägar har gynnat en ökad jämställdhet för alla i samhället.

Klimatarbetet riktar sig till både kvinnor och män och är lika viktigt för alla människor. När klimatinvesteringar har gjorts i parker har nämnden säkerställt att planteringar och annat gjorts på ett sätt som skapar trygga och tillgängliga miljöer som kan nyttjas av alla.

Barns rättigheter

Stadsdelsnämndens arbete med att stärka barnrättsperspektivet har fortlöpt under året. Stadens Program för barnets rättigheter och inflytande 2018-2022 samt förskolans läroplan har varit vägledande.

Avdelningen för social omsorgs nätverk med barnrättsombud har träffats fyra gånger under året med fokus på att definiera uppdraget som barnrättsombud. Verksamheterna deltog under hösten i stadens barnrättsvecka för att ta del av goda exempel från andra nämnder samt fördjupa sin kunskap om att arbeta med ett barnrättsperspektiv. Ett gott exempel är stadsdelsnämndens arbete med barns och ungdomars delaktighet inför uppstart av den nya mötesplatsen med ungdomsmottagning i Liljeholmen. Ett flertal feriearbetare fick under sommaren möjlighet att ta fram förslag på inredning och innehåll för att göra verksamheten attraktiv för ungdomar att besöka och vistas i.

Inom avdelningen för förskola har barnkonventionen synliggjorts och legat till grund i planeringen och uppföljningen av utbildning och undervisning på stadsdelens förskolor. Arbetet med Aktiva åtgärder har skett löpande. Barngruppen ses som en tillgång och arena för socialt samspel där förståelsen för grundläggande demokratiska värden utvecklas. Arbetslag har organiserat barnen i smågrupper under dagen för att möjliggöra samtalsstid och social interaktion mellan barn och mellan barn och vuxen. Många avdelningar har iordningställt tydliga lättillgängliga lärmiljöer i syfte att möjliggöra barns aktiva val i vardagen.

Förskoleundersökningens resultat inom området Normer och värden är fortsatt höga, 92 procent av de svarande upplever att förskolan ger barnen lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etniskt tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning. 92 procent upplever att personalen bemöter barnen på ett respektfullt sätt.

Mer information under verksamhetsmål 1.3 och 1.4.

Nationella minoriteters rättigheter

Stadsdelsnämndens övergripande arbetsgrupp med representanter från social omsorg, äldreomsorg, förskola och kommunikation har arbetat löpande med nationella minoriteters rättigheter. Målet är att tillgodose nationella minoriteters rättigheter i stadsdelens verksamheter.

Stadsdelsnämnden anordnade under våren en föreläsning med Lennart Rohdin, statlig utredare av minoritetspolitiken. Föreläsningen erbjöds först för chefer/ledning i syfte att bredda kunskapen om uppdraget. Därefter erbjöds en föreläsning tillgänglig för samtliga medarbetare i alla verksamheter och har varit tillgänglig under hösten.

En inventering av pågående insatser och behov i samtliga verksamheter genomförs av arbetsgruppen kopplat till föreläsningarna. Syftet är att identifiera goda exempel som kan spridas vidare samt fånga upp behovet av stöd och utveckling. Samverkan med Skärholmens stadsdelsnämnd som ingår i samverkansklostret fortsätter utvecklas.

Förskola

Alla medarbetare har erbjudits en föreläsning om minoritetsspråk under våren. Kunskap om minoritetsspråk är även en del i kompetensutvecklingsinsatsen *Flerspråkighet i förskolan* som cirka 90 pedagoger deltog i under året. Förskoleavdelningen har använt sig av språksamtalet med vårdnadshavare som ett tillfälle för att informera om rätten till förstärkt språkstöd för de familjer som har något av de nationella minoritetsspråken som sitt identitetsspråk.

Inom Telefonplans förskolor har avdelningen Rubinen fortsatt erbjuda undervisning och omsorg på finska. Förskoleavdelningen marknadsförde verksamheten med bland annat en ny framtagen broschyr i syfte att nå fler familjer med information om verksamheten.

På en av stadsdelens öppna förskolor erbjöds verksamhet på finska en förmiddag i veckan under våren, vilket var välbesökt. Medarbetare med rätt språkkompetens saknades dock under höstterminen. Förskoleavdelningen arbetar för att hitta rätt språkkompetens inom organisationen för att framgent kunna erbjuda verksamhet på finska.

I samverkan med grundskoleavdelningens projektledare för romsk inkludering har ett projekt pågått under året i syfte att introducera romska familjer som idag inte är inskrivna på förskolan för öppna förskolans verksamhet. Det långsiktiga arbetet syftar till att besöken på den öppna förskolan kan leda till att fler romska föräldrar skriver in sina barn i ordinarie förskoleverksamhet, att medarbetare lär sig mer om romsk inkludering och att barnen får bättre förutsättningar inför sin tid i grundskolan.

Enligt senaste språkinventeringen finns ett barn med samiska som identitetsspråk, två barn med meänkieli respektive fem barn med romani chib som modersmål inskrivna på kommunala förskolor i stadsdelen. Familjerna har inte önskat undervisning på sitt modersmål.

Böcker på de nationella minoritetsspråken har köpts in till alla öppna förskolor för att synliggöra våra minoritets- och förvaltningspråk och samtidigt ge information till besökande familjer.

Äldreomsorgen

Äldreomsorgens beställarenhet har erbjudit vid behov finsktalande handläggare och har lämnat ut information om nationella minoriteters rättigheter vid hembesök. På Trekantens servicehus och på Fruängsgårdens verksamheter är några av de boende finsktalande och det finns finsktalande personal. På Fruängsgården verksamheter uppmärksammar de minoriteters högtidsdagar under året. De har även samlat finsk litteratur och uppmärksammat den finska kulturen genom en utställning. På Trekantens servicehus erbjuds finsk karaoke varje torsdag. Inom förebyggande enheten har Seniorhälsan tillsammans med Skärholmens förebyggande enhet haft ett event för finsktalande personer. Äldreomsorgen har representanter som deltar i de stadsövergripande nätverken som Äldrenämnden samordnar. Inga äldre som talar samiska eller meänkieli har identifierats inom äldreomsorgen.

Bedömning av nämndens interna kontroll

Analys

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd bedömer att den interna kontrollen under 2022 har varit tillräcklig.

Nämndens uppföljning av den interna kontrollen bygger dels på det arbete som följs upp inom ramen för väsentlighets- och riskanalys (VoR) och plan för intern kontroll. Planen för intern kontroll är upprättad utifrån väsentlighets- och riskanalysen. Nämndens arbete med intern kontroll är integrerat i verksamheternas löpande arbete, uppföljning genomförs på enhets- och nämndnivå. Avdelningschefen har ansvar för den löpande interna kontrollen över sin verksamhet. Enhetschefen ansvarar för att säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig inom sitt verksamhetsområde.

Den sammanfattande bedömningen är att de granskade verksamheterna/enheterna i huvudsak uppfyller krav på kontroll och uppföljning av gällande riktlinjer och rutiner på ett tillfredsställande sätt.

Systematiskt kvalitetsarbete

Stadsdelsnämnden har bedrivit ett systematiskt kvalitetsarbete för att utveckla och säkra verksamheternas kvalitet genom väsentlighets- och riskanalyser, verksamhetsuppföljningar, egenkontroller, avvikelshantering samt genom att ta emot och utreda klagomål och synpunkter. Under året har vissa åtgärder vidtagits för att säkra verksamheternas kvalitet som exempelvis upprättandet av nya rutiner och revidering av befintliga rutiner.

Stadsdelsnämnden har under året utvecklat ett kvalitetsforum med representanter från respektive avdelning. Kvalitetsforum är ett forum för att diskutera kvalitets- och utvecklingsfrågor. Målet med nätverket är att arbeta tillsammans när det är möjligt med kvalitet och utveckling. Kvalitetsforum har under året bland annat identifierat stadsdelsnämndens huvudprocesser och aktiviteter, arbetat för ökad digitalisering samt för att tillgängliggöra och underlätta implementeringen av stadsdelsnämndens styrdokument.

Stadsdelsnämnden har deltagit i Stockholms stads kvalitetsutmärkelse genom att bland annat ha utbildat nya examinatorer och lagledare. I Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd har Telefonplans förskolor deltagit. Stadsdelsnämnden har genom sitt deltagande fått ökad kunskap, inspiration och idéer för att utveckla den egna verksamheten.

Övrigt

Avvikelser, synpunkter och klagomål

Äldreomsorg

Äldre ska känna sig väl bemötta i sina kontakter med äldreomsorgen i stadsdelen och veta att stadsdelsnämnden säkerställer att fel och brister rättas till. Äldreomsorgen arbetar kontinuerligt med avvikelser, lex Sarah, lex Maria, inkomna synpunkter och klagomål. Äldreomsorgen har en övergripande rutin för hur arbetet ska gå till med hanteringen av synpunkter och klagomål. De äldres och anhörigas synpunkter och klagomål är viktiga för äldreomsorgens utvecklings- och förbättringsarbete. Inkomna synpunkter och klagomål har besvarats och fel och brister har rättats till så fort som möjligt.

Äldreomsorgen har i år sammanlagt registrerat 50 synpunkter och klagomål, vilket är en ökning i jämförelse med år 2021. Det har handlat om bland annat synpunkter på bemötande, information och utförandet av insats/insatser. Två verksamheter i egen regi har fått beröm för sin verksamhet.

Äldreomsorgen har i år sammanlagt diariefört 36 avvikelser, vilket är fler i jämförelse med år 2021. Flertalet rapporter har riktat sig till stadsdelsnämndens samverkanspartners. Berörda parter har fått underlaget för vidare hantering.

Äldreomsorgen har även registrerat 11 inkomna lex Sarah-rapporter, vilket är något färre registrerade rapporter än år 2021. Tre av dessa rapporter/anmälningar har inkommit för kännedom av privata utförare. Rapporterna har framförallt handlat om brister i rättssäkerhet vid handläggning och genomförande och om brister i utförande av insats.

Utifrån resultatet har åtgärder vidtagits av berörda verksamheter. Äldreomsorgen har utvecklat arbetssättet för äldreomsorgens redovisning av inkomna synpunkter och klagomål för att lättare kunna utvärdera och analysera resultatet, se trender och mönster.

Äldreomsorgen har även under hösten utvecklat sitt arbetssätt om systematisk uppföljning av identifierade avvikelser, i avsikt att öka möjligheterna till att lära av varandra genom att bland annat sprida goda exempel och arbeta gemensamt med planerade åtgärder som till exempel kompetenshöjande insatser.

Social omsorg

För att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten i verksamheterna har stadsdelsnämnden tagit fram ett kvalitetsledningssystem som omfattar verksamheter som bedrivs enligt socialtjänstlagen, omsorg för personer med funktionsnedsättning samt kommunal hälso- och sjukvård. Arbetet med att uppdatera gemensamma underlag och mallar har påbörjats för att stärka likställigheten. Inom nämndens utförarverksamheter för personer med funktionsnedsättning har uppföljning av verksamheternas kvalitet genomförts. Resultatet visar att verksamheterna i stor utsträckning bedrivs med god kvalitet och utifrån intentionerna i lagen om särskilt stöd och service för personer med funktionsnedsättning (LSS).

Samtliga verksamheter inom avdelningen har fastställda rutiner avseende hanteringen av inkomna synpunkter och klagomål. Avdelningens verksamheter har under året tagit emot 27 synpunkter och klagomål i enskilda ärenden vilket är en marginell minskning sedan 2021.

Klagomålen har främst avsett handläggning, bemötande, information, insatsers utformning och ärendens hantering.

Rutiner för lex Sarah ingår i verksamhetens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Det ska bedrivas så att eventuella försummelse, övergrepp och andra missförhållanden kan förebyggas och förhindras. Under året har 31 Lex Sarah-rapporter inkommit avseende avdelningens verksamheter.

Förskola

Synpunkter och klagomål har hanterats enligt stadsdelsnämndens fastställda rutiner. Under 2022 har tretton ärenden registrerats jämfört med femton ärenden under 2021.

Ärenden har främst avsett anmälan om kränkande behandling, synpunkter på tillfälliga öppettider samt fördelning av personalresurser.

Samhällsplanering

Under 2022 har totalt 4 132 ärenden registrerats i stadens ärendehanteringssystem, Synpunktsportalen/Tyck till. Av dessa avsåg 80 beröm, 891 förslag + frågor samt 3 161 klagomål + felanmälningar. Under året har stadsdelsnämnden fått mycket positiv respons för fyra betande kor med varsin kalv vid Sjöängen i Örby slott. Parallellt inkom ovanligt många klagomål och felanmälningar på hanteringen av soptömning och gräsklippning i områdena runt Hägersten och Liljeholmen. Under perioden juni-augusti inkom dubbelt så många klagomål under 2022 (1 771 ärenden), jämfört med motsvarande period 2021 (899 ärenden). Bakgrunden är ett hastigt byte av en underentreprenör.

Under året har stadsdelsnämnden gjort cirka 60 inlägg på nämndens Facebook-sida som rör områdets parker och stadsmiljö. Stadsdelsnämnden har delat såväl egna projekt som stadsövergripande projekt som äger rum i någon av våra 17 stadsdelar. Frågor om nedskräpning, snöröjning och biologisk mångfald har gett mest interaktion.

| | Fråga + idé | Beröm | Klagomål + felanmälningar |
|------|-------------|-------|---------------------------|
| 2018 | 523 | 31 | 1026 |
| 2019 | 546 | 39 | 1309 |
| 2020 | 895 | 25 | 1497 |
| 2021 | 1065 | 47 | 1906 |
| 2022 | 891 | 80 | 3161 |

Lars Wennberg
stf. stadsdelsdirektör

Alex Baena
avdelningschef

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

| Namn | Datum |
|---------------------------------------|--------------|
| Lars Wennberg, stf. stadsdelsdirektör | 2023-02-23 |
| Alex Baena, avdelningschef | 2023-02-23 |